The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena, 648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.
WEDNESDAY, JULY 6, 1966

LATVIJA AMERIKĀ

54. N-RS. TRESDIENA, 1966. G. 6. JŪLIJS 16. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U.S.A
tālrunis 544-4278

Vietnamas jautājums Rietumeiropas presē

Vietnamas jautājums pastāvīgi atrodas angļu un franču žurnālistu intereşu centrā. Kāds britu žurnālists pat centies izskaidrot de Golla politiku ar Vietnamas jautājumu. Francijas prezidents arvien vairāk attālinoties no ASV ne tādēļ, ka otra pasaules kaŗa laikā nonācis konfliktā ar prezidentu Rūzveltu, arī ne tādēļ, ka vispār ir „pretamerikāniski" noskaņots, bet viņš baidoties no trešā pasaules kaŗa, kurš varētu izcelties sakarā ar Vietnamu un kurā varētu ieraut arī Franciju. Tādēļ de Golls pirms kāda laika arī prasījis Dienvidvietnamas neitrālizāciju. Viņš uzmanīgi seko ziņām, kas nāk no Vietnamas. Francijas lietpratējs Vietnamas jautājumā ir Roberts Gijēns (Guillain), kurš vairākus gadus pavadījis Vietnamā. Gijēna ziņojumus de Golls rūpīgi studē. Daļa no tiem iespiesti franču laikrakstā „Le Monde", kas ir opozicijā pret de Golla politiku.

Pēc šī franču žurnālista domām, amerikāņi nepazīst Vietnamu un neapzinās, cik grūtā situācijā nokļuvuši. Dienvidvietnamas saimnieciskais stāvoklis esot chaotisks, un amerikāņi sedzot 80% no zemes budžeta. Agrāk Dienvidvietnama eksportējusi rīsu, tagad to nākoties ievest no ASV. Vislielākā korrupcija valdot Dienvidvietnamas ierēdņu vidū: no ASV ievestās preces vienkārši nozogot, pat slimnīcām domātos medikamentus. Tādēļ ASV esot spiestas arvien vairāk aizstāt vietējos ierēdņus ar amerikāņiem, bet būtu nepieciešami vēl tūkstoši amerikāņu, lai ievestu kārtību Dienvidvietnamas pārvaldē. Amerikāņi izbūvējot ceļus, lidlaukus, savas militārās bazes u.c., un viņu maksātās algas aizvilinot ap 50.000 vietnamiešu no plantācijām. Īpata, grūta problēma esot bēgļi: 230 nometnēs novietoti ap pusmiljona bēgļu un ap 300.000 „pārvietoto personu". Arī šajās nometnēs „saimniekojot korruptie vietnamiešu ierēdņi, liekot bēgļiem dzīvot briesmīgos apstākļos un tā radot labvēlīgu atmosfairu komūnistu aģitācijai. Nepareizi esot apgalvot, ka vairums Dienvidvietnamas zemnieku komūnistiski noskaņoti: tie ilgojoties vienīgi miera. Tomēr īpatie partizānu kaŗa apstākļi nenovēršami prasot lielus upuŗus iedzīvotāju vidū (1965. gadā nogalināti ap 100.000 cilvēku), un komūnistiem nākoties viegli izplatīt Āzijā leģendu par „smagi apbruņotajiem baltajiem, kuŗi nogalinot neapbruņotos dzeltenos". Amerikāņi cerot nogurdināt savus pretiniekus un beidzot piespiest tos piekāpties, bet viņi nepazīstot āziātu ārkārtīgo izturību un sīkstumu, spēju panest ciešanas un pretoties. Vietnamieši šai ziņā esot izturīgāki par ķīniešiem un japāņiem. Amerikāņi arī nepazīstot āziātu viltību un izlikšanās spēju. Jo ilgāks būšot kaŗš, jo vairāk pieaugšot noskaņojums pret amerikāņiem — arī bez Pekingas un Ziemeļvietnamas komūnistiskās propagandas.

Par spīti smagajiem zaudējumiem, vietkongi nesot iznīcināti; tie izveicīgi izvairoties no lielākām sadursmēm, kuŗās tos satriektu. Katru mēnesi ap 5000 komūnistu iefiltrējoties no Ziemeļvietnamas, tie mobilizējot šādās pavisam jaunus zēnus. Kāds amerikāņu eksperts izteicies, ka Vietnamas okupācijai būtu vajadzīgas ne 15, bet veselas 50 divizijas. Amerikāņu cīņa Vietnamā atgādinot franču cīņu Alžīrijā.

Esot dabīgi, ka amerikāņi kļūst nepacietīgi ieilgušajās cīņās. Franču žurnālists apsver vairākas kaŗa turpināšanas iespējas, kuŗas varētu mainīt pašreizējo stāvokli, bet prasītu daudz lielākus upuŗus no amerikāņu puses. Kā pēdējo iespēju franču žurnālists min Ziemeļvietnamas bombardēšanu, neizslēdzot arī Hanoju... Visbeidzot arī Ķīnas smagās rūpniecības un atomieroču centru bombardēšanu. Par spīti Ķīnas milzīgajai platībai, tās iedzīvotāju vairums un rūpniecības centri esot samērā nelielā territorijā valsts austrumos; šie centri viegli sasniedzami amerikāņu gaisa uzlidojumos. Ķīnas valdība to zinot, un tieši tādēļ līdz šim esot samērā „apvaldīta" naida izplūdumos pret amerikāņiem, bet steidzoties attīstīt savu atomieroču rūpniecību. Kāds britu valdības loceklis nesen izteica domu, ka Ķīna ir ceļā uz izveidošanos par atomlielvalsti — līdzīgu ASV un Pad. savienībai; ķīnieši sasniegšot šo mērķi jau pirms šī gadsimta beigām.

Franču žurnālists domā, ka pēdējais no minētajiem kaŗa turpināšanas veidiem, t.i. Ķīnas rūpniecības centru bombardēšana neliekoties visai ticams. Bet Ķīnas iestāšanās kaŗā paredzama, ja satriektu Ziemeļvietnamu. Tādā gadījumā arī Pad. savienība iejauktos kaŗā. Pēc franču žurnālista domām, vietkongu rokās esot slepens ierocis — viņi varētu piedāvāt mieru amerikāņiem, bet ar zināmiem noteikumiem. Ja amerikāņi vienotos ar vietkongiem, tad sabruktu Dienvidvietnamas valsts. Maršals Kijs esot izdarījis sliktu pakalpojumu amerikāņiem, bez sazināšanās ar viņiem uzsākot pilsoņu kaŗu ar budistiem un tā vēl vairāk saasinot stāvokli.

Britu žurnālista rakstos par stāvokli Vietnamā starp rindiņām lasāms, ka arī angļu intelektuāļi baidās no trešā pasaules kaŗa izcelšanās ne mazāk par de Gollu. Bailes no Britanijas ieraušanas trešā pasaules kaŗā Vietnamas dēļ spilgti izpaudās arī satraukuma pilnajās britu parlamenta debatēs — sakarā ar amerikāņu uzlidojumu Ziemeļvietnamas degvielu bazēm Hanojas vistuvākajā apkārtnē. Šīs bailes izpaudās arī Skotijas inteliģences pārstāvju telegrammā premjēram Vilsonam: Telegrammas sūtītāji prasīja, lai britu valdība atteiktos atbalstīt amerikāņu politiku Vietnamā. Lēboristu partijas kreisais spārns nolēmis pat nosūtīt delegāciju uz ASV, lai tur „apspriestu" Vietnamas jautājumu ar amerikāņu sabiedriskajiem darbiniekiem, kas noskaņoti pret Vietnamas kaŗu.

Austra Augenberga

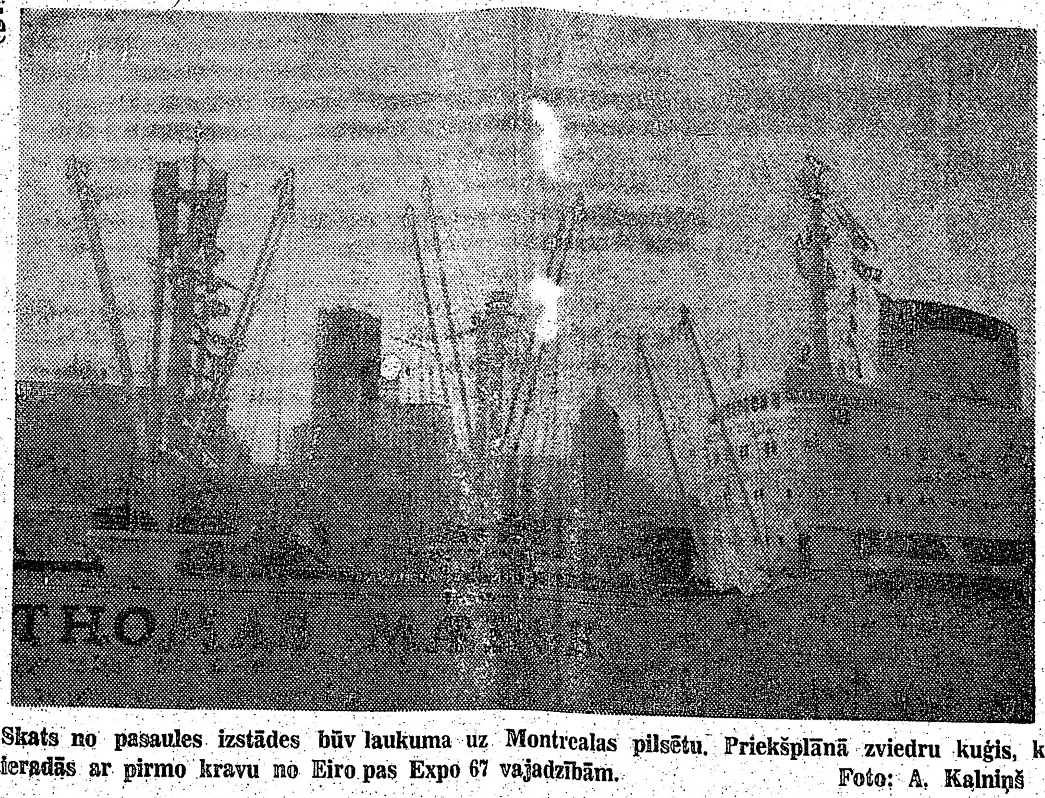

Skats no pasaules izstādes būv laukuma uz Montrealas pilsētu. Priekšplānā zviedru kuģis, kas ieradās ar pirmo kravu no Eiro pas Expo 67 vajadzībām. Foto: A. Kalniņš

Krievi „iesauc kaŗadienestā" Zviedrijas igauņus

KO PRASA ANKETES, KAS IESNIEDZAMAS PAD. SAVIENĪBAI, LAI PIEPRASĪTU ATBRĪVOŠANU NO TĀS PAVALSTNIECĪBAS

Mūsu laikrakstā jau ziņots, ka Zviedrijas valdība turpina par Pad. savienības pavalstniekiem uzskatīt arī tos baltiešus, kas jau ieguvuši zviedru pavalstniecību, paskaidrojot, ka no pēdējās var atbrīvoties, iesniedzot attiecīgu lūgumu ar izpildītu anketu padomju sūtniecībai Stokholmā. Esam arī jau ziņojuši par baltiešu un citu organizāciju protestiem pret pavalstniecības uzspiešanu, kādas baltiešiem nekad nav bijis, tāpat arī faktu, ka tagad, paziņojot baltiešiem pavalstniecības piešķiršanu, pievieno arī norādījumu, ka viņi turpina palikt arī Pad. savienības pilsoņi. Ka šo Zviedrijas savdabīgo nostāju atkal lieliski prot izmantot Maskava, vienlaicīgi parādot, kā tā saprot padomju pavalstnieka jēdzienu, parāda fakts, ka daļa Zviedrijas igauņu jauniešu saņēmuši pavēli ierasties Pad. savienībā, lai izpildītu obligāto kaŗadienestu... Protams, ka igauņu jaunieši „iesaukšanu" padomju armijā ignorējuši, bet šis fakts tomēr skaidri apliecina, ka Maskava visus baltiešus, kaut tie arī pieņēmuši citu valstu pavalstniecību, uzskata par Pad. savienības pilsoņiem, kaut tie tādi nekad nav bijuši. Viss, kas tagad notiek Zviedrijā, liek šo un to pārdomāt visiem latviešiem, kas dzīvo dažādās brīvās pasaules zemēs.

Uzvirpuļotie putekļi Zviedrijā nestājas. Sakarā ar ziņojumiem, ka zviedru valdība atzīst baltiešu bēgļu uzskatīšanu par Pad. savienības pilsoņiem arī tad, ja tie starplaikā jau kļuvuši Zviedrijas pavalstnieki, zviedru prese, radio un televīzija sniedz intervijas gan ar valdības, gan baltiešu pārstāvjiem, cenšoties situāciju tuvāk noskaidrot. Zviedru prese (Svenska Dagbladet) arī publicējusi jautājumus, kuŗi ietverti anketā, kas baltiešiem iesniedzama padomju sūtniecībā, ja vēlas, lai viņus atbrīvo no uzspiestās Pad. savienības pavalstniecības. Šīs anketas 17 jautājumu krievu valodā ir šādi (tulkojumā):

1) Uzvārds (sievietēm arī meitas uzvārds).
2) Vārds un tēva vārds.
3) Dzimšanas gads, datums, mēnesis un vieta.
4) Tautība.
5) Sociālais stāvoklis.
6) Izglītība (vispārējā, speciālā).
7) Nodarbošanās (pamata).
8) Ar ko nodarbojaties, kādu vietu ieņemat un kur strādājat (pašreiz) un no kādiem līdzekļiem dzīvojat?
9) Vai esat tiesāts vai atradies izmeklēšanā; kād, kur un par ko?
10) Vai esat kalpojis armijās; kad un kādās?
11) Pašreizējās attieksmes pret kaŗaklausību.
12) Vai esat bijis PSRS (vai Krievijā); kur, kad, kādos apstākļos un ar kādu dokumentu izceļojāt. Jūsu pēdējā adrese PSRS (vai Krievijā).
13) Vai jums vai jūsu tuviem radiniekiem ir kādi īpašumi, naudas noguldījumi vai citas vērtības PSRS un ārzemēs; kādi un kur (skaidri norādīt)?
14) Kādu pavalstniecību vēlaties pieņemt?
15) Iemesli, kādēļ gribat izstāties no PSRS pavalstniecības.

Kas no jūsu radiniekiem dzīvo PSRS (uzrādīt: radniecību, uzvārdu, vārdu, tēva vārdu, dzimšanas laiku un vietu, pavalstniecību, nodarbošanos un tiešu adresi)?

17) Kas no jūsu radiniekiem dzīvo ārzemēs (uzrādīt: radniecību, uzvārdu, vārdu, tēva vārdu, dzimšanas laiku un vietu, pavalstniecību, nodarbošanos un tiešu adresi)?

Šiem jautājumiem pievienots „Pieteikums", kuŗa teksts šāds:

„Sniedzot par sevi augšminētās ziņas, lūdzu PSRS augstākās padomes prezidiju atļaut man izstāties no Padomju sociālistisko republiku savienības pavalstniecības.

Reizē ar mani lūdzu atļaut izstāties no PSRS pavalstniecības sekojošām, pie manis dzīvojošām, nepilngadīgām personām (uzvārds, vārds, tēva vārds, dzimšanas dati, radnieciskās attieksmes, piezīmes).

Pievienoju sekojošus dokumentus.

Pieteikuma iesniedzēja paraksts. Pieteicēja adrese."

Pieprasījumam pievienojama arī fotografija, kuŗai paredzēta vieta anketas augšējā stūrī.

Jautājumi skaidri rāda, ka iesnieguma veidlapas ir līdzīgas labi pazīstamajām čekas anketām, jo prasa ne tikai sīkus datus par pašu iesniedzēju, bet arī par tā mantisko stāvokli, attieksmēm pret kaŗaklausību, radiniekiem Pad. savienībā un citās zemēs, bet galvenokārt — iemeslus, kādēļ vēlas atteikties no Pad. savienības pavalstniecības... Tātad — no Zviedrijas baltiešiem prasa izpildīt anketu, kāda parasta čekas pratināšanās. Atbildot uz anketas jautājumiem, katrs tās iesniedzējs nepārprotami inkriminē sevi un riskē arī savu radinieku inkriminēšanu, jo ar pieprasījuma iesniegšanu nebūt nav garantēts, ka no Pad. savienības pavalstniecības patiešām atbrīvos, kaut pieprasītājs jau ilgus gadus būtu nodzīvojis brīvajā pasaulē. Toties skaidrs, ka pieprasījuma iesniedzēja radiniekiem, kas dzīvo Pad. savienībā, savukārt var prasīt dažādas izziņas, lai inkriminētu arī tos, jo tā jau parastā čekas metode.

Jāievēro arī fakts, ka bēgļus Pad. savienība nav amnestējusi, jo tās 1955. gada 17. septembŗa dekrēts par amnestiju attiecas vienīgi uz tiem, „kas izpērk savus noziegumus", bet 1958. gada 25. decembŗa dekrēts atzīst pat par noziegumu neatgriešanos dzimtenē. Ir skaidrs, ka šai „noziegumā" var apvainot katru baltieti, kas nav agtriezies dzimtenē un pašreiz dzīvo brīvajā pa saulē.

(Turpinājums 5. lpp.)

ATGĀDINĀJUMS AMERIKĀŅU TAUTAI

„The Detroit News" 26. jūnija izdevumā citē ALAs informācijas biroja direktora Sigurda Rudzīša sakarā ar 14. jūnija aizvesto atceres sanāksmi Detroitas baltiešiem teikto norādījumu, ka amerikāņiem, aizņemtiem ar savām rūpēm Āzijā, tomēr nevajadzētu atstāt bez ievērības paslēpenos padomju draudus. „Nevajadzētu aizmirst kriminālistu aizdurvē," teica S. Rudzītis, „jo tā bija Pad. savienība, kuŗa sagatavoja skatuvi daudzajām nepatikšanām, kuŗas mums tagad ir Āzijā. Būdami aizņemti ar Āzijas un Afrikas problēmām, amerikāņi komūnistu okupēto Eiropas valstu brīvības jautājumu tagad nobīdījuši otrā vietā. Tas ir nožēlojami, jo brīvība ir nedalāma, un šim verdzinātajām Eiropas tautām ir gaŗa Rietumu civilizācijas un kultūras vēsture."

S. Rudzītis ieteica brīvajām valstīm iestāties par visu pēc pirmā pasaules kaŗa patstāvību ieguvušo nāciju atbrīvošanu no komūnisma varas, brīdinot no ilūzijām, kuŗas rada pašreizējā komūnistu režīma spiediena šķietamā mīkstināšanās. Viņš norādīja arī uz to, ka Ķīnas un Pad. savienības mērķi ir tie paši, kaut atklātībā abas valstis karsti argumentē par ideoloģiskiem novirzieniem. Brīvajām tautām vajadzētu Pad. savienībai jautāt, kādēļ tā nemitīgi „pļāpā par koloniālismu Āzijā un Afrikā, ja pati radījusi modernā laikmeta vislielāko koloniālo imperiju." Viņš pieprasīja arī Brīvās Eiropas raidītāja raidījumus drīzāk Baltijas valstīm, nekā komūnistu okupētajām Austrumeiropas zemēm.

Laikraksts dažos vārdos sniedz arī S. Rudzīša izcelsmes datus; tāpat piemin, ka tikai sauja pirms 25 gadiem aizvesto atgriezušies no izsūtījuma, bet tūkstoši Sibirijā miruši.

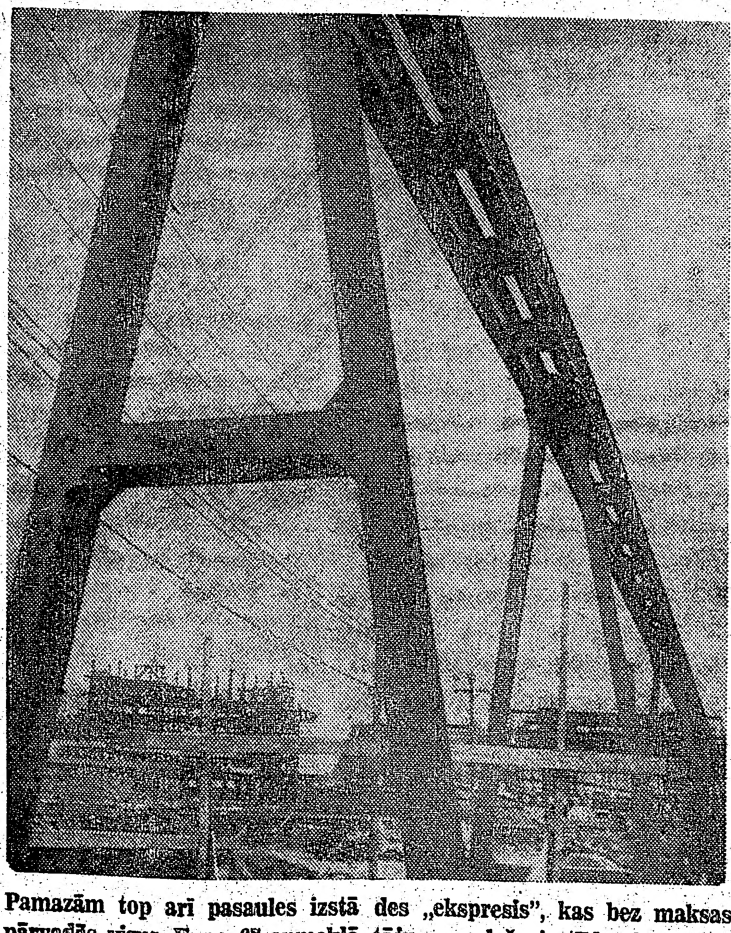

Pamazām top arī pasaules izstādes „ekspresis", kas bez maksas pārvadās visus Expo 67 apmeklētājus pa plašo izstādes laukumu. Foto: A. Kalniņš

Ernests Bianks

KOEKSISTENCES PURVĀ

Jo tālāk iet rietumnieku bezprincipu koeksistences politika ar Maskavas sazvērniekiem, jo gaišāk parādās tās ļaunās sekas. Pad. savienības komūnistu partijas 23. kongresa galvenais kaujas sauciens un vadmotīvs bija cīņa pret amerikāņu „invāziju" Dienvidvietnamā. Maskavas varasvīri savā cīņas karstumā nonāca tik tālu, ka veselas sarkanarmijas rēgulārās vienības „spontāni un brīvprātīgi" piedāvājās cīņai pret ASV „imperiālismu". Var jau domāt, ka šī bravūra ir mākslīga, lai atspēkotu Ķīnas komūnistu apvainojumus par krievu un amerikāņu ciešo sadarbību resp. miermīlīgo koeksistenci pasaules varas sadalīšanā. Tomēr ieroču žvadzināšana tik nopietnā laikā un situācijā, kāda pašreiz ir Dienvidvietnamā, nav laba zīme, — vienalga, vai ķīniešu komūnisti uz to piespieduši, vai arī tā nāk no Ļeņina pēcteču brīvprātīgas sirds dziļumiem. Fakts paliek fakts, un ar to pretējai pusei nopietni jārēķinās, ja tā negrib nokļūt tai lomā, kādā nonāca ģeķīgās jumpravas svēto rakstu līdzībā.

Nevar būt ne mazāko šaubu par to, ka pasaka par „miermīlīgo koeksistēšanu" starp ASV un tās sabiedrotajiem no vienas puses un komūnistu sazvērniekiem Maskavā no otras puses beigsies tad, kad pēdējiem tas liksies izdevīgi. Starptautiskās politikas situācija šo lietu izšķirs, bet ne kāda dogma, kuŗu tagad vārdos ikdienā sludina, kaut tā darbos jau simtreiz pārkāpta. Savā cirkulārā pret ķīniešu komūnistiem Maskava to izteikusi skaidri: „Pad. savienība, kuŗas vadībā notika sociālistiskā oktobŗa revolūcija, atzīst tāpat bruņotus, kā arī miermīlīgus strādnieku šķiras cīņas veidus par varas iegūšanu, tāpat kā citas arksistiski-ļeņinistiskās partijas. Pad. savienības programmā teikts: strādnieku šķiras panākumi cīņā par revolūciju atkarājas no tā, kādā mērā tā un tās partijas pratīs izmantot visus cīņas veidus — kā miermīlīgos, tā bruņotos, kā parlamentāriskos un ārpus parlamenta esošos, un vai tā ir spējīga ātri un pārsteidzoši pārslēgties no viena cīņas veida uz otru. Ķīniešu vadoņi, turpretī, no kopīgā arsenāla ņem tikai vienu cīņas līdzekli — bruņotu sacelšanos, kaŗu."

Tātad Maskavas sazvērnieku un „miermīlīgās koeksistences" apustuļu Makiavelli gudrība ir — ātri un pārsteidzoši pārslēgties no viena cīņas veida uz otru. Kad šī pārslēgšanās notiks, tas būs atkarīgs nevis no ASV laipnajiem žestiem pret Maskavu, bet gan no citiem apstākļiem resp. Kremļa politbiroja galvām. Viss jau var būt, ka vēl šis laiks nav pienācis, bet rīkoties tā, it kā Maskava būtu zvērējusi mūžīgi palikt pie miermīlīgās koeksistences, nozīmē aklību. Maskava ir un joprojām paliek starptautisko noziedznieku un sazvērnieku vadītāju centrs, un šo godu tai pēdējos gados veikli mēģinājusi atņemt un apstrīdēt sarkanā Ķīna. Protams, pēc gadiem desmit stāvoklis var mainīties, bet pašreiz gan Maskava, nevis Pekinga ir ASV un Rietumeiropas patiesais ienaidnieks Nr. 1. Un kā pret tādu rietumu sabiedrotajiem arī jāvirza sava politika, par spīti krievu komūnistu miermīlīgajiem vārdiem un ķīniešu komūnistu revolūcionārākajai frazeoloģijai. No viņu darbieb būs tos pazīt!

Pret Maskavu jāvērš arī saimnieciskā politika, nevis jāstiprina tās saimnieciskais un reizē ar to arī militārais potenciāls. ASV sacēla lielu brēku par to, ka Rietumvācija paraksta ar sarkanajiem ķīniešiem līgumu par kādas lielas tēraudrūpniecības ierīkošanu Ķīnā. Varbūt tas ir slikti, bet ne mazāk slikti ir, ka ASV, Kanada un Austrālija pēdējos gados Pad. savienībai bez jebkādiem politiskiem noteikumiem pārdevuši ap 20 miljonu tonnu kviešu. Bez šiem kviešu iepirkumiem Pad. savienība nevarētu pret ASV lietot tik lielu muti, bez šiem kviešiem tā arī nevarētu kāpināt savu kaŗa potenciālu. Cik lieli ir padomju valsts „sasniegumi" lauksaimniecībā, redzams jau no tā, ka pēdējā gada laikā vien tā ievedusi 13 miljonu tonnu kviešu, kamēr krievu cara valdība 1913. gadā tikpat daudz kviešu eksportēja uz ārzemēm. Glābt krievu komūnistus no saimnieciska sabrukuma nozīmē gādāt par to, lai tiem būtu lielākas iespējas sūtīt vairāk raķešu un citus ieročus uz Vietnamu.

Tai pašā laikā, kad Anglijas ministru prezidents Vilsons miermīlīgās koeksistences garā un vārdā gatavs iztirgot Maskavas komūnistiem Latvijas valsts zelta fondu — zeltu, kas viņam nepieder, kādas citas valsts galva pateicis Čikagas laikraksta korespondentam, ka nedomā atjaunot ar Maskavu pirms 30 gadiem pārtrauktās diplomātiskās attieksmes tik ilgi, kamēr Pad. savienības vadoņi neatteiksies no centieniem ar varas līdzekļiem nodibināt komūnismu Rietumeiropas zemēs. Šis vīrs, kas runā ar Maskavas varasvīriem tik lepnu valodu, ir Spānijas valsts prezidents ģenerālis Franko. Pilsoņu kaŗa laikā komūnisti Spānijā nolaupīja valsts zelta fondu, kuŗu pievāca Maskava. Ģenerālim Franko būtu liela saimnieciska interese šo zeltu „miermīlīgas koeksistences" ceļā no Maskavas atgūt, jo Spānija nav tik bagāta kā ASV. Un tomēr ģenerālis Franko neklanās Maskavas priekšā, bet turpina atturēties no ielaišanās prastos veikalos ar komūnistiem, kuŗi, Vācijas bijušā kanclera Ādenauera vārdiem runājot, jauc katru politiku. Un par spīti tam, ka Spānija neuztur ar krievu vergu valsti ne diplomātiskus, ne saimnieciskus sakarus, Spānija pašreiz piedzīvo spēcīgu saimniecisku uzplaukumu, kamēr savos labklājības taukos slīkstošās ASV un demokrātiskās Rietumeiropas valstis nevar dzīvot bez veikalošanas ar pasaules lielāko vergu valsti. Ar to tās tikai sien sev pašas cilpu ap kaklu un vājina savas cīņas pozicijas.

Dr. Ansis Karps

Nākotnes skatījuma nozīme tautu dzīvē

Nākotnes skatījums vai vizija ir gara acu priekšā izdomāta un iztēlota dzīve vai arī īpaši apstākļi gan personīgajā, gan sabiedrības un tautas dzīvē, kas var būt materiālas vai arī garīgas dabas. Nav jādomā, ka nākotnes skatījumi vienmēr ir tādi, kas sola lielu prieku. Grūtsirdības pārņemtais cilvēks visu iztēlo tumšās krāsās, paredz nelaimi un postu, bet ar slimīgu prieku sirgstošais redz nākotnē tikai zelta pilis, kurās pats sēž izgreznotā tronī. Bez nākotnes skatījuma neiztiek normālais vidusmēra cilvēks, jo pilnīgi bez mērķa dzīvotāju ir visai maz, sevišķi ziemeļnieku izcelsmes cilvēkos. Katrs mazais dzīves mērķis nav nekas cits, kā nākotnes skatījums. Pilnīgi šai dienai vien dzīvo mežoņi, kuru dzīvesvietās uzturs aug katrā zarā, kādēļ nekādas piepūles nevajag, lai to paņemtu.

Katram skolniekam drīz vien acu priekšā nostājas viņa dzīves mērķis, nākotnes skatījums, kuŗu viņš ar centību grib sasniegt. Cik labi tiem, kuŗiem tas agri saredzēts, jo viņu izturība un piespiešanās pie grāmatām ir lielāka. Bezmērķa skolniekiem un studentiem visa mācīšanās ir dzīves ļaunums. Vizija ir aicinājums uz priekšu, — vienam vairāk, otram mazāk. Skolotāji, kas spēj uzstādīt savu audzēkņu priekšā nākotnes lielus mērķus, ir padarījuši visu galveno, ko vien audzinātāji spēj padarīt. Bezmērķa dzīve noved nihilismā vai jaukā brīža baudīšanā, kas normālam ziemeļniekam nav izturams. Tas izturams vienīgi mežoņiem un dažādu pakāpju plānprātīgiem, kā to redz attiecīgajās iestādēs vai arī dzīves plašajā straumē.

Kad cilvēkam ir savs skaidri iztēlots nākotnes skatījums un ticība savai varēšanai, viņš attīsta pilnu jaudu darbībai, kas ved uz šo mērķi. Labs piemērs ir cilvēks, kas nodomājis celt savu māju. Bet tiklīdz rodas šaubas par varēšanu, sāk izsikt spēki un zūd arī piepūle. Šīs ir vienkāršas lietas, nav iespējams tās neievērot.

Kā ir tautu dzīvē?

Tautu dzīve sastādās no miljoniem atsevišķu dzīvju, kuŗu pamatā tas pats cilvēks ar savām īpašībām. Kad tautai nav vairs sava vispārīga mērķa, tad nāk nihilisms un dzīves baudīšanas laiks. Nākotnes vizijas ir svarīgas reliģijā un politikā — tautas dzīves kārtošanā. Ticība aizsaules dzīvei, „kuŗu acs nav redzējusi un auss nav dzirdējusi", mūžīgais miers un svētlaime ir reliģiski nākotnes skatījumi. Pavisam konkrēta ir muhamedāņu paradīze ar bajadērām zaļā zālītē pie vēsiem avotiem.

Lielie tautu vadoņi devuši savām tautām nākotnes skatījumus — vizijas, kas nereti bijušas par lielu nelaimi citām tautām, paredzot labumus savai izredzētajai tautai vien. Tādi ir imperiju dibinātāji, piemēram, Čingishāns un citi viņa pēcteči. Ar līdzīgiem piemēriem pilna ir Tuvo austrumu un Eiropas vēsture.

Īsts savas tautas politiķis nav domājams bez nākotnes skatījuma, kas izsvērts un pamatots savas tautas īpatnībās un dzīves apstākļos.

Nākotnes vizijas un ūtopijas tautām dod jaunu sociālu mācību autori, kādi ir komūnisma nodibinātāji un visi citi.

Kādas ir tās garīgās atsperes cilvēka dvēselē, kas darbojas nākotnes skatījumu lietās? Tās ir gara pasaulē atrodamās izjūtas kā dzinējspēka avoti. Šo avotu darbību pamodināt ir viziju uzdevums. Viss atkarīgs no tā, kādi nākotnes skatījumi nostājas garīgo acu priekšā — paša atrasti vai citu doti, un, otrkārt, kādas ir paša cilvēka spējas tiem pievērsties. Palasoties vēsturē, atrodam augstus un zemus nākotnes skatījumus. Augstie ir tie, kas savu spēku smeļ no augstākajām izjūtām, kas sauc uz reliģisku pilnību un svētumu, kas sauc uz skaistumu, uz lielu žēlastību un labdarību, uz tautu draudzību un posta novēršanu. Kad Napoleons Ēģiptes kaŗagājienā redzēja savu armiju iziršanas briesmās, viņš griezās pie tās ar savu slaveno runu: „Franči, 40 gadsimtu skatās še uz jums!" Tikai slavas vainagi drīkst rotāt franču galvas, kas ir klauvēšana pie kaŗavīru augstākajām jūtām. Turpretim Staļins 1945. gadā, kad iebruka Vācijā, lai to satriektu, sauca saviem zaldātiem: „Visas vācu sievietes ir jūsu laupījums!" Tas izraisīja mežonīgu kaŗotgribu un barbarisku rīcību.

To pašu darīja politiķis Ļeņins ar savu saukli — „Laupi salaupīto!", dodot ar to tuvāko mērķi krievu tautai — iegūt mantu laupīšanas ceļā. Pēdējā kaŗā izstrādāti Atlantijas chartas saukļi kā nākotnes vizijas mazajām tautām, gan bez nopietna nodoma tos īstenot.

Hitlers arī deva nākotnes viziju — „jauno Eiropu", bet gan skaidrā krāpšanas nolūkā, jo labumi bija paredzēti vienīgi vācu tautai. Neviena revolūcija nav iztikusi bez nākotnes skatījuma, jo — kā gan citādi lai pamodinātu tautas uz rīkošanos?

Beidzot — kā ir ar nākotnes skatījumiem mūsu dzīvē? Neviens no musu politiķiem negrib par to izteikties. Mēs runājam par brīvo Latviju, bet — kad un kuŗu? Bija taču divas dažādas Latvijas — demokratiskā un autoritārā. No šīm divām savukārt: kādu demokratisko vai kādu autoritāro Latviju gribam pieredzēt un nostādīt mūsu jaunatnes priekšā kā nākotnes skatījumu? Kā var šos neatzīt par svarīgiem jautājumiem un jau 20 gadu par tiem nerunāt? Liekas, ka mūsu vadība par maz studē tautu psicholoģiju un dzinējspēkus, kas nepieciešami politikas taisīšanā, jo par daudz esam nogrimuši dzīves sīkumos un personīgo strīdu kārtošanā. Līdz šim mūsu vizijas vārds ir — tukšums bez kontūrām, tātad arī bez vilkšanas spēka uz priekšu. Šai nelaimei jātiek pāri, un šis darbs ir jāveic mūsu jaunajai paaudzei!

Ļaunuma apkarošana jāsāk pašam ar sevi

Rev. Dr. Norman V. Peale „Sin, Sex and Selfcontrol", published by Doubleday & Co. Inc., 1965.

Šai technikas straujās attīstības laikmetā, kad pasaules uzmanība un visi spēki saistīti ar atomenerģijas izmantošanu un pasaules izplatījuma iekaŗošanu, pats cilvēks, kam vajadzēja atrasties visa centrā, atstāts novārtā. Par to, kā padarīt pašu cilvēku labāku, kā pacelt viņa morālās īpašības, ļoti maz tiek domāts, bet vēl mazāk darīts. Tikai pavisam retais pievēršas pašam cilvēkam un ir norūpējies par tā likteni. Šo nedaudzo vidū ir arī Dr. Normans V. Pīls, kuŗš ar lielu pieredzi un prasmi šos jautājumus iztirzā savā grāmatā „Sin, Sex and Self Control". Šī grāmata ASV kļuvusi par „bestselleru", kas apliecina sabiedrības interesi par tajā skartajiem jautājumiem.

Runājot par ASV, autors saka, ka mēs esam bagāti un stipri. Tiesa, bet tādas bija arī senā Babilonija, Sodoma un Gomora, Roma. Kādā stāvoklī būs Amerika pēc 100 gadiem, vai pat pēc 50? Autors domā, ka cilvēce Dievam aprlebusies. Visur, kur autors gājis, cilvēki viņam jautājuši: „Kas notiek ar Ameriku un pārējo pasauli?" Dažādu noziegumu statistika, laulību šķiršana, naids rašu starpā, seksuālā pagrimšana, arī bezdievība arvien pieņemas.

Cilvēkam Dievs devis brīvību. Vai tas neiespējams, ka pašreizējais morāles sajukums un pagrimšana ir tiešas pēkšņi iegūtās lielās brīvības sekas? Vai nav iznācis tā, ka cilvēka sacelšanās pret pagātnes autoritārismu atstājusi pilnīgā novārtā iekšējo paškontroli?

Pagātnē cilvēku atturēja no aplamas un noziedzīgas rīcības ar pavēlēm, draudiem, sodiem, apspiešanu, izsūtīšanu un pat nāvi. Vai pienācis laiks, kad mēs paši sevi brīvi valdīt nevaram, kad atkal vajadzīgas pavēles no ārienes? Vai visu mūsu pašreizējo problēmu galvenais cēlonis nav ārējo ierobežojumu sabrukums un iekšējās pašdisciplīnas trūkums?

Kā panākt iekšējo disciplīnu un paškontroli? Kā pacelt morāli? Sākt ar sabiedrību, tautu vai visu pasauli? Nē! Vienīgais pareizais ceļš ir — sākt ar sevi pašu. Tā īstenošanai vajadzīgi šādi galvenie etapi: Pirmkārt, pareiza morālā likuma atrašana, pēc kuŗa vadoties, varētu dzīvot patiesi morālu dzīvi. Vecā derība mums piedāvā desmit Dieva baušļu. Kristus mācība — „Mīli savu līdzcilvēku kā sevi pašu," ctiem vārdiem — dari otram to, ko vēlies, lai otrs tev darītu. Imanuels Kants mums dod katēgorisko imperātīvu: vienmēr rīkojies tā, it kā tava rīcība pārvērstos universālā principā, pēc kuŗa dzīvotu visi cilvēki. Cilvēka amorālās rīcības pamatā pa lielākai daļai ir nevis ļaunais nolūks, bet gan nespēja atrast patieso morāles likumu.

Otrkārt, nepieciešama savu domu kontrolēšana. Katra rīcība, laba vai ļauna, sākas ar domām. Ja cilvēks būs stiprs un spēs atmest domas, kuŗas noved pie ļaunas rīcības, tad reizē izzudīs arī pati ļaunā rīcība, jo būs sarauta norises ķēde, kas to izraisa.

Treškārt, cilvēkam jāsagatavojas vientulības brīžiem. Ceļš uz taisnību bieži būs vientulākais. To atklājuši daudzi lielie gari pasaulē. Sokrāts jutās vientuļš, kad viņam, draugu pamestam, pasniedza indi. Kristus Ģetzemanes dārzā viens lūdzās stiprinājumu priekšā stāvošām ciešanām, bet tai pašā laikā viņa mācekļi saldi gulēja. Linkolns sēdēja viens Baltā namā, kad viņa ģenerāļi zaudēja vienu kauju pēc otras. (Te atcerēsimies mūsu Raiņa populāro dzejoli „Kalnā kāpējs." Tu kļūsi vientulīgāks gads pēc gada; no tevis atšķelsies pēc drauga draugs...).

Ceturtkārt, jānovērš izlaidīgā seksa sekas un jāpanāk tā kontrole. Tā panākšanai jāprasa no sevis visaugstāko ētisko rīcību. Laikmetā, kad ārējā kontrole kļūst vājāka vai pilnīgi izzūd, atsevišķajam individam pašam sev jāuzliek augsts morālais standarts.

Viena no amorālajām parādībām, kas visvairāk grauj, ir izvirtība. Tās sekas ļauni iespaido ne tikai atsevišķo individu, bet maitā un degradē visu tautu. Kopš vēstures sākumiem cilvēce apzinājusies, ka dzimumdziņa jākontrolē, lai civilizācija pastāvētu. Izcilais vēsturnieks Toinbijs savos pētījumos raksta, ka no 21 ievērojamas civilizācijas 19 gājušas bojā ne ārējo ienaidnieku dēļ, bet gan iekšējā sapuvumā, izlaidīgā, nemorālā dzīvē. Kembridžas universitātes ievērojamais vēsturnieks Dr. J. D. Unvins studējis 80 civilizāciju kopš 2000 gadiem pirms Kristus līdz mūsu dienām. Viņš nācis pie atzinuma, ka izpētīto valstu sabiedrība vai nu uzsākusi nemorālu dzīvi un pagrimusi, vai arī bijusi morāla, gājusi augšup un radījusi paliekošus darbus. Dr. Unvins saka, ka katrai cilvēku sabiedrībai ir brīva izvēle panākt lielus kultūras sniegumus, vai nodoties izvirtībai un pagrimt. Bet skaidrs ir viens: sabiedrība nevar nodoties abām šīm lietām reizē vienas paaudzes laikā.

Morāles pagrimšanu jo sevišķi veicina seksa komercializācija pēdējos 10 vai 15 gados. Seksa izmantošana „naudas taisīšanai" Amerikā sasniegusi fantastiskus apmērus. Sekss redzams kinoteātros un televīzijā, aprakstīts grāmatās un dzirdams radioraidījumos. Sekas tam ir, ka jaunieši kļūst seksa apsēsti un izvirst. Arī daudzi rakstnieki sa-

(Turpinājums 6. lpp.)

LATVIJA AMERIKĀ

54. N-RS. TREŠDIENA, 1966. G. 6. JŪLIJS,

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Žanis Zentiņš, 46 Lynd Ave., Toronto 8, Ont.; tālr. 535—1470.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

PROPAGANDA, BET KĀ UZDEVUMĀ?

„Kad Latvija Amerikā" 18. jūnija numurā lasīju V. Kalniņa (acīm redzot, segvārds) rakstu „Ar varu nenoturamā imperija", mans pirmais iespaids bija, ka šādu rakstu ļoti labprāt iespiestu arī „Pravda", kādēļ tam nav vietas mūsu nacionālās cīņas laikraksta slejās. Protams, raksta beigās bija redakcijas piezīme, ka sniegts kreisi noskaņotu amerikāņu žurnālistu un politiķu domu kopojums, kādēļ no satura uzņemšanas burtiski tika brīdināts. Nenoliedzams fakts ir, ka minētā raksta saturs bija indīgs un var ietekmēt vienu otru politiski nesagatavotu lasītāju uz komūnistiem vēlamo domu gaitu.

Bet ir ziņas, ka ar līdzīga satura rakstiem tiek pārpludināti arī daži citi mūsu laikraksti, un šis fakts visu nostāda stāvoklī, ka bijis vērts V. Kalniņa rakstu publicēt, lai, tam atbildot (ko tik labi jau paveicis Dr. L. Streips), brīdinātu lasītājus un trimdiniekus, ka arī mūsu vidū ir cilvēki, kuŗu domu gaita un darbs nekalpo vis mūsu, bet gan mūsu ienaidnieka interesēm. Neņemos spriest, vai V. Kalniņš ar šo rakstu apzināti gribējis kalpot svešām varām vai tikai ietekmējies no amerikāņu kreiso liberāļu idejām, vai pat rakstījis tikai pašas rakstīšanas un prieka dēļ,— viņa domu gaita tomēr ir tāda, kāda jau dzirdēta no aprindām, kuŗas jau sen akceptē Latvijas iekļaušanu padomju imperijā.

Vienreiz šādu rakstu latviešu laikraksts var iespiest, bet ir jābrīdina, ka šāda veida propaganda ir indīga. Jāievēro arī tas, ka arī latviešu laikrakstu saturs kļūst zināms tiem mūsu draugiem, kuŗi atbalsta mūsu cīņu par Baltijas valstu nākotnes nodrošināšanu. Būtu vēlams, lai arī redakcija publicētu savas domas šai lietā, norādot personām, kuŗas pauž mūsu nacionālajām interesēm pretēju, nepatiesu un indīgu propagandu, viņu īsto vietu, pasakot, ka mums nav ar šādiem cilvēkiem pa ceļam, jo gribam redzēt Latviju brīvu.

V. Korsts, Čikagā

☆ Vairāku zinātnisku un literāru darbu autors un *Latviešu preses biedrības Austrālijas kopas* biedrs Dr. phil Kārlis Polis 26. jūnijā Adelaidē atskatījās uz 90 mūža gadiem. Laikā no 1922.—1928. gadam viņš bija laikrakstu „Latvijas Sargs" un „Brīvā Tēvija" atbildīgais redaktors, bet pēc tam 10 gadu Latviešu namsaimnieku bankas direktors. Studējis tieslietas un teoloģiju Latvijas universitātē, viņš pēc otra pasaules kaŗa 1952. gadā Marburgas universitātē Rietumvācijā ieguva Dr. phil. gradu, aizstāvot disertāciju par tematu „Gott und Seele als religioese Vorstellung der heidnischen Letten".

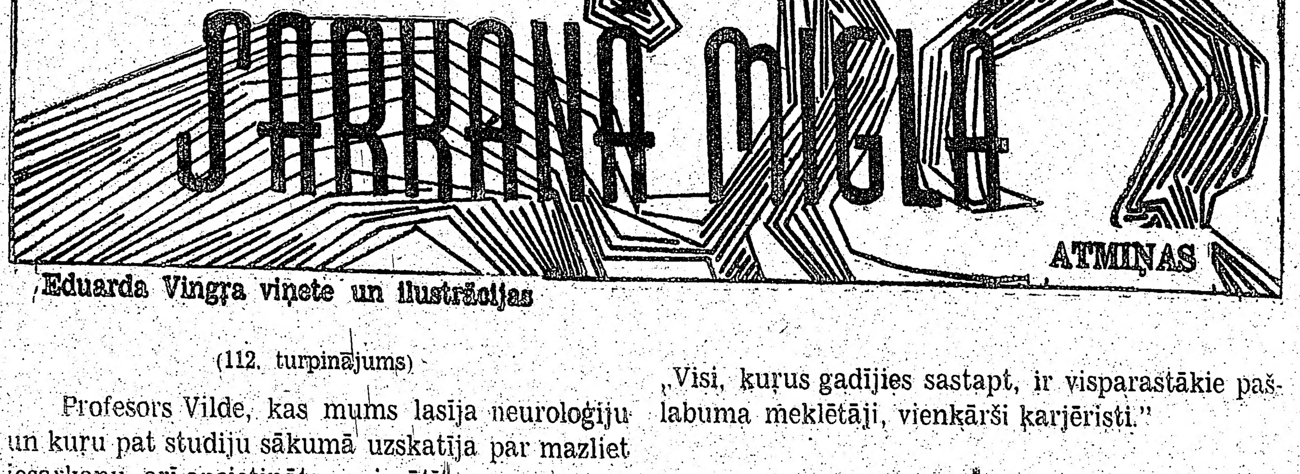

Eduarda Vingra viņete un ilustrācijas

(112. turpinājums)

Profesors Vilde, kas mums lasīja neuroloģiju un kuŗu pat studiju sākumā uzskatīja par mazliet iesarkanu, arī apcietināts un izsūtīts.

„Arī Valdas tēvs izsūtīts," man stāsta Līvija, kas šo ģimeni labi pazīst. „Pie visām valdībām, kādas vien piedzīvojis, viņš palaikam turēts cietumā it kā kreisās nostājas dēļ, un nu tas pats arī pie komūnistiem . . . Cilvēks ar augstu inteliģenci, studējis tautsaimniecību, Latvijas patstāvības sākuma gados bijis kreisā novirziena sociāldemokratu deputāts. Kad viņš vests pa durvīm laukā, tas iesaucies: Lai ko, bet to nu gan nebūtu domājis, ka mani arī pie šīs valdības apcietinās! — Kā tu ar Valdu jau iepazinies, viņa ir nacionāliste, tāpat viņas vīrs."

„Bet tu man reiz stāstīji par Valdas brāli," es atgādinu.

„Jā, Valdas brālis . . . Es Helmūtu gandrīz sauktu par savādnieku. Tāpat kā visa ģimene, arī viņš apdāvināts ar ļoti augstu inteliģenci. Viņš saredz visas komūnisma kļūdas un ļaunumus, bet akli tic, ka tā nav režīma, vienīgi atsevišķu personu vaina. Vārdu sakot, viens no nedaudzajiem komūnistiem, kas tic ideoloģijai kā tādai."

„Tad nu gan viņš vienīgais tāds no visiem, kuŗus šajos gados esmu iepazinusi," es novelku. „Visi, kuŗus gadījies sastapt, ir visparastākie pašlabuma meklētāji, vienkārši kaŗjēristi."

***

Kopš pēdējām deportācijām esam visi kļuvuši bailīgāki un nedrošāki. Arī mūsu „filozofu pulciņa" darbību esam pārtraukuši, jo risks pulcēties pārrunām kļuvis pārāk liels. Dzirdam runas, ka kaut kur, tāpat kā mēs, allaž uz pārrunu vakariem kopā sanākuši t. š. „Elzas Stērstes pulciņa" dalībnieki, kas visi apcietināti un izsūtīti.

Beidzu arī volontēšanu pie profesora Stradiņa, jo pamazām jāsāk gatavoties valsts eksāmeniem.

Visiem zināms, ka ārstiem privātprakse ir aizliegta. Tikpat labi zināms, ka privātprakse — tāpat kā daudz cita, kas ar likumu aizliegts — tomēr pastāv. Visos gadījumos, kad latvieši valodas neprašanas vai citu iemeslu dēļ nevēlas oficiāli iedalīto rajona ārstu, kas krievu tautības, viņi uzmeklē privāti latviešu ārstus. Visiem arī labi zināms, ka katra poliklīnikas ārsta rajons resp. ielu skaits, kuŗu jāapkalpo, ir tik liels, ka pat ar labāko gribu nav iespējams visas pieteiktās vizītes tai pašā dienā izdarīt. Ja nu slimniekam ir augsta temperātūra un palīdzība vajadzīga ātri...

Zolitūdei tuvākā poliklīnika atrodas Kalnciema ielā. Viss rajons no Kalnciema ielas līdz Babītei iedalīts vienam vienīgam ārstam. Arī tas ir krievs. Tā nu tīri nemanot iegājies, ka pie slimniekiem aicina mani vai kādu kursa kollēgu, kas dzīvo kaimiņos. Gandrīz vai katru dienu, atgriežoties no lekcijām, atrodu priekšā lūgumu apmeklēt kādu slimnieku. Daru to labprāt. No famulus laika un volontēšanās prof. Stradiņa klīnikā nelielas praktiskas zināšanas esmu ieguvusi; ar teoriju pat pilna galva. Un tomēr . . . Dažu labu risku, kuŗu toreiz uzņēmos, šobrīd vairs neuzņemtos. Bet tā, laikam, ir visu jauno mediķu nelaime, ka viņi ļoti pārliecināti par dzirdēto teoriju pareizumu un nemaldību. Jauns mediķis vēl neapzinās, ka vienai un tai pašai slimībai var būt tik daudz un dažādu atšķirīgu variāciju, cik pasaulē vispār cilvēku . . .

Ilgu laiku ārstēju „mājas kārtībā" izpildkomitejas darbinieces Kasējevas meitu, kas slimo ar plaušu tuberkulozi. Sanatorija pārpildīta, uz brīvu vietu jāgaida pāris mēnešu. Uz pāris kilometru attālo poliklīniku slimā izstaigāt nevar, bet tuberkulozes apkaŗošanai ārsts norīkojis ik pārdienas kaļķu iešļircinājumu ar kombinētu specifisku tuberkulozes terapiju. Blakusmājā regulāri dodu strofantīna un glukozes injekcijas kādai sirds slimniecei.

Šie „nelegālie" aicinājumi palīdzēt man dod iespēju paplašināt praktiskās zināšanas, ir arī neliels ienākumu avots. Bet piedevām jūtos arī visai lepna, ka latvieši uzticas vairāk man — pēdējā kursa studentei — nekā krievu ārstam.

Blakusmājā saslimusi kāda večiņa. Kad ierodos, esmu visai noraizējusies par viņas stāvokli, jo temperatūra pāri 39 gradiem, roka pietūkusi un pieņēmusi trīskāršus apmērus. Atceroties prof. Stradiņa klīnikā redzēto, esmu pārliecināta, ka slimniecei rokas flegmona ar limpangitu, uz ko norāda sarkanās svītras, kas stiepjas augšup. Pasaku, ka slimniece bez kavēšanās ievietojama slimnīcā.

„Es uz slimnīcu?" večiņa protestē. „Savā mūžā neesmu slimnīcā bijusi un arī tagad neiešu! Ja jau jāmirst, tad miršu mājās."

Slimās māsa izmisīgi lūdz mani palīdzēt, bet arī es nezinu, ar kādiem vārdiem pārliecināt, ka operācija patiešām nepieciešama, ka pretējā gadījumā . . .

„Operācija?" atsaucas slimā. „To taču jūs varat tepat izdarīt! Tāpat vien mājās piecus bērnus pasaulē laidu, — man no sāpēm nav bail. Bet no slimnīcas gan . . ."

Nezinā grozos krēslā un domāju, ko darīt.

„Lūdzu, lūdzu palīdziet!" mani pavisam nelaimīgi uzlūkodama, vaimanā slimās māsa. „Uz slimnīcu viņa neies. Un ja jūs nepalīdzēsit . . ."

— Taisnība gan, — sevī domāju. — Ja nekas netiks darīts, drīzumā iestāsies asins saindēšanās. Labākā gadījumā viņa tad zaudēs roku, sliktākajā . . .

„Darīšu iespējamo," ātri izšķīrusies, es atbildu.

Ielas otrā pusē dzīvo kāda paziņa, kas strādā aptiekā. Mēs viņu saucam par „Aptiekas Anniņu." Viņai mājās ir injekciju šļirce un arī dažādi medikamenti. To es zinu, jo viņa slepeni ar tiem tirgojas, sevišķi ar zālēm, kuŗas nav dabūjamas. Katrs jau ar kaut ko pelnās . . .

Apgādājusies ar skalpeli, alkoholu, jodu, penicilīnu, šļirci un gumijas cimdiem, ierodos atpakaļ pie slimnieces. Amerikāņu penicilīna pudelīte, kuŗā 200.000 internacionālo vienību, maksājusi 1000 rubļu, bet slimnieces māsa, mani pie „Aptiekas Anniņas" izvadot, bija noteikusi: lai maksā, ko maksādams.

Pavisam cita lieta ir izdarīt šādu nelielu inciziju slimnīcas apstākļos. Bet mājās? Tā visa procedūra aizņem visai daudz laika.

Kad esmu beigusi un izdarījusi visu, cik labi vien prazdama, jūtos tīri lepna, kaut visu laiku mani mākusi liela nedrošības sajūta. Beidzot viss nu garām. Arī slimniece, atbrīvota no lielāka strutu daudzuma, jūtas labāk.

(Turpinājums sekos)

Teātŗu festivāls Adelaidē

Austrālijas latviešu teātŗu festivāls, jau sestais šāda veida sarīkojums, šogad notika laikā no 10.—12. jūnijam Adelaidē, piedaloties trīs teātŗu vienībām ar apmēram 70 aktīviem darbiniekiem un ap 1250 skatītājiem. Visas izrādes notika Adelaides latviešu nama nesen atklātajā sarīkojumu zālē Tālavā. Sarīkojumu atklāja Latvijas konsulārais pārstāvis O. Rozītis, kas bija ieradies no Melburnas.

Rakstot atreferējumu „Austrālijas Latvietī", L. K. norāda, ka interesanta sagadīšanās bijusi festivālam izraudzīto lugu vidē — adelaidieši rādījuši kriminālllugu ar vienu skatu krogā, sidnejieši darbojušies kapos un ellē, bet melburnieši — ārprātīgo namā... Kā tā? Uz šo jautājumu gūstam atbildi, nedaudz pakavējoties pie atsevišķajām festivāla lugām.

Adelaides latviešu teātŗa ansamblis izrādīja Mārtiņa Zīverta lugu „Nauda", kuŗu noskatījās ap 300 apmeklētāju, jo ap 350 to jau bija redzējuši pirmizrādē nedēļu iepriekš. Šai sakarā jāpadomā, vai bija pareizi festivālam sagatavotu lugu izrādīt jau iepriekš? Vai nebūtu tikai loģiski, ja festivālā rādītu lugas, kas vēl nav sniegtas skatītājiem, vismaz attiecīgajā gadā ne? Lugu bija iestudējis režisors H. Elvigs, dekorācijas gatavojis J. Dambergs, bet galveno — kapteiņa Piķuraga lomu tēloja Mierivaldis Bumbieris. Lugas otra cēliena darbība norisinās krogā, un ar to izskaidrots, kādēļ L. K. teikusi, ka adelaidieši bijuši dzertuvē. Festivāla impresijās tai pašā „Austrālijas Latvietī" K. B. šo cēlienu apraksta šādi:

„Tāds savāds krodziņš — sienas augstas un plašas kā baznīcāi un ... tukšas! Vai pietrūka laika? Ļaudis, kā izskatās, mēģina priecāties, bet, laikam, nevienam nav naudas, jo prieks tāds pašķidrs. Kapteinis sauc: Mūziku, mūziku! Laikam kāds tomēr orķestrim izmaksājis, jo rodas dzīvāka kroga atmosfaira. Bet orķestris skatītājiem nav redzams, nolikts aiz velves, lai gan esot bijis saģērbts skaistās baltās uniformās. Tikai ēnas reizēm krēšļojas uz gala sienas. Savādi. Rīgas restorānos orķestris parasti bija uz paaugstinājuma redzamā vietā. Visapkārt — trūkst kaut kā... Neliekas, ka cilvēki te sanākuši papriecāties, bet var jau būt, ka vairums slīcina bēdas alus glāzē. Arī Piķuragam neizdodas lauzt sastingumu. Vienīgi jaunais dzejnieks, kuŗu tēloja jaunais Bumbieris — Indulis, ar savu glīto izskatu un izteiksmīgi nodeklamēto dzejoli lika skatītājiem nopriecāties par labu jaunās audzes aktieri. Kaut tikai viņam bijusi lielāka loma."

Austrālijas latviešu teātris Melburnā sniedza vācu rakstnieka K. Vitlingera traģikomēdiju „Piena ceļš" G. Grauda režijā ar G. Jurjāna dekorācijām, pašam režisoram tēlojot galveno lomu, bet G. Klausam pārējās piecas. Šīs lugas darbība norisinās nenormālo iestādē, un ar to tad izskaidrojams L. K. teiciens, ka melburnieši uzturējušies ārprātīgo namā. Un K. B. savās impresijās atzīts, ka lugai bijis interesants temats, vienīgi — tā kā jau redzēts: ak jā, M. Zīverta „Kāds, kuŗa nav". Kad Zīverts savu lugu rakstīja? Kādus gadus desmit pirms Vitlingera.

Ja nu Adelaides teātrinieki sēdējuši krogā, bet melburnieši bijuši ārprātīgo namā, kādēļ tad sidnejieši darbojušies kapos un ellē? Lūk, Sidnejas latviešu teātris festivālam bija izvēlējies Raiņa „Spēlēju, dancoju" I. Sveiļa režijā un ar V. Spoģes dekorācijām. Šai izrādē ieradās lielākais apmeklētāju skaits — ap 530. Sidnejieši saņēma apbalvojumu kā labākais ansamblis. Galvenās lomas tēloja K. Gulbergs (Tots) un J. Freijs (Kungs). K. B. rakstītajās festivāla impresijās par šo lugu lasāms:

„Sidnejas ansambļa izrādi grūti vērtēt, jo iesāpējās kaut kur dziļi dvēselē. Vai tikai vecākajai paaudzei? Nē, arī jaunie uz brīdi pazaudēja sevi senajās skaņās un dziesmās, tātad — nevarētu vairs runāt par seno dienu sentimentu, par dzimtenes ilgām un atmiņām, kuŗas rosina šīs lugas uzvedums; jārunā par to suģestētāju spēku, ar kādu mūs iestudējumā pārvarēja aktieŗu spēle, dekorātīvais ietērps, mūzika, gaismas rotaļas. Bet kur tad Rainis ar savu teikto vārdu? — Rainis bija pazaudējis turpat vai pusi lugas, pat atsevišķus tēlus, bet ieguvis raitu, koncentrētu izrādi, nezaudējot nekā no idejas un simbolikas, kāda šai lugā atrodama. Imantam Sveilim ir vareni palīgi — dekorātīvajā plāksnē Vija Spoģe, mūzikā I. Līcis. Tas, ko redzēja Adelaides festivālā, iedala V. Spoģi mūsu labāko dekorātoru klasē. No latviešu lauku sētas cauri kapiem, kaulu kambaŗiem un pazemi skatītājs tiek aizvests uz velnu riju kopā ar velniem un raganām svinēt pekles svētkus. Ainas mainās viena pēc otras, un starp tām var pamielot acis tūkstoš saulēs un zvaigznēs uz starppriekškara un reizē ieklausīties senajās skaņās, kuŗas I. Līcis tik iejūtīgi pieskaņojis visam uzvedumam.

K. Gulbergs — Tots — nereāls tēls, tikai brīžiem viņā parādās cilvēciskas īpašības — mīla, dusmas, ciešanas, bet Tots jau nav dzīvs cilvēks parastajā nozīmē, Tots simbolizē gara spēku. Tota uzdevums šai saulē izglābt no bojā ejas Leldi — Latvijas valsts ideju. Gulbergs ar lielu mākslinieciski spēku sasaista kopā visas 12 ainas kā ar sidraba pavedienu. Aci un ausi priecināja M. Ansules Lelde — pirmo reizi Adelaidē, viņa būs atkal gaidīta. Šai nepateicīgajai un savā ziņā bezkrāsainajai Leldes lomai Ansule deva to garīgo apakštoni,

(Nobeigums 6. lpp.)

Biruta Senkēviča

IZLĪDZE

Savaldīti, sāji vārdi
It kā migla saulainē
Lēni dzisa dvēselē.

Saule miglu kliedināja
Sāpes domas apveltīja!
Lai zūd rūgtie tumsas vārdi!

Izteikts rūgtums ēnas vieš,
Dvēsele bezgala cieš —
Miera taka ērkšķiem klāta.

Klusiet, klusiet, rūgtie vārdi,
Neizsviesti, nerunāti,
Savaldīti dvēselē.

Lai līgo baltas domas
Kā saulīte debesīs,
Mūža miers tad nezudīs.

Lai līgo baltas domas,
Kā vilnīši jūriņā —
Prieks plauks dienu pūriņā!

JAUNS DOKTORS

Inženieris-ķīmiķis Kārlis Švanks, aizstāvot doktora disertāciju par tematu „Flow Characteristics of Absorbed Gas Through Porous Vycor", Ohaio valsts universitātē ieguvis Ph.D. gradu. Viņš pašreiz pie šīs universitātes arī nodarbināts. Kārlis Švanks, kas ir korporācijas Tālavija piederīgais, Latvijas universitātē bija profesora M. Prīmaņa asistents.

Juris Krīgens

Pirmā un pēdējā tikšanās

ATMIŅAS PAR DZIEDONI ĀDOLFU KAKTIŅU

Tuvojas 25. jūlijs — diena, kad pirms gada trimdas latviešu saimi pārsteidza skumjā vēsts, ka pēkšņi miris dziedonis Ādolfs Kaktiņš, vienu dienu pirms 80. šūpļa svētkiem un nedaudzas dienas pirms Sanfrancisko organizētā viņa godināšanas sarīkojuma.Starplaikā Daugavas apgādā Zviedrijā iznākusi viņa atmiņu grāmata „Dzīves operā", kuŗā vērtīgi atmiņu fragmenti savīti ar bagātīgiem materiāliem par latviešu kulūras vēsturi. Mūzikas apgāds Latvian Music Zviedrijā savukārt izdevis Ādolfa Kaktiņa iedziedātu skaņu plati, kuŗā blakus operu ārijām arī nebēdīgas studentu un patriotiskās dziesmas, arī dziesmas no latviešu pirmās skaņu filmas „Tautas dēls", kuŗā dziedonis tēloja vienu no galvenajām lomām. Visi šie izdevumi kalpo lielā dziedoņa piemiņai, ar kuŗa vārdu tik nedalāmi saistās mūsu Nacionālā opera, bet vēlākiem pētījumiem kalpo arī dažādās atmiņas, kādas publicētas un vēl publicēs. Gribēdami arī no savas puses bagātināt šos materiālus, sniedzam dziedoņa nāvesdienai tuvojoties, Jura Krīgena atmiņas.

LA redakcija

Agrīnā marta rīts bija vēss un lietains. Izmeklējies važoņu pietstātnē izskatīgāko ormani, kuŗa zirgs vēl bija saglabājis kādu nieku spožuma spalvā un kuŗa ratu riteņu spieķi vizēja koši sarkanā krāsā, lēni tipināju uz Liepājas stacijas pusi, kur pēc kādas pusstundas vajadzēja ierasties dziedonim Ādolfam Kaktiņam. Kā Liepājas filharmonijas biedrības vadītājs biju uzņēmies pienākumu personīgi ierasties stacijā un saņemt māksliniekus, kas, Filharmonijas angažēti, ieradās Liepājā otra pasaules kaŗa laikā. Abas lepnākās viesnīcas, Romas un Pilsētas viesnīca, bija pilnīgi vāciešu okupētas, bet ar to abiem pārvaldniekiem biju labi pazīstams jau no agrākiem laikiem, kādēļ nenācās sevišķi grūti „iešmugulēt" viesnīcās arī pa latviešu māksliniekam. Galu galā abi pārvaldnieki taču paši bija latvieši...

Vilcienam apstājoties un cilvēkiem izbirstot no vagoniem uz stācijas perona, drīz vien drūzmā pamanīju Ādolfa Kaktiņa raksturīgo profilu.Steidzos viņam klāt, iepazināmies. Uzzinājis, ka apmešanās viņam sagādāta Pilsētas viesnīcā, Kaktiņš jutās visai apmierināts, jo pazina šīs lepnās viesnīcas ērtības no saviem agrākajiem Liepājas apmeklējumiem.

Bija parasts, ka dažas stundas pirms koncerta, kas parasti notika Teātŗa un operas namā, viesi-mākslinieki mūsu mājās ieturēja vieglas pusdienas. Tajās paratsi piedalījās arī daži no Liepājas operas solistiem — Ludmila Sepe, Velta Ozola, Jūlijs Borgs ar dzīvesbiedri Mēriju un Jēkabs Vērenieks ar dzīvesbiedri Ančuku. Lieki piebilst, ka pusdienām paredzētais laiks pagāja ļoti ātri, sevišķi ja viesis bija tāds humora mīļotājs kā Ādolfs Kaktiņš. Nekad viņam nepietrūka stāstāmā, savās skatuves gaitās viņš bija ticies ar neskaitāmiem aktieŗiem, dziedātājiem un dziedātājām, pianistiem, dirigentiem un citiem mākslas kalpiem, un vienmēr viņam bija gadījies kas neparasts, kaut kas, ko vērts atcerēties un pastāstīt arī citiem, Pienāca brīdis doties pirmskoncerta atpūtā. Tikai ar grūtībām dziedonis tika vaļā no iejūsmotā klausītāju bariņa un devās atpakaļ uz viesnīcu.

Kā jau varēja sgaidīt, operas zāle bija klausītāju pilna. Kaktiņš tolaik bija savas mākslas pilnbriedumā un ātri savalgoja klausītājus ar mākslinieciski augstvērtīgo sniegumu. No daudzajām dziesmām un operu ārijām, kuŗas Kaktiņš dziedāja šai koncertā, viena likās viņam sevišķi iemīļota — Arvīda Žilinska „Zilie sapņu kalni".To viņš dziedāja ar tādu siltu jūsmu, it kā patiešām pāri klausītāju galvām redzētu savu sapņu zilos kalnus. Publika jūsmoja un prasīja piedevas. Visus suminājumus un pasniegtās puķes Kaktiņš saņēma ar tādu smaidu un žestu, kas lika saprast, ka visu to uzskata kā pašu par sevi saprotamu lietu, par kaut ko tādu, kas viņam pienākas, par daļu no kāda nesamaksāta parāda. Varbūt, ka šā dā brīdī no liela mākslinieka izstaro zināma pārākuma sajūta, zināms pašapmierinājums un gandarījums, apzinoties to burvja varu, kāda viņam ir pār cilvēkiem, kas klausās priekšnesumā.

Pēc koncerta lūdzu mākslinieku atkal atnākt uz mūsu māju, kur varētu pavadīt vienu otru omulīgu stundu pēc lieliski veiktā darba. Kaktiņš jau bija apsolījis apmeklēt dažus draugus, un solījums jāpilda, tomēr nākošā dienā viņš kopā ar redaktoru Rūdolfu Rītiņu gluži negaidot ieradās manā darba vietā. Rītiņš, ar kuŗu bijām pazīstami kopš agrās jaunības, labi pārzināja manus darba apstākļus un zināja, ka pie manis var patverties ir pērkona negaisa laikā, ir garlaicības necilajos brīžos. Ar Romas viesnīcas pārvaldnieka laipnu palīdzību tika sagādāts puslīdz pieklājīgs azaids, atradās arī kas „garīgāks",— un ciemošanās varēja sākties. Sākumā sarunas grozījās ap acīm redzami zaudēto kaŗu un mūsu drūmajām izredzēm nākotnē, ap it kā gaidāmo palīdzību no Zviedrijas un citām baumām, kas tolaik cirkulēja tautā. Bet ne jau par to vien runājām. Radās arī priecīgākas lietas, par kuŗām parunāt un dažs labs anekdots, ko pastāstīt. Čalojot ātri aizskrēja vairākas stundas, un pienāca laiks Kaktiņam doties atpakaļ uz Rīgu. Sadabūjuši važoni, pa ceļam pievācām viesnīcā palikušo koferi un devāmies uz staciju. Tur atvadījāmies jau kā labi paziņas, kas pavadījuši kopā dažas patīkamas stundas.

Tā bija mana pirmā personīgā tikšanās ar lielo dziedoni un Tēvzemes balvas laureātu.

Kad atkal tikos ar Ādolfu Kaktiņu, nebūtībā bija aiztecējis jau sešpadsmit gadu. Kaŗš bija beidzies, ļaunie paredzējumi piepildījušies, mēs atradāmies svešumā, otrā pasaules malā — pie Klusā okeana, Oregonas pavalstī. Portlandē izrādīja Anšlava Eglīša lugu „Pēc kaut kā cēla, nezināma"... Vecā, ģeķīgā vīra lomu spēlēja Ādolfs Kaktiņš, ar šo turneju atzīmējot arī savu 75. dzimšanas dienu. Viņš izskatījās tik nožēlojams, tik pamests savam liktenim, tik nevarīgs (varbūt viņš savu lomu spēlēja tik ģeniāli?), ka nekādi nevarēju viņā saskatīt vairs ne spēcīgo Lāčplēsi un velnišķīgo Mefisto, ne neģēlīgo un brutālo Skarpiju, romantisko bruņinieku Volframu, pat ne traģisko nerru Rigoleto. Tikai ar pūlēm norunāju apsveikuma vārdus, kuŗus man nācās teikt, pasniedzot māksliniekam oregoniešu velti dzimšanas dienā. Man likās, ka māksliniekam dara pāri. Varbūt tas bija tikai šķitums, bet gūtais iespaids ilgi neizgāja no prāta. Šīs sajūtas ietekmēts, tā ir nemēģināju atjaunot bijušo pazīšanos.

Tad liktenis mūs atkal saveda kopā. Biju aizbraucis uz rakstnieces Aīdas Niedras 65 gadu jubileju, kuŗu viņai par godu bija sarīkojusi Dienvidkalifornijas latviešu biedrība Losandželosā. Goda prezidijā kopā ar ģenerāli Eduardu Kalniņu un rakstnieku Jāni Klīdzēju darbojās arī Ādolfs Kaktiņš. Pēc priekšnesumiem un daudzām cildinājuma runām kā pēdējais piecēlās Kaktiņš, klātesošajiem viņu apsveicot ilgiem aplausiem. Ar pasvītrotu svinīgumu atkāsējies, Kaktiņš iesāka:

Kas ir tas rakstu burvis,
Kam daiļdarbu pilns kurvis?
Kam īpatnībā nevaid biedra— —
Tā ir šeit — mūsu Aīda Niedra!

(Turpinājums 6. lpp.)

atbusnis sākas oktobrī

PĒTERIS AIGARS • ROMĀNS

(56. turpinājums)

Vinsents Bārlejs visu vakaru bija sadrūmis. Brauciens izvērties fiasko. Vanda bija pametusi ne vien Česlavu Dombrovski, kuŗš ar draugiem un trako lēdiju vakariņoja tai pašā restorānā, kurā Vinsents ar Horāciju. Acīm redzot, viņiem bija istabas šai pašā viesnīcā. Par to Vinsents pārliecinājās pats savām acīm, kad devās pēc vakariņām pie miera. Kamēr Česlavs uzklausījās lēdijas Kesvikas atzīšanos un reizē atteikšanos, nākošā viesnīcas korpusā lorda Bārleja istabā pamazām iedegās vecais naids Horācija un jaunā lorda starpā. Horācijs tieši tagad atrada īsto brīdi, lai noskaidrotu noslēpumu, kādēļ viņi ieradušies Vīnē. Vandas Kvjatkovskas te nebija. Lekcija studentiem arī varēja notikt, vai nenotikt. Bet kas tad bija iemesls?

„Saki, mans draugs," iesāka Horācijs pavisam mierīgi, ar nemanāmu ironiju, iegrimis dziļā atzveltnes krēslā, raudzīdamies pretimsēdētājā, kas bija iezvīlis tādā pašā klubkrēslā un kūpināja cigareti, „kādēļ šovakar atrodamies Vīnē?"

Vinsents jutās iekšēji aizvainots, un mazākais jautājums tagad varēja viņu bezgala saniknot. Ja Horācijam būtu kāda pietāte pret Vinsentu, tad šo liktenīgo jautājumu atstātu vismaz līdz rītdienai. Bet arī viņam kremta neziņa. Nevis Horācijs jutās kā parādnieks, bet Vinsents bija viņam parādā atklātību. Niķīgais bērns uzvarēja padevīgo ceļabiedru.

„Kādēļ?" Vinsents sarauca pieri, sakrustoja kājas un pūta griestos cigaretes dūmus. „Tas tev tikpat labi zināms kā man. Ja man tagad jāsaka taisnība, tad nezinu, kādēļ esam ieradušies. Varbūt, lai paēstu vakariņas, noklausītos čardašus un Štrausa valšus. Cita izskaidrojuma man nav. Viss ir tik nelādzīgi samezglojies. Pirmoreiz mūžā esmu nokļuvis situācijā, no kuŗas nespēju vairs izkļūt. Tas ir viss, ko varu tev paskaidrot."

„Man zināms," Horācijs atkal nicinot pavīpsnāja, „man zināms tikai, ka tu visu laiku centies slēpt šo ceļojumu no manis. Tātad, gribot negribot, draugs, tev ir kādi citi nolūki, kuŗus tu man nedrīksti vai nespēj atklāt. Tu visu laiku esi izvairījies. Tagad atbildi man, kas tevi saista ar šo studenti? Tu dzen sievietei pēdas, kas no tevis vairās. Tu, varbūt, vēl neesi viņu iekaŗojis, tikai iekārojis, bet ievēro, ka šī dēka mani apvaino."

Horācijs sāka pirkstiem bungot pa klubkrēsla mīksto atzveltni. Vinsents to pamanīja. Nebija šaubu, ka Horācijs tikai valdās. Kuŗu katru mirkli var sākties dusmu izvirdums.

Lai mazinātu spriegumu, Vinsents centās būt atklāts, cik vien bija iespējams. Lai draugu vēl vairāk nesatrauktu, visu teikt nedrīkstēja.

„Nekas sevišķs mūs nesaista, mans mīļais draugs, nekas. Atceries, es to jau Londonā tev teicu. Viņa ir brīvdomātāja, tāpat kā es, mēs šad un tad satiekamies, pārrunājam miera problēmas. Tās ir pavisam neromantiskas sarunas, bez mēnesgaismas, bez rozēm un vīna. Protams, arī bez skūpstiem. Mēs satiekamies un runājam kā divi cilvēki ar līdzīgiem vai aptuveni līdzīgiem ieskatiem. Tā ir intelektuāla draudzība, kuŗai nav ne mazākās savstarpējās mīlestības pieskaņas. Tā ir tīra neaptraipīta draudzība, es viņu uzlūkoju kā māsu, kā gara radinieci. Tici man, Horācij. Arī tādas attieksmes spēj būt sievietes un vīrieša starpā."

„Tātad, jūs satiekaties divatā, viņas vai tavā dzīvoklī, vai kādā mazā kafejnīcā Hampstedā. To es saprotu. Redzi, Vinsent, ja tu man tagad teiktu patiesību, tad arī šorīt Londonā tev nebūtu vajadzējis slēpt, ka tev nodoms lidot uz Vīni. Nekādā ziņā tev to nevajadzēja slēpt. Ar mierīgu prātu pieņemtu zināšanai tavus paskaidrojumus, un viss būtu nokārtots uz labāko. Diemžēl, ne manas, bet tavas vainas dēļ apstākļi ir sarežģījušies. Cilvēki nekad nemelo tikai pašas melošanas pēc. Vismaz tādi, kā tu, neķeras pie meliem, ja var iztikt bez tiem. Tevis teikto tālāk analizējot, man jāsaka, mīļais draugs, ka tu esi pārrēķinājies. Tu nevari ar meliem atpirkties no savas vainas. Es tev vēlreiz jautāju: kādēļ mēs šovakar atrodamies Vīnē un ne Londonā? Man tiesības to zināt."

Vinsents nobālēja. Horācija acis degtin dega naidā.

„Tiesību tev nav nekādu, absolūti nekādu," lords pacēla balsi. „Man nav jādod tev norēķini, ja tu manus paskaidrojumus noraidi. Tā nav pirmā reize, kad tu runā un dari muļķības."

„Beidzamo reizi es tev jautāju, — kādēļ mēs atrodamies Vīnē?"

Horācijs iebāza labo roku svārku kabatā un sataustīja tur maza revolveŗa spalu. Tā bija dīvaina labsajūta, pacilātājs atklājums. Viņš bija gandrīz aizmirsis, ka viņam līdz ierocis. Viņam vienkārši nebija bijis laika par to domāt. Tagad pirksti paši to atgādināja. Jaunajam, īgnajam cilvēkam likās, ka ierocis pievelk viņa roku kā spēcīgs magnēts. Viņš tagad jutās tāpat, kā reiz Bavārijas Alpos, stāvot uz šaura tilta, kas pārmests pār strauju kalnu upi. Kāds neatvairāms spēks aicināja viņu mesties mutuļojošā straumē. Tikai ar lielu piespiešanos viņš toreiz pārvarēja velnišķīgo aicinājumu. Bet tagad, vai tagad viņam būs tik daudz spēka?

Vinsents sasprindzināts vēroja Horācija satrauktās kustības. Viņš pamanīja arī, ka drauga labā roka taustās svārku kabatā.

„Mīļais Horācij, apmierinies. Tu zīmē velnu lielāku nekā tas īstenībā," teica Vinsents savaldīgi. „Piedod, ka neteicu tev agrāk par braukšanu uz Vīni. Bet tas nav nekas sevišķs. Arī citos gadījumos esmu braucis, aizbraucis, atgriezies, un mēs atkal esam bijuši labi draugi. Kādēļ tieši šoreiz tu meklē kādu sevišķu izskaidrojumu? Kā jau teicu, mani mudināja tikai draudzības jūtas un humānitāri apsvērumi. Es tev varu zvērēt, ja tas vajadzīgs, ka tas ir vienīgais iemesls. Viss pārējais tikai manas neattapības vai tavu aizdomu auglis."

„Tu taisies zvērēt. Tu patiesi taisies zvērēt nepatiesību? To es no tevis nesagaidīju. Visu citu, tikai ne to. Nebaidies, es lasu tavā sejā kā atvērtā grāmatā." Horācijs apklusa brīdi un jau sažņaudza revolveri saujā. Metalls bija patīkami vēss un nepretodamies iekļāvās viņa pirkstos. „Jā, es lasu tavā sejā kā grāmatā," ironiski turpināja Horācijs. „Ļauj man tev atgādināt, ka tev sveša tuvāka mīlestība, sveša morāle un sveša aizrautība. Tava dvēsele nav upurtrauks, bet skaitļojamā mašīna; tā reaģē, kad vien piespiež pareizo taustiņu, kad nosauc attiecīgu skaitli. Tu neesi ne konservātīvais, ne liberālis, ne lēborists. Tu neesi ne kapitālists, ne sociālists, ne komūnists. Tu rīkojies arvien tā, kā pavēl aplēse, kā tev pašam izdevīgāk. Ja nepieciešams, tu zvēri uzticību man, ja vajadzīgs — zvēri to tai gaišmatainajai sievietei. Ja tas ir izdevīgi, tu daudzini atbruņošanos; ja situācija mainīsies, tu iestāsies par bruņošanās rūpniecības interesēm.

(Turpinājums sekos)

„Apvienotās nācijas" autobusā

VĀRTI UZ ONTARIO PROVINCES ZIEMEĻU DABAS KRĀŠŅUMU UN BAGĀTĪBU

II

Pirmdienas, 20. jūnija, rīta stundā, kad Toronto sākās rosīšanās jaunai darba nedēļai, etniskās preses pārstāvji pulcējās pie provinces parlamenta ēkas, lai sāktu ceļojumu uz Ontario ziemeļu apgabaliem, kurus tik bieži apjūsmojuši tūristi un dabas bagātības izmantotāji. Provinces policijas eskortam sekojot, mūsu autobuss veikli izvijās cauri pilsētas dzīvajai satiksmei un ap pusdienu laiku jau bijām Norsbejā (North Bay) pie Nipisinga ezera, kuŗu dēvē par pirmajiem vārtiem uz provinces ziemeļiem. Še modernās viesnīcas „Golden Dragon" jaunceltnē mūs sagaidīja pilsētas vecākais Dž. Klins (Khun) ar pilsētas valdes, vietējās tirgotāju ģildes un tūrisma biroja pārstāvjiem. Viesmīlīgās pusdienās raiti risinājās sarunas, no kurām izrietēja, ka visas apkārtnes lepnums ir zivīm bagātie ūdeņi, plaši pazīstamās medību iespējas un dažādas tūristu izpriecas. Ziemā pilsēta ir iecienīta slēpotāju un vispār ziemas sporta cienītāju pulcēšanās vieta. Februāris še ir karnevāla mēnesis, kad viesnīcās un tūristu apmešanās vietās sapūšt atpūtai un izpriecām kā kanadieši, tā arī amerikāņi. Rīko arī suņu skriešanās sacīkstes, tā saucamās „stampedes" veiklības pārbaudei koku zāģēšanā, ciršanā un tamlīdzīgi. Sevišķi skaists un krāšņs bagāts ir rudens, kuŗu iecienījuši mākslinieki, fotografi un dabas krāšņuma cienītāji. Apkārtnē atrodas arī indiāņu rezervāti, kuŗos vienmēr atrodami lietpratīgi mednieku un makšķerētāju pavadoņi — gidi. Pilsētas apkārtnē nedaudz izveidota arī rūpniecība, galvenokārt kokmateriālu apstrādāšanai, kurai izejmateriālus gūst no daudzajiem mežiem. No pilsētas 10.000 iedzīvotājiem apmēram 30% ir franči, kas raksturīgi pa lielākai daļai visām Ziemeļontario pilsētām.

Par pilsētas apkārtnes dabas krāšņumu, klinšainu mežu ievērtajiem ūdeņiem un neskaitāmajām tūristu uzņemšanas vietām, kas viena otru cenšas pārspēt gan ar modernām jaunbūvēm, gan arī viesmīlībā, iepazināmies ceļojuma turpinājumā.

Tālākais ceļš veda pa 11. lielceļu mazāk izkoptā apkārtnē uz Kērklandlēku (Kirkland Lake). Tā pazīstama kā otra lielākā zelta raktuvju pilsēta Kanadā un savu lielāko uzplaukumu pieredzēja tieši saimniecisko grūtību laikā 1930.-tos gados. Galvenās zelta atradnes Kērklandlēkā atklāja 1911. gadā kāds būru kaŗa veterāns — Bils Raits (Bill Wright), un tā radās Wright Hargreave raktuves. Nākošajos gados atradās vairāki citi prospektori, kas nosprauda savus zelta apgabalus apmēram trīs jūdžu garumā. Zelta raktuvju iekārtošana izraisīja vispusīgu saimniecisku rosību un pilsētas uzplaukumu, kas plašai apkārtnei atnesa tā saucamos „labos gadus" laikā no 1918.— 1948. gadam. Pēc pakāpeniskas zelta krājumu izmantošanas un raktuvju strādnieku streikiem iestājās atslābums, un pilsētas iedzīvotāju skaits samazinājās no 25.000 uz 17.500 personu. Kērklandlēkai ir daudz kopīgu iezīmju ar lielāko zelta raktuvju pilsētu Timminsu, kuŗu šķir tikai 107 jūdžu attālums. Tādēļ par saimnieciskā atslābuma iemesliem plašāk pakavēšos nākošajā rakstā, iepazīstinot lasītājus ar Timminsu.

Patiesībā pirmās dārgmetallu atradnes Kērklandlēkas apkārtnē uzietas jau 1903. gadā, izbūvējot dzelzceļa līniju uz ziemeļu apgabaliem. Parasti zelts un sudrabs atrodams vienkopus akmens slāņos, un tā zelta raktuvēs kā blakusprodukts rodas arī sudrabs. 1906. gadā Kirns un Kerrs, dodoties pa ūdensceļu no Temiskaminga ezera uz Lardera ezeru, uzgāja krastos zelta atradnes. To praktiskā izmantošana tomēr attaisnojās tikai 30 gadu vēlāk, kad zelta cena sasniedza 35 dol. uncē. Vienas unces zelta iegūšanai jāpārstrādā vismaz viena tonna izraktenu. Tai pašā 1906. gadā brāļi Bills un Džims Dastiji (Dusty), meklējot sudrabu, nejauši atrada zeltu. Otto ete ra apkārtnē, kur viņu ierosmē radās Swastika Mining Company Ltd. Drīz vien ar tai laikā pazīstamajiem paņēmieniem ieguva pirmo zelta „ķieģeli" Kanadā.

Tagad vairākas no pirmajām zelta raktuvēm jau slēgtas, bet to vidū, kas darbojas, lielākās ir Kerr Addison Mines Ltd., kas pašreiz jau iesniedzas līdz 8000 pēdu zem zemes, Macassa Gold Mines Ltd. (ap 6000—7000 pēdu dziļumā) un Upper Canada Mines Ltd. (ap 1500 pēdu zem zemes).

Samazinoties zelta produkcijai, raktuvju īpašnieki sāka pakāpeniski pievērsties citiem metalliem, kuŗus slēpj apkārtnes darbs bagātības. Galveno uzmanību saistīja dzelzs, kas atrasta jau 1902. gadā, bet sākta izmantot tikai 1950.-tos gados, Dominion Gulf Company pārvaldot raktuvju apgabalus. Akmeņ ieži uzrāda 23% dzelzi, ko pārstrādājot, iegūst jēlproduktu ar 65% lielu dzelzs sastāvu. Arī dzelzs raktuvēm ir sava vēsture, kuŗa īsti sākusies, vismaz praktiskās nozīmes ziņā, tikai 1962. gada 1. februārī, kad Kērklandlēkā piedzīvoja aukstāko ziemu — 62 grādus zem nulles pēc Fārenheita. Šai dienā Jones Laughlin Steel Corporation paziņoja, ka uzsāks plašāku dzelzraktuvju iekārtošanu Kērklandlēkas apkārtnē. Raktuvju iekārtošana sākta jau tā paša gada aprīlī, bet pirmās dzelzs lodītes no tām iegūtas 1964. gada 19. decembrī. Tagad raktuves dienu pārstrādā ap 10.000 tonnu iežu, bet iegūst 3000 tonnu jēlproduktu. Sabiedrība ir amerikāņu īpašums, un tā raktuvju jēlproduktu gan pa ūdensceļu, gan dzelzceļu nogādā galvenokārt Pitsburgā, Klīvlendā u. c. ASV.

Dzelzs raktuves, kas saucas Adams Mine, aptver 5270 akru lielu platību un no pārējām raktuvēm atšķiras ar to, ka izejmateriālu negūst pazemē, bet pakāpeniski rokoties klinšu slāņos. Pašreiz dziļākajās vietās jau sasniegts līdz 500 pēdu dziļums zem zemes, bet 35 gados paredzētajā darbības laikā sasniegs 3000 — 4000 pēdu dziļumu. Raktuves iekārtotas terasveidīgi, kas, ejot dziļumā, pakāpeniski samazinās. Izspridzinātos klinšu gabalus speciāli būvētās mašīnas nogādā maltuvē, kur tos pakāpeniski sasmalcina pulverī. To sajauc ar ūdeni un cauri attiecīgām mašīnām ar magnētiskām ierīcēm atšķir dzelzi no akmens piedevām. Šai procesā izlieto 26.000 galonu ūdens minūtē jeb 39 miljonus galonu dienā. Ūdens piegādei iekārtota sūkņu un pievadu sistēma, pie kam daļa nāk pa 16 collu caurulēm no 5 jūdzes attālās Misemas upes. Koncentrētās dzelzs masas tālākais „ceļojums" ved uz karsētavām, kuŗas pakāpeniski atdala ūdeni. No 700 gradu karstuma krāsns jēlmasa nonāk 1800 un pēc tam 2400 grados, lai tad, atdzesināšanas procesā, izmantojot gaisa skābekli, pārvērstos dzelzs lodītēs. Arī tas vēl ir tikai jēlprodukts, bet tālākā pārstrādāšana vairs nav raktuvju darbs.

Šīs virszemes dzelzs raktuves ir moderni iekārtotas un līdz darbu uzsākšanai izmaksājušas ap 35 miljonus dolaru.

Dzelzs raktuves ir Kērklandlēkas nākotnes cerības, bet pagaidām, par spīti tam, ka produkcija samazinās, zelta raktuves vēl ieņem pirmo vietu apkārtnes rūpniecībā. Pēc ģeologu un raktuvju lietpratēju sprieduma, zelta raktuves vēl varēs darboties nākošos 5 vai 10 gadus. To ievērojot, pilsētas saimnieki jau [illegible] pārkārtošanās, jo tās ģeografiskais stāvoklis ļoti piemērots arī kā sadales centram uz tālākiem provinces ziemeļu apgabaliem. Pilsētā iekārtotas vairākas rūpnīcas raktuvju mašīnu un ierīču ražošanai.

Kā jau ziemeļu apgabalos, arī Kērklandlēkā attīstīta kokrūpniecība. Dabas bagātības še apvienotas ar neparastu krāšņumu, kas saista tūristus. Apmēram 8 stundu braucienā automašīnā no Toronto medību un makšķerēšanas cienītājus noved īstā „paradīzē", kur lomu dažādība un bagātība nobrīnāta. Kērklandlēkā ērti sasniedzama arī ziemā, ko sevišķi izmanto slēpotāji. Sniega bagātās nogāzes Mount Kanasuta un Raven Mountain kalnos pazīstamas slēpotājiem kā Kanadā, tā arī ASV. Tādēļ tūrisms kā vasarā, tā ziemā uzskatāms par vienu no Kērklandlēkas „rūpniecības" nozarēm.

Vietējiem iedzīvotājiem sevišķi raksturīga ir draudzība, kas vērojama sarunās ar svešiniekiem, kas mudina secināt: jo tālāk virzāmies uz ziemeļiem, jo sirsnīgāka kļūst mūsu sagaidīšana un uzņemšana. Kērklandlēkā to kārtoja vietējā tirgotāju ģilde J. Maurinaka vadībā. No pilsētas iedzīvotājiem 47% ir angliskās izcelsmes, 31% franču un 22% ieceļotāju no Eiropas zemēm. Latviešus še sastapt īsajā laikā gan neizdevās, bet uzzinājām, ka daži strādā Adamsa dezlzraktuvēs. „Veco, labo laiku" liecinieces, kā jau raktuvju pilsētā, palikušas daudzas viesnīcas. Galvenajā ielā dažos rajonos tādas redzējām piecas. Raktuvju sākuma laikā liela daļa no nodarbinātajiem bijuši vieninieki, kas labprāt izklaidējušies viesnīcās. Tagad pilsētā vērojama parastā dzīve, kas vairs neliecina par „zelta drudzi".

R. Norītis

Adamsa dzelzraktuvju gatavo jēlproduktu dzelzs lodīšu veidā automatiski ielādē dzelzceļa vagonos. Viena vagona kravu nosver un uzlādē pusotrā minūtē. Ap 60 vagonu katru dienu dodas ceļā ar šo kravu.

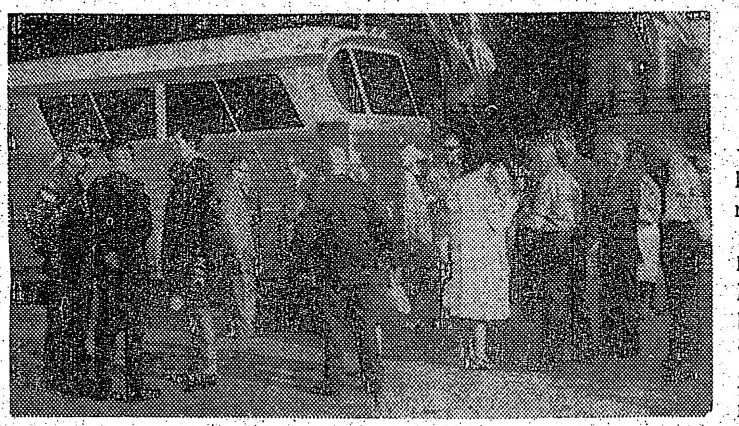

Etniskās preses pārstāvji pulcējas pie Ontario parlamenta ēkas Toronto braucienam uz provinces ziemeļiem. Foto: JAK

Pēc raktuvju apskates „apvienotās nācijas' atkal pulcējas pie autobusa tālākajam ceļam. Priekšplānā policijas eskorta mašīna. Foto: JAK

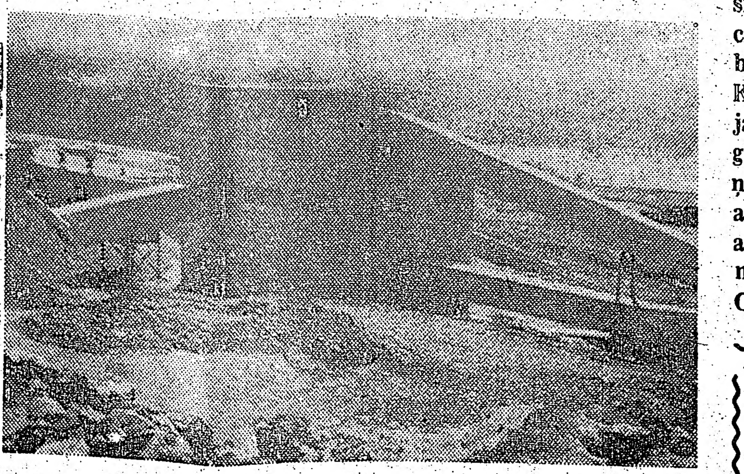

Viena no Adamsa dzelzraktuvju izraktenu maltuvēm, kas sasmalcinājumus pa slīdlentēm novada tālākai apstrādāšanai Kērklandlēkā. Foto: JAK

TORONTO ZIŅAS

● Labi apmeklēts bija Vēras Keišas klasiskās baletskolas audzēkņu vakars 30. jūnijā Bickford Park vidusskolas telpās. Skolas audzēkņi sniedza grupu un solodejas, kā arī nobeigumā izvilkumu no spāņu baleta. Audzēkņu vakarā atzīmēja arī skolas vadītājas Veras Keišas 25 gadu baletdarbības atceri, ko uzrunā pieminēja bijušais Toronto izglītības pārvaldes priekšnieks Dr. Dž. V. Mills, pasniedzot jubilārei ziedus. Daudz ziedu bija arī priekšnesumiem beidzoties kā baletskolas audzēkņiem, tā arī vadītājai. Kopš 1955. gada baletskola sniegusi vairākus labdarības uzvedumus kanadiešu un latviešu sabiedriskajiem pasākumiem. Vairākas no skolas audzēknēm ar baleta priekšnesumiem guvušas labus panākumus arī Hamiltonā un Pīlas mūzikas festivālos, kā arī latviešu jaunatnes svētkos 1959. gadā Toronto. To vidū ir arī latviete Dace Priedīte un Daira Sproģe.

● DV teātŗa Kanadā dalībnieku sapulcē pārvēlēta vadība. Par teātŗa vadītāju ievēlēta līdzšinējā — Inta Purva, par administrātoru Arvīds Memenis, par sekretāri Anna Briede, par kasieri Hugo Miķelsons un par mantzini Rūdolfs Purvs. Teātŗa saimē pašreiz ir 38 aktīvi dalībnieki, un tā pašreiz iestudē Annas Brigaderes 5 cēlienu drāmu „Raudupiete", kuŗas režija uzticēta Dzintaram Pūpēdim. Ar šo lugu, kuŗas pirmizrāde paredzēta 15. oktobrī, teātris viesosies arī vairākos latviešu centros Kanadā un ASV, kā arī piedalīsies pirmajās Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienās Toronto laikā no 24.—27. novembrim.

● Turpinot pirms vairākiem gadiem sākto tradiciju Jāņos apmeklēt mirušo draugu atdusas vietas, vīru ansambļa Kalvis dalībnieki arī šogad 23. jūnija vakarā ieradās Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā pasērst pie mirušo kapu kopiņām. Vispirms viņi apmeklēja Marisa Vētras atdusas vietu. Vēl pērn dziedonis pats bija piedalījies šai aizgājušo apmeklēšanā, pieminot komponistus un diriģentus Ēriku Freimani un Jāni Cīruli, kā arī Dainas koŗa ilggadējo priekšnieku Arnoldu Jankovski pie viņu atdusas vietām. Pie katra mirušā drauga kapa Kalvja vīri nodziedāja pa dziesmai un nolika pa ozollapu vainagam.

● Rīgas 72. skautu vienības vecāku padome nesen bija rīkojusi godināšanu-atvadīšanos Ilmāram Batrakam, kas ar personīgu apkārtrakstu vecākiem bija paziņojis, ka aizlet no mazskautu vadītāja pienākumiem Rīgas vienībā, viņa uzdevumus pārņemot Jānim Ķeniņam un Jurim Līvītim, bet pats brīvo laiku turpmāk galvenokārt ziedos literārai darbībai. Par I. Batraka darbu atvadvakarā klātesošajiem humoristiskā runā pastāstīja M. Lorbergs, bet vecāku padomes priekšsēdis A. Lucs pateicībā par sekmīgo darbu mazskautu pulciņā I. Batrakam pasniedza daiļamatnieka J. Zālīša pēc E. Damberga meta gatavotu ādas albumu. Vēl runāja J. Pālens, J. Šmits un R. Strazds, pakavējoties pie I. Batraka nopelniem arī bērnu filatelistu klubā, mazskautu sporta klubā Rīga un mazo dejotāju kopas Diždancīša noorganizēšanā.

● Jaunkanadiešu teātris, kuŗu vada igauņu režisors Reins Andress un kuŗā piedalās arī latviešu aktieŗi, šāgada sezonai izvēlējies lietuviešu rakstnieka Alģerta Landsberģa lugu „Pieci stabi", kuŗas darbība notiek kādā mazā un naidīgas lielvalsts okupētā zemē. Pirmizrāde paredzēta oktobŗa sākumā.

● Sākot jau ar 2. jūliju, Toronto bibliotēkas atvērtas sekojošos vasaras laikos: Centrālā bibliotēka, College un St. George ielās atvērta no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 9.30—8 vakarā, sestdienās no plkst. 9—5 p. p. Visas pārējās pilsētas bibliotēkas slēgs plkst. 8 vakarā, izņemot Pilsētas valdes bibliotēku, kuŗu slēgs 5.30 pēcpusdienā piecas dienas nedēļā, bet sestdienās tā nedarbosies.

VANKUVERA

● Aizvesto piemiņu atzīmēja Kitsilāno baznīcā ar Dr. K. Bilzēna dievkalpojumu. Vēlāk baznīcas blakustelpās Dr. K. Bilzēna referātu par tematu „Jēzus mūžīgais vienreizīgums" noklausījās ap 60 tautiešu. Referents apskatīja laikmetu pirms Kristus dzimšanas, kad dažādas parādības paredzēja viņa piedzimšanu un tālākas gaitas. Referents uzsvēra, ka par nevienu citu pasaules reliģiju vadoņiem nav bijušas iepriekšējas parādības par viņu nākšanu pasaulē, vienīgi Kristum. Tāpat K. Bilzēns norādīja, ka Kristus mācība pilnīgi atšķiŗas no *citām reliģijām* ar savu patiesīgumu un vienkāršību. Nobeigumā autors izteica pārliecību, ka komūnisms jau sāk sairt, ka tā iršanas process jau novērojams pat tādā varenā valstī, kāda ir Pad. savienība. Pēc referāta notika debates. Prof. E. Leimanis izteica pateicību referentam; draudzes dāmu komiteja bija sarūpējusi tējas galdu ar cepumiem.

● Tradicionālais līgovakars, kas notika Latviešu biedrības un DV Britu Kolumbijas nodaļas sarīkojumā, 25. jūnijā ap 20 jūdžu attālajā Steelhead Ranch Resort farmā bija pulcējis ap 130 līgotāju. Jāņatēvs (Jānis Lācis, jun.) un Jāņamāte (Lūcija Kajaka) sagaidīja pie ieejas vārtiem jāņabērnus ar miestiņu un sieru. No Portlandes bija ieradušies 6 dejotāju pāŗi ar draugiem, kuŗi kopīgi ar Vankuveras tautas deju trupas dalībniekiem demonstrēja savu prasmi. Vakars pagāja jautrā līgošanā, bet ap 30 bērnu gāja rotaļās ap lielo ugunskuru. Kad lielā miestiņa muca bija iztukšota un pulkstenis rādīja pirmo rīta stundu, līgotāji devās mājup.

● Latviešu biedrības priekšnieks Tālivaldis Kalniņš darba apstākļu dēļ atrodas ārpus Vankuveras. Viņa pienākumus veic vicepriekšnieks Arnolds Vēveris (7112 Gray Ave, Burnaby 1, B. C., tālr. 435-9904), kam adresējami arī visi sūtījumi.

Andrejs Rolavs Toronto universitātē ieguvis B.A. gradu politiskajās un ekonomiskajās zinātnēs. Viņam piešķirta Ontario provinces valdības stipendija nākošā grada iegūšanai, kuŗu A. Rolavs izmantos socioloģijas studijām. Līdzšinējo studiju laikā viņš bijis aktīvs universitātes šacha kluba dalībnieks un vairākkārt piedalījies komandu sacensībās. A. Rolavs pieder korporācijas Latvia saimei un rosīgi darbojas Baltijas tautu federācijā Kanadā, kuŗā pašreiz ir prezidija loceklis, tāpat Kanadas progresīvi konservātīvo partijā, ieņemot vienu no vicepriekšsēža amatiem Riverdēlas iecirknī, kā arī amatus konservātīvo jaunatnes organizācijā Woodbine un Greenwood iecirknī.

Kas grib Latvijai palīdzēt, tas to popularizē. Vai Jūs esat saviem draugiem uzdāvinājuši prof. A. Rubuļa „LATVIAN LITERATURE?"

Ja esat ieinteresēts jaunā vai lietotā
VOLKSWAGEN'
griezieties pie
AIVARA DAUMANTA
Tel. 259—7656
QUEENSWAY VOLKSWAGEN Co. Ltd.
QUEENSWAY & KIPLING
Tautiešiem atlaide uz auto piederumiem
$ $ $ $ $ $ $

Latvieši trimdas kaleidoskopā

☆ Melburnas latviešu vijolniekam Ērikam Kļaviņam no auto mašīnas izzagta itāliešu meistara Testores 18. gadsimta sākumā darināta vijole, kuŗu viņš lietošanā bija saņēmis no Melburnas universitātes un kuŗas vērtību lēš uz apm. 1600 dolariem. Vijole gan bijusi apdrošināta, bet ne gadījumā, ja to nozog ārpus universitātes, kādēļ pašreiz noskaidro tās apdrošinājuma stāvokli. Var gadīties, ka Ē. Kļaviņam, kas dzīvo un mācās ne sevišķi spožos materiālos apstākļos, nākas nozagtās vijoles vērtību atlīdzināt, ja policijai neizdodas to atrast. Bez tam viņam nozagti vēl divi dārgi vijoles lociņi 150 un 70 dol. vērtībā, vērtīgu latviešu skaņdarbu notis, vairākas filmas u. c. Apzagtais 21 gadu vecais E. Kļaviņš ir Melburnas universitātes pēdējā gada students mūzikas fakultātē. Viņa vecāki gadiem ilgi strādā, lai dēlu izvadītu līdz studiju beigām. „Ja vijoles vērtība būtu jāatmaksā," atzinies jaunais vijolnieks, „tad tas nav pa spēkam ne maniem vecākiem, ne man."

☆ Gandrīz par rekordistu stipendiju iegūšanā kļuvis latviešu students Arnis Biela. Viņš Kvīnslendas universitātē studē 7-gadīgo tieslietu un humānitāro zinību apvienoto kursu ar t. s. Austrālijas kopvalsts atklāto stipendiju, kas studiju laikā nodrošina lekciju naudas samaksu, grāmatu iegādi un arī paša studenta iztiku. Tā Kvīnslendā valsts rūpējas vienīgi par sevišķi izciliem vidusskolu absolventiem. Vairākas stipendijas un godalgas viņš bija jau izpelnījies arī pirms vidusskolas beigšanas, arī latviešu rakstu darbu sacensībās. Latviešu apvienība Austrālijā viņam savukārt piešķīrusi stipendiju, lai sagatavotos par audzinātāju latviešu skolai.

☆ Spānijas galvaspilsētas Madrides latvieši kopīgi ar pārējiem baltiešiem padomju izdarīto deportāciju upuŗus pieminēja dievkalpojumā 12. jūnijā. Piemiņas aktā bez baltiešiem piedalījās visi apspiesto Austrumeiropas valstu diplomātiskie pārstāvji, šo tautu nacionālo organizāciju vadītāji un spāņu sabiedrības draugi. Šo notikumu atzīmēja arī lielākie Madrides laikraksti. Madrides radiofons 14. jūnijā savukārt sniedza interviju ar Latvijas diplomātisko pārstāvi R. Kampusu par padomju deportācijām un Maskavas koloniālismu Baltijas valstīs.

SACENSĪBA „MAZPUTNIŅA" LASĪTĀJIEM

Arī šovasar bērnu žurnāla „Mazputniņš" redakcija saviem lasītājiem rīko interesantu vasaras darbu sacensību. Šoreiz gan nav izraudzīts kāds rakstveida sacensības uzdevums, bet paveicams rokdarbs. Sacensības dalībniekam jāizgatavo kādas senlatviešu celtnes modelis — pils, dzīvojamā ēka, klēts, šķūnis, pirtiņa vai visas lauku sētas modelis, lietojot uzdevuma veikšanai jebkuŗu materiālu — papi, koku u. c. Iesūtītos labākos sacensības darbus, kuŗu novērtēšanā piedalīsies architekti, godalgos. Darbi līdz 1. oktobrim iesūtami „Mazputniņa" redaktrisei Intai Purvai (160 Woburn Ave., Toronto 12, Ont., Canada). Tuvāka informācija par šo sacensību ievietota „Mazputniņa" 89. numurā. Ja piedalīšanās būs pietiekami plaša, iespējams, ka Toronto noorganizēs iesūtīto sacensību darbu skati.

Francijas latvieš[…] sapulce

PREZIDENTS DE GOLLS ATSAKĀS APME[…]

Latviešu apvienības Francijā gadskārtējā sapulce notika 12. jūnijā Parīzē, to vadīja Valija Āboliņa un protokolēja Gaida Ķelmere. Apvienības priekšsēdis māc. E. Lappuķe ziņoja par iepriekšējā gada darbību un iesniedza budžeta projektu nākošam darba gadam. Revīzijas komisija ziņoja, ka apvienības kase labā kārtībā. Sapulces dalībnieki visus ziņojumus pieņēma vienbalsīgi un izteica apvienības valdei, it sevišķi E. Lappuķem pateicību par veikto darbu. Arī apvienības valdē vienbalsīgi ievēlēja visus līdzšinējos: Edgaru Lappuķi, Olgu Mīlmani, Gaidu Ķelmeri, Ernestu Bonapartu un Ēriku Miklaševici, bet revīzijas komisijā — Elzu Abrahamu, Elizabeti Revinu un Kristu Klajumu.

Tai pašā dienā Francijas latvieši Parīzē atzīmēja arī tautas sēru dienu. Svinības sākās Billetes baznīcā ar aizvesto piemiņas dievkalpojumu, kuŗu vadīja māc. E. Lappuķe. Pēc dievkalpojuma svinību dalībniekus Latviešu apvienības telpās uzrunāja Latvijas diplomātiskais pārstāvis Francijā K. Bērends, savā uzrunā norādot, ka deportācijas Latvijā turpinājušās arī pēc 1941. gada baigās jūnija nakts, pat vēl plašākos apmēros, un turpinās vēl tagad, kaut maskētā veidā. Brīvās pasaules valstsvīriem to vajadzētu paturēt prātā, bet daudzi miermīlīgas sadzīves labā to aizmirst. Trimdiniekus pavalstniecības jautājumos pietiekami neaizstāv arī Zviedrijas sociālistu valdība. Francija neatzīst Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā, par ko latvieši var būt pateicīgi franču valdībai. „Aizvadītajos 25 svešniecības gados," sacīja K. Bērends, „savā pretestībā pret varmācību un cīņā par brīvību esam vadījušies no atziņas, ka vienīgi ciešā kopā turēšanās un sadarbība pasargās mūs no pazušanas citu tautu jūklī. Paturēsim šo atziņu prātā un nelokāmi sekosim tai arī nākotnē, tad piedzīvosim brīdi, kad Latvijai sitīs brīvības stunda." Ticību tai klātesošie apliecināja, kopīgi nodziedot Latvijas himnu.

Pēc oficiālās daļas beigām svinību dalībnieki pulcējās pie atspirdzinājumiem, par kuŗiem bija rūpējušās Latviešu apvienības dāmas mācītāja E. Lappuķes dzīvesbiedres vadībā.

Pie Latvijas dip[…]
stāvja K. Bērenda […]
fakta, ka Francij[…]
atzīst Latvijas ie[…]
savienībā, piebilst[…]
tumvācijas televi[…]
programmas rai[…]
Weltspiegel" 19. […]
par Francijas prez[…]
la vizīti Maskav[…]
stāstīja arī par g[…]
šanās maršrutu […]
cita vidū minot, […]
lējies, lai de Golls […]
„veco latviešu ga[…]
gu." Francijas pr[…]
apciemojumu „s[…]
meslu dēļ esot no[…]
Kas tie bijuši […]
miom iemesliem", […]
teica, kādēļ tos v[…]
Bet ja Francija ne[…]
iekļaušanu Pad. […]
ram iedomāties, […]
šo apciemošanas […]
panākt, lai de Go[…]
tieši apliecinātu, k[…]
zē ar to Latvija […]
savienības sastāvd[…]
tomēr nebūtu bij[…]
de Golla attiekša[…]
Rīgu pārāk stipri […]
rešu emocijām, t[…]
maz parāda, ka Ri[…]
vietu, ar kuŗu M[…]
un cenšas rādīt […]
nentajiem ārzem[…]

Uldis Jānis Sa[…] universitātē Kolu[…] B. A. gradu politi[…] un saistīts ASV […] jas Eiropas nodaļ[…] šingtonā. Studiju[…] viņam piešķirta […] tional Defence […] Fellowship stipen[…] apmērā.

SAVIENOTA JĀS VA[…]

GRAND RAPIDI

● Arvīds Laukvīrs informē, ka atteicies no Latviešu kaŗa invalīdu apvienības Mičiganas nodaļas valdes priekšsēža pienākumiem un izstājies no nodaļas.

● Ka mācīties un papildināties zināšanās nekad nav par vēlu, atzinis arī 44 gadus vecais Valdis Apsītis, apmeklējot speciālus vietējās izglītības pārvaldes organizētos vakara kursus Dienvidvidusskolā. Lai iegūtu labu izrunu, viņš mācījies angliski lasīt, rakstīt, tāpat citus priekšmetus. Pirmo kursu savā grupā no 170 kursantiem viņš pabeidzis kā viens no labākajiem. V. Apsītis turpinās mācīties angļu valodu un vēsturi. Par dažiem sekmīgākajiem kursantiem bija pastāstīts „Grand Rapids Press", pievienojot arī uzņēmumus. Tā pieminēts, ka V. Apsītis ieceļojis ASV pirms 15 gadiem Ziemsvētku laikā un strādā Heruda gaļas uzņēmumā. Vēl norādīts uz Apsīša gaitām otra pasaules kaŗa laikā, kad viņš iesaukts vācu armijā, kaujās Krievijā zaudējis kāju un sagaidījis kaŗa beigas kādā slimnīcā Bavārijā, pēc tam atrādies gūstekņu nometnē līdz 1946. gadam. V. Apsītis ir precējies un dzīvo paša iepirktā mājā.

● Grandrapidieši Jāņu vakaru svinēja agr. V. Pogas saimniecībā pie Loveles, kur jau pēcpusdienā sāka ierasties līgotāji, kuŗus sagaidīja Latviešu biedrības priekšnieks agr. A. Meiers, valdes un dāmu komitejas amatpersonas. Vairākas tautas dejas izpildīja deju trupas Ritenītis dalībnieki E. Brūnas vadībā. Krēslai metoties, iedegās darvas muca, kuŗai drīz vien pievienojās daudzi aizdegtie ugunskuri. Ieskanējās arī pa līgodziesmai, un viesu pulks varēja ispriecāties dejās. Bija gādāts par labu mūziku un atspirdzinājumiem.

● Bladšeta slimnīcā 21. jūnijā

miris 67 gadus ve[…]
melis, dzimis Dun[…]
jis par koku šķiro[…]
lauku saimniecību[…]
19551. gadā un, ja[…]
majām dienām, s[…]
fabrikā līdz aizie[…]
Nelaiķim veltīts […]
ka 23. jūnijā Edž[…]
mā, no kurienes […]
mūža dusai uz V[…]
nākošajā dienā. […]
kapos dievvārdus […]
Hermanis. Vainag[…]
nolika E. Avots, […]
biedriem un Lat[…]
J. Miezis.

Māra Avota b[…] universitātes Ha[…] mics fakultāti ar […] ņa pieder korpo[…] saimei.

TO ZIŅAS

...Līvītim, bet pats brīvo laiku turpmāk galvenokārt ziedos literārai darbībai. Par I. Batraka darbu atvadvakarā klātesošajiem humoristiskā runā pastāstīja M. Lorbergs, bet vecāku padomes priekšsēdis A. Lucs pateicībā par sekmīgo darbu mazskautu pulciņā I. Batrakam pasniedza daiļamatnieka J. Zālīša pēc E. Damberga meta gatavotu ādas albumu. Vēl runāja J. Pālens, J. Šmits un R. Strazds, pakavējoties pie I. Batraka nopelniem arī bērnu filatelistu klubā, mazskautu sporta klubā Rīga un mazo dejotāju kopas Dīžlanciša noorganizēšanā.

● Jaunkanadiešu teātris, kuru vada igauņi režisors Reins Andress un kurā piedalās arī latviešu aktieri, šāgada sezonai izvēlējies lietuviešu rakstnieka Algerta Landsberga lugu „Pieci stabi", kuras darbība notiek kādā mazā un naidīgas lielvalsts okupētā zemē. Pirmizrāde paredzēta oktobra sākumā.

● Sākot jau ar 2. jūliju, Toronto bibliotēkas atvērtas sekojošos vasaras laikos: Centrālā bibliotēka, College un St. George ielās atvērta no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 9.30—8 vakarā, sestdienās no plkst. 9—5 p.p. Visas pārējās pilsētas bibliotēkas slēgs plkst. 8 vakarā, izņemot Pilsētas valdes bibliotēku, kuru slēgs 5.30 pēcpusdienā piecas dienas nedēļā, bet sestdienās tā nedarbosies.

VANKUVERA

● Aizvesto piemiņu atzīmēja Kitsilāno baznīcā ar Dr. K. Bilzēna dievkalpojumu. Vēlāk baznīcas blakustelpās Dr. K. Bilzēna referātu par tematu „Jēzus mūžīgais vienreizīgums" noklausījās ap 60 tautiešu. Referents apskatīja laikmetu pirms Kristus dzimšanas, kad dažādas parādības paredzēja viņa piedzimšanu un tālākas gaitas. Referents uzsvēra, ka par nevienu citu pasaules reliģiju vadoņiem nav bijušas iepriekšējas parādības par viņu nākšanu pasaulē, vienīgi Kristum. Tāpat K. Bilzēns norādīja, ka Kristus mācība pilnīgi atšķiras no citām reliģijām ar savu patiesīgumu un vienkāršību. Nobeigumā autors izteica pārliecību, ka komūnisms jau sācis sairt, ka tā iršanas process jau novērojams pat tādā varenā valstī, kāda ir Pad. savienība. Pēc referāta notika debates. Prof. E. Leimanis izteica pateicību referentam; draudzes dāmu komiteja bija sarūpējusi tējas galdu ar cepumiem.

● Tradicionālais līgovakars, kas notika Latviešu biedrības un DV Britu Kolumbijas nodaļas sarīkojumā, 25. jūnijā ap 20 jūdžu attālajā Steelhead Ranch Resort farmā bija pulcējis ap 130 līgotāju. Jānatēvs (Jānis Lācis, jun.) un Jāņamāte (Lūcija Kajaka) sagaidīja pie ieejas vārtiem jāņabērnus ar miestiņu un sieru. No Portlandes bija ieradušies 6 dejotāju pāri ar draugiem, kuri kopīgi ar Vankuveras tautas deju trupas dalībniekiem demonstrēja savu prasmi. Vakars pagāja jautrā līgošanā, bet ap 30 bērnu gāja rotaļās ap lielo ugunskuru. Kad lielā miestiņa muca bija izdzerta un pulkstenis rādīja pirmo rīta stundu, līgotāji devās mājup.

● Latviešu biedrības priekšnieks Tālivaldis Kalniņš darba apstākļu dēļ atrodas ārpus Vankuveras. Viņa pienākumus veic vicepriekšnieks Arnolds Vēveris (7112 Gray Ave, Burnaby 1, B. C., tālr. 435-9904), kam adresējami arī visi sūtījumi.

Ja esat ieinteresēts jaunā vai lietotā
VOLKSWAGEN'
griezieties pie
AIVARA DAUMANTA
Tel. 259—7656
QUEENSWAY VOLKSWAGEN Co. Ltd.
QUEENSWAY & KIPLING
Tautiešiem atlaide uz auto piederumiem
$$$$$$$

Francijas latviešu sapulce

PREZIDENTS DE GOLLS ATSAKĀS APMEKLĒT RĪGU

Latviešu apvienības Francijā gadskārtējā sapulce notika 12. jūnijā Parīzē, to vadīja Valija Āboliņa un protokolēja Gaida Ķelmere. Apvienības priekšsēdis māc. E. Lappuķe ziņoja par iepriekšējā gada darbību un iesniedza budžeta projektu nākošam darba gadam. Revīzijas komisija ziņoja, ka apvienības lietas ir labā kārtībā. Sapulces dalībnieki visus ziņojumus pieņēma vienbalsīgi un izteica apvienības valdei, it sevišķi E. Lappuķem pateicību par veikto darbu. Arī apvienības valdē vienbalsīgi ievēlēja visus līdzšinējos: Edgaru Lappuķi, Olgu Milmani, Gaidu Ķelmeri, Ernestu Bonapartu un Ēriku Miklaševici, bet revīzijas komisijā — Elzu Abrahamu, Elizabeti Revinu un Kristu Klajumu.

Tai pašā dienā Francijas latvieši Parīzē atzīmēja arī tautas sēru dienu. Svinības sākās Biletes baznīcā ar aizvesto piemiņas dievkalpojumu, kuru vadīja māc. E. Lappuķe. Pēc dievkalpojuma svinību dalībniekus Latviešu apvienības telpās uzrunāja Latvijas diplomātiskais pārstāvis Francijā K. Bērends, savā uzrunā norādot, ka deportācijas Latvijā turpinājušās arī pēc 1941. gada baigās jūnija nakts, pat vēl plašākos apmēros, un turpinās vēl tagad, kaut maskētā veidā. Brīvās pasaules valstsvīriem to vajadzētu paturēt prātā, bet daudzi miermīlīgas sadzīves labā to aizmirst. Trimdiniekus pavalstniecības jautājumos pietiekami neaizstāv arī Zviedrijas sociālistu valdība. Francija neatzīst Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā, par ko latvieši var būt pateicīgi franču valdībai. „Aizvadītajos 25 svešniecības gados," sacīja K. Bērends, „savā pretestībā pret varmācību un cīņā par brīvību esam vadījušies no atziņas, ka vienīgi ciešā kopā turēšanās un sadarbība pasargās mūs no pazušanas citu tautu jūklī. Paturēsim šo atziņu prātā un nelokāmi sekosim tai arī nākotnē, tad piedzīvosim brīdi, kad Latvijai sitīs brīvības stunda." Ticību tai klātesošie apliecināja, kopīgi nodziedot Latvijas himnu.

Pēc oficiālās daļas beigām svinību dalībnieki pulcējās pie atspirdzinājumiem, par kuriem bija rūpējušās Latviešu apvienības dāmas mācītāja E. Lappuķes dzīvesbiedres vadībā.

Pie Latvijas diplomātiskā pārstāvja K. Bērenda uzrunā izceltā fakta, ka Francijas valdība neatzīst Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā, piebilstams, ka Rietumvācijas televīzijas pirmās programmas raidījumā „Der Weltspiegel" 19. jūnijā, runājot par Francijas prezidenta de Golla vizīti Maskavā, reportieris stāstīja arī par ģenerāļa ciemošanās maršrutu Pad. savienībā, cita vidū minot, ka Kremlis vēlējies, lai de Golls apciemotu arī „veco latviešu galvaspilsētu Rīgu." Francijas prezidents Rīgas apciemojumu „saprotamu" iemeslu dēļ esot noraidījis.

Kas tie bijuši par „saprotamiem iemesliem", reportieris neteica, kādēļ tos var tikai minēt. Bet ja Francija neatzīst Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā, varam iedomāties, ka Kremlis ar šo apciemošanas triku vēlējies panākt, lai de Golls vismaz netieši apliecinātu, ka Rīga un reizē ar to Latvija ir legāla Pad. savienības sastāvdaļa. Ja tas tā tomēr nebūtu bijis, ja tulkojam Rīgu pārāk stipri no savu interešu emocijām, tad šī ziņa vismaz parāda, ka Rīga kļuvusi par vietu, ar kuru Maskava lepojas un cenšas rādīt saviem prominentajiem ārzemju viesiem.

V.

MĀSAS BEIDZ REIZĒ UNIVERSITĀTI

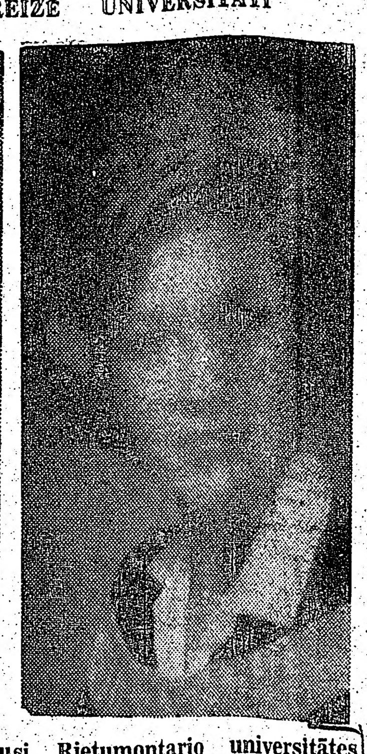

Pa kreisi: Māra Dreimane beigusi Rietumontario universitātes medicīnas fakultāti ar ārstes (M. D.) gradu. Studiju laikā viņa ieguvusi Asso. of Music gradu Rietumontario universitātes konservatorijā Londonā un bija vietējās latviešu ev.-lut. draudzes ērģelniece. — Pa labi: Aija Dreimane beigusi Rietumontario universitāti Londonā ar B.A. gradu (honours) matemātikā un zelta medaļu. Visus gadus viņa saņēmusi General Motors stipendiju un nākošā gadā studiju turpināšanai tai pašā universitātē viņai piešķirta National Research Council stipendija. — Abas māsas ir LNAK padomes priekšsēža prof. A. Dreimaņa meitas un vēsturnieka P. Dreimaņa mazmeitas.

Krievi „iesauc karadienestā"...

(Pārnesums no 1 lpp.)

Fakts, ka baltieši brīvajā pasaulē nekad nav bijuši Pad. savienības pavalstnieki un tagad ieguvuši citu zemju pavalstniecību, nevienu nevar aizsargāt pret padomju likumu piemērošanu. Jāatceras tikai, ka trimdinieki, kas Baltijas valstīs aizmuguriski tiesāti par „kara noziegumiem", tiesāti kā padomju pilsoņi un pēc padomju likumiem, pat par rīcību laikā, kad padomju vara Baltijas valstīs nepastāvēja, nemaz nerunājot par vācu okupācijas gadiem, kad baltieši centās atjaunot nacionālās pašvaldības. Jau tas vien, ka baltieši palika savās dzimtenēs, vāciešiem ienākot, un nebēga kopā ar sarkanarmiju uz Pad. savienības iekšieni, Maskavas acīs ir noziegums, par ko var tiesāt. Un tas arī darīts!

Pad. savienība turpina nemitīgi atgādināt, ka visi bēgļi joprojām skaitās tās pilsoņi, kaut ieguvuši citas valsts pavalstniecību, ne tikai Zviedrijas baltieši vien, kādēļ vienīgā iespēja, kā oficiāli tikt vaļā no padomju pavalstniecības, ir pieprasīt atbrīvošanu. To darot, katrs bēglis tomēr formāl aitzītu šo krievu un tagad arī zviedru uzspiesto nevēlamo pavalstniecību, ko taču vienmēr strikti noraidījuši. Par to derētu padomāt ne tikai Zviedrijas, bet arī citu zemju tautiešiem, kas tik priecīgi dodas dzimtenes apmeklējumos, pakalpojot okupantu interesēm. Protams, šie nepārliecināmie ir pārāk „mazi gariņi", lai Maskava ar to apcietināšanu sev sagādātu kaut mazas nepatikšanas ar tām valstīm, kuru pilsoņi būtu apcietinātie, bet — apcietināšanas gadījumi jau piedzīvoti, kādēļ droši var rēķināties, ka kādreiz arestēšanu piedzīvos arī kāds trimdas latvietis, jo krievu acīs mēs visi bez izņēmuma esam noziedznieki. Un tad nekas nepalīdzēs apcietinātajam, jo Maskava taču ar saviem pavalstniekiem var darīt ko vēlas...

Kāds Zviedrijas latviešu jauneklis, kas tieši pilda dienestu zviedru armijā, pilnā formas tērpā ieradies padomju sūtniecībā Stokholmā un demonstrātīvi pieprasīja anketu atbrīvošanas lūgumam no Pad. savienības pavalstniecības, jo, pēc zviedru valdības un, protams, arī Maskavas ieskata, padomju pilsoņi joprojām ir ne tikai tie, kas savā laikā Baltijas valstis atstāja, bet arī viņu jau Zviedrijā dzimušie pēcnācēji... Latvietim — zviedru armijas karavīram iznākot no padomju sūtniecības, viņu ārpusē sagaidīja zviedru žurnālisti un preses fotografi, lai savos laikrakstos pastāstītu un bildēs parādītu Zviedrijas armijas piederīgo, kas spiests griezties kādas svešas valsts sūtniecībā...

Reakcija pret Zviedrijas ārlietu ministra Nilsona paskaidrojumu riksdagā kļūst arvien asāka ne tikai baltiešos, bet arī zviedru presē, īpaši liberāļu laikrakstā „Expressen", konservātīvo izdītajā „Svenska Dagbladet" un virknē provinces avīžu. Šī reakcija ārlietu ministru Nilsonu novedusi visai neērtā stāvoklī, kādēļ viņš, liekas, kļuvis visai domīgs, mazākais, šķiet, ka viņš mainījis savu noraidīgo nostāju, kādu pauda riksdaga 24. maija sēdē. Pēc vairākām zviedru preses un radio ziņām Nilsons tagad esot gatavs baltiešiem „palīdzēt", uzņemot pavalstniecības jautājumu sarunās ar Kosīginu, kuras pašreiz gan atliktas uz nenoteiktu laiku, jo, kā mūsu laikrakstā jau ziņots, Kosīginam pašreiz nav laika braukt uz Zviedriju. Nilsons gribot sarunās ar Kremļa varenajiem panākt, lai baltiešiem atvieglo pašreizējo procedūru, kas nepieciešama, lai atteiktos no padomju pavalstniecības.

Red.

Uldis Jānis Sakss Ohio valsts universitātē Kolumbusā ieguvis B. A. gradu politiskajās zinātnēs un saistīts ASV ārlietu ministrijas Eiropas nodaļas dienestā Vašingtonā. Studiju turpināšanai viņam piešķirta trīsgadīga National Defence Education Act Fellowship stipendija 8400 dol. apmērā.

Latviešu valodas kursi nodrošināti

Kad Dr. V. Muižnieks ziņoja par latviešu valodas kursu noorganizēšanu pie Rietummičiganas universitātes, daudzi neticēja, ka šī iecere īstenosies un minimālais interesentu skaits pieteiksies, jo labi atcerējās, ka pirms dažiem gadiem līdzīgs kurss pie Kolumbijas universitātes ieinteresēja tikai 8 dalībniekus, kādēļ izbeidzās. Un liekas, ka arī pats Dr. V. Muižnieks pārlieku pārliecināts par jaunā nodoma īstenošanu nebija, bet tomēr pasākumā ieguldīja daudz laika un darba, par ko ALAs kongresā viņam izteica pateicību, kuru viņš gan pieticīgi tūlīt novirzīja tālāk uz ALJAs valdi, kas ar šo projektu nodarbojusies aprīļa sēdē.

Tagad izrādījies, ka atsaucība šiem latviešu valodas kursiem bijusi lielāka nekā cerēts: līdz 15. jūnijam kursam pie Rietummičiganas universitātes iepieciešamo 30 dalībnieku vietā bija reģistrējušies jau 42, kādēļ universitātes administrācija aicinājusi Dr. V. Muižnieku uz apspriedi, lai pārrunātu kursu organizēšanas jautājumus. Liekas, ka ALJAs rīkoto sešu nedēļu nogales kursu ietekmē ASV vidienes jauniešos interese par latviešu valodu lielāka nekā citur, bet liekas arī skaidrs, ka atsaucībā lieli nopelni piekrīt Dr. V. Muižniekam, kas apmeklēja Čikagu, Grand Rapidus, Indianapoli un citas vietas, lai veicinātu pieteikšanos uz šo kursu.

Atgriezies no apspriedēm ar Rietummičigenas universitātes administrāciju, Dr. V. Muižnieks informēja, ka reģistrēšanās pagarināta līdz 9. jūlijam, jo pieteikušos kursantu skaits jau pietiekams, kādēļ kursu notikšana nodrošināta un nav vairs tikai iecere. Kurss sāksies 9. jūlijā plkst. 10 no rīta. Piesakoties kursa dalībniekiem kopā ar anketu jānosūta 20 dol. iemaksa un jāapņemas atlikušos 60 dol. samaksāt kursa sākšanās dienā. Bet daudziem ar samaksu būs zināmas grūtības, jo līdzekļi nepieciešami arī regulāro studiju turpināšanai rudenī. „Mūsu stipendiju fondam (Latvian Language and Heritage Foundation) gan Čikagā, gan citās vietās līdzekļi solīti, daļēji arī jau sagādāti," izteicās Dr. V. Muižnieks. „No dažu organizāciju vadītājiem esmu saņēmis atbildes, kas ļauj cerēt uz atbalstu, bet iekām kurss nebija pilnīgi nodrošināts, nevēlējos viņiem solījumus atgādināt. Taču tagad gribētos lūgt talkā gan organizācijas, gan atsevišķus ziedotājus kursa maksas fonda nostiprināšanai. Neviens ziedojums neies zudumā, jo stipendijas ir atmaksājamas un pēc kāda laika izmaksātie līdzekļi atplūdīs atpakaļ fondā, lai ar tiem atkal palīdzētu jauniem latviešu valodas kursantiem. Jaunieši savu interesi tagad ir parādījuši, atliek vienīgi financiālu un administrātīvu jautājumu nokārtošana."

Ziedojumi šim stipendiju fondam un kursantu lūgumi pēc stipendijas sūtāmi Dr. V. Muižniekam (2318 Gull Rd., Kalamazoo, Mich. 49001, tālr. 616—345—0024), pie kura interesenti var saņemt arī pieteikšanās anketas latviešu valodas kursam pie Rietummičiganas universitātes.

SAVIENOTĀS VALSTIS

GRAND RAPIDI

● Arvīds Laukvīrs informē, ka atteicies no Latviešu kara invalīdu apvienības Mičigenas nodaļas valdes priekšsēža pienākumiem un izstājies no nodaļas.

● Ka mācīties un papildināties zināšanās nekad nav par vēlu, atzinis arī 44 gadus vecais Valdis Apsītis, apmklējot speciālus vietējās izglītības pārvaldes organizētos vakara kursus Dienvidvidusskolā. Lai iegūtu labu izrunu, viņš mācījies angliski lasīt, rakstīt, tāpat citus priekšmetus. Pirmo kursu savā grupā no 170 kursantiem viņš pabeidzis kā viens no labākajiem. V. Apsītis turpinās mācīties angļu valodu un vēsturi. Par dažiem sekmīgākajiem kursantiem bija pastāstīts „Grand Rapids Press", pievienojot arī uzņēmumus. Tā pieminēts, ka V. Apsītis iecelojis ASV pirms 15 gadiem Ziemsvētku laikā un strādā Heruda gaļas uzņēmumā. Vēl norādīts uz Apsīša gaitām otra pasaules kara laikā, kad viņš iesaukts vācu armijā, kaujās Krievijā zaudējis kāju un sagaidījis kara beigas kādā slimnīcā Bavārijā, pēc tam atradies gūstekņu nometnē līdz 1946. gadam. V. Apsītis ir precējies un dzīvo paša iepirktā mājā.

● Grandrapidieši Jāņu vakaru svinēja agr. V. Pogas saimniecībā pie Loveles, kur jau pēcpusdienā sāka ierasties līgotāji, kurus sagaidīja Latviešu biedrības priekšnieks agr. A. Meiers, valdes un dāmu komitejas amatpersonas. Vairākas tautas dejas izpildīja deju trupas Ritenītis dalībnieki E. Brūnas vadībā. Krēslai metoties, iedegās darvas muca, kurai drīz vien pievienojās daudzi aizdegtie ugunskuri. Ieskanējās arī pa līgodziesmai, un viesu pulks varēja izpriecāties dejās. Bija gādāts par labu mūziku un atspirdzinājumiem.

● Bladžeta slimnīcā 21. jūnijā miris 67 gadus vecais Kārlis Zemelis, dzimis Duntē, kur strādājis par koku šķirotāju un vadījis lauku saimniecību. ASV iecelojis 19551. gadā un, jau sākot ar pirmajām dienām, strādājis mēbeļu fabrikā līdz aiziešanai pensijā. Nelaiķim veltīts aizlūgums notika 23. jūnijā Edžebīnes bēru namā, no kurienes viņu izvadīja mūža dusai uz Vūdlavna kapiem nākošajā dienā. Bēru namā un kapos dievvārdus teica māc. Kr. Hermanis. Vainagu no draudzes nolika E. Avots, bet no darba biedriem un Latviešu biedrības J. Miezis.

V. Z.

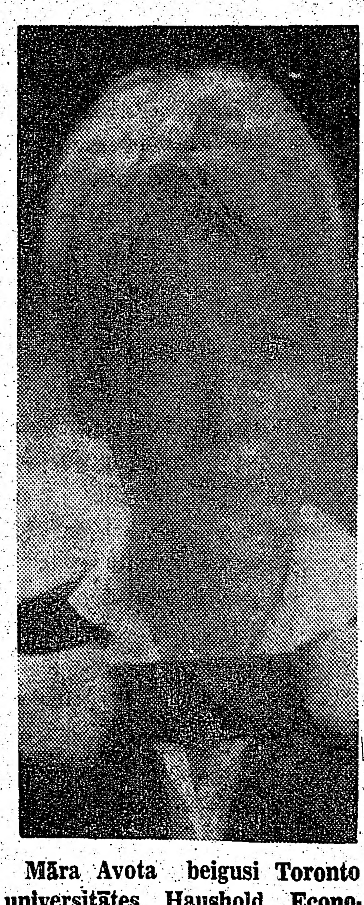

Māra Avota beigusi Toronto universitātes Haushold Economics fakultāti ar B. A. gradu. Viņa pieder korporācijas Spīdola saimei.

NO ĶENGURA PERSPEKTĪVAS

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU DZĪVES PIEZĪMES

Laikā starp 13. un 19. jūniju visās vietās Austrālijā, kur dzīvo vismaz kāds desmits latviešu, notika 1941. gadā aizvesto piemiņas sarīkojumi. Lielajos centros — Sidnejā, Melburnā un Adelaidē — šos sarīkojumus organizē visi baltieši kopīgi. Notiek dievkalpojumi un svinīgi akti ar sekojošiem koncertiem, piedaloties visu trīs Baltijas tautu pārstāvjiem un māksliniekiem.

Sidnejā šogad galvenais runātājs svinīgajā aktā bija liberāļu partijas Jaundienvidvelsas parlamenta loceklis Darbijs (E. D. Darby), kurš ar savu runu apliecināja, ka ir visai labs mūsu vēstures un it sevišķi baigā gada notikumu zinātājs, kā arī pārliecināts pretkomūnisma cīnītājs.

Latviešu zāle pat nespēja uzņemt visus apmeklētājus un dažiem nācās palikt stāvētājos priekštelpā. Koncerta daļā dziedāja latviešu sieviešu koris, lietuviešu jauktais koris un igauņu vīru koris. Piedalījās arī daži solisti. Iespaidīgs bija koncerta nobeigums, kad uz gaumīgi dekorētās skatuves, ar karogiem un krustu fonā, uznāca katras tautas jauniešu pāris tautas tērpos, nolika pie krusta baltus ziedus un palika stāvam goda sardzē, kamēr klātesošie nodziedāja visu Baltijas valstu himnas un aizvērās aizkars.

Aktā un koncertā piedalījās arī pulciņš austrāliešu, kas ir pierādījums tam, ka mūsu draugu un sapratēju pulks ar katru gadu vairojas.

☆

Aizvadītajās nedēļās Sidnejas latvieši bijuši ļoti aktīvi ne tikai pašu mājās, bet arī kaimiņos — ārpus Sidnejas. Sidnejas latviešu biedrības jauktais koris dziedāja 550 jūdžu attālajā Volongongā, viru koris deva koncertu 100 jūdžu attālajā Ņūkāstlē, teātris spēlēja festivālā vairāk nekā 1200 jūdžu attālajā Adelaidē, un pēc tam daļa aktieru aizbrauca uz turpat 3000 jūdžu tālo Pertu, lai režisora K. Gulberga vadībā tur sniegtu divas izrādes.

☆

Pirmreizējs notikums bija 25. jūnijā, kad ABC raidītājs pusstundu garā raidījumā sniedza M. Zīverta „Divkauju" (tulkojumā: The Inevitable Duel) Sidnejas latviešu teātra jauniešu grupas izpildījumā, un K. Ābeltiņa režijā. Lugu angliski tulkojusi Lija Veikina. Raidījums ritēja raiti, un visi jaunie tēlotāji savas lomas norunāja korrekti, labā angļu valodā un skaidrā dikcijā. Šis raidījums bija viena no godalgām, kuru šis ansamblis ieguva pag. gadā viencēlienu sacensībā Sidnejā. Atzinība pienākas režisoram un ansamblim par to, ka viņi bija atraduši par iespējamu šim raidījumam izvēlēties latviešu autora lugu. Radiofona pieteicējs to arī paziņoja raidījuma sākumā un beigās. Lieliska propaganda latviešu drāmai!

☆

Skaistākie latviešu svētki — Jāņi — Austrālijā iekrīt tieši ziemas vidū, kad visīsākā diena un visgarākā nakts gadā, tādēļ arī līgošana nemaz negrib veikties. Jāņu sarīkojumus jau nu gan vēl rīko visas lielākās organizācijas, tie vienmēr arī labi apmeklēti, bet īstu Jāņu noskaņu, varbūt, sajūt tikai daži līgotāji uz sarīkojuma beigu pusi, kad „Jāņu miestiņa" siltums sakāpis galvā. Brrr! Tomēr līgo!

Ed. Šm.

Mīklainais ezers

Funduzi ezers atrodas Dienvidafrikā, 300 km no Pretorijas. Tuvākās Tričardas pilsētiņas iedzīvotāji nekad neiet uz šo ezeru, pat ceļu turp ziņa tikai daži vecāki iedzīvotāji. Ezera rajonā kopš seniem laikiem dzīvo iezemiešu bavendu cilts, bet arī neviens šīs cilts piederīgais ne par kādu naudu neparādīs ceļu, jo tas ir nolādēts ezers. Pēc iedzimto pārliecības tajā mīt nezvērs, un katrs baltais cilvēks, kas nomazgā ezera ūdenī tikai kājas, tūlīt nomirst. Bavendas cilts tam tic.

Viss tālāk rakstītais var izlikties neticams, absurds, neiespējams. Par citādām arī nemaz nevar uzskatīt līdzīgas lietas. Bet ja viss aprakstīts pat nopietnos žurnālos, gandrīz vai jātic, kaut nākas grūti.

Ejot gar ezera krastiem, atklājas tā pirmais noslēpums. Ezeru baro simtiem strautiņu un upīšu, tajā ietek arī Mutali upe, ieplūdinot katru stundu 3 milj. galonu ūdens. Kur paliek viss šis ūdens? No ezera nekas neiztek.

Ezers nav liels, bet it kā padots okeana likumiem: tajā ir paisums un bēgums. Ūdens līmenis katru dienu un vienmērīgi svārstās. Svārstību lielums — pusotra metra. Tas otrs noslēpums. Bet trešais ir pats ezera ūdens. Tas ir tiešām riebīgs, baigā melnas tintes krāsā. Krokodīļiem ūdens, acīm redzot, nav kaitīgs Un ar šiem dzīvniekiem ezers ir pilns. Bet kā ar cilvēkiem? Bevendas cilts iezemieši apgalvo, ka cilvēks nevar ūdenī iegremdēties, neriskējot ar dzīvību. Vēl vairāk — ūdens esot apburts, neviens nespējot paņemt to līdz.

Pirms dažiem gadiem angļu ceļotāji A. Eliss un B. Kleitons apmeklēja šo ezeru. Ar pūlēm to atraduši un neuzdrīkstēdamies ezerā izpeldēties, viņi piepildīju ši ar ūdeni divas lielākas pudeles un tās cieši aizkorķējuši. Kas notika? Lai runā A. Eliss, kas ievietojis žurnālā „Wide World" rakstu par Funduzi ezera apmeklēšanu.

„...Kad nākošā rītā devāmies atceļā, Kleitons pēkšņi apstājās un teica: — Mani tomēr interesē, kas noticis ar ūdeni pudelēs. Paskatīsimies. — Neskaties,— es atteicu. — Kas tam varētu būt noticis?— Bet viņš pastāvēja uz savu. Tā atraisījām mugursomas un izņēmām pudeles. Tās bija tukšas. Korķi, tāpat kā iepriekš, cieši noslēdza pudeles. Es gribēju atgriezties pie ezera un atkal piepildīt pudeles ar ūdeni, bet Kleitons par to negribēja ne dzirdēt. Viņš uzstājās, lai tūlīt atstājam ezera apkārtni. Tas vairs nepretojos."

Vai ūdens būtu izgarojis no cieši slēgtajām pudelēm? Neticami. Tādēļ varētu neticēt stāstītajam, bet tai pašā nolūkā uz ezeru devies arī profesors Bernsaids no Natalas ar savu asistentu Takeru. Viņi bija paņēmuši līdz stikla, porcelāna, bakelita un plastikas traukus ar dažāda veida slēdzējiem. Viņi ne tikai paņēma ūdens paraugus, bet profesors iebāza ezerā arī pirkstu un nomēģināja, kāda ūdenim garša. Tā izrādījās kodīga. Takers savukārt savāca ezera augu paraugus. Abi nolikās naktsguļai pusceļā starp ezeru un vietu, kur bija atstājuši savu automašīnu. Naktī Takers, sardzē būdams, pēkšņi saklausījis savādu troksni, līdzīgu sitienam. Viņš pamodināja profesoru. Abi ar spuldzēm apstaigāja visu apkārtni, bet nekā neatrada, kas būtu varējis radīt šo troksni. No rīta, gatavodamies doties tālāk, viņi apskatīja traukus ar ūdeni: visi izrādījās tukši, bet noslēdzēji pilnīgā kārtībā. Viņi atgriezās pie ezera un par jaunu piepildīja traukus ar ūdeni. Vēl tai pašā dienā profesors sajuta vēdergraizes, bet nekā neteica savam ceļabiedram. Otrā rītā trauki vēl bija pilni ar melno ūdeni. Nekas nenotika arī ceļojuma otrā dienā, bet trešās dienas rītā, atkal apskatot traukus, tajos nebija ne piliena ūdens. Noslēdzēji bija tādā pašā kārtībā kā agrāk. Pēc deviņām dienām profesoru vajadzēja ievietot slimnīcā, kur viņš nomira, nenākot pie samaņas. Nāves iemesls: tievo zarnu iekaisums.

Vēl jāpiemin ezera ceturtais noslēpums — dīvainais nezvērs un pāris traģisku atgadījumu sakarā ar to. Divi brāļi, farmeri no Tričadas, Hendriks un Jakobus van Blerki, gribēdami izgaisināt māņticību, nolēma apmeklēt ezeru, paņemot līdz vieglu kanū laiviņu. Atgriezās tikai Jakobuss, kas bija kļuvis gandrīz ārprātīgs: viņam redzot, brālis laivā atīries no krasta. Viņš bijis labs airētājs, un laiviņa peldējusi ātri. Bet tad pēkšņi apstājusies. Hendriks strādājis ar airiem ar visu spēku, bet laiviņa nekustējusies, it kā to kāds spēks turētu no apakšas. Un tad laiviņa kopā ar airētāju pazudusi zem ūdens...

Kāda mednieku grupa no Pretorijas nejauši nokļuva pie Funduzi ezera. Viens no medniekiem, Džeralds Kuns, iedomājās pamedīt krokodilus un aizgāja līdz pašai ūdens malai. Viņa biedri, kas palikuši tālāk no krasta, redzēja, ka Kuns vairākreiz iz šāva bet ne reizes netrāpīja. Tad kaut kas, acīm redzot, pievērsa Kuna uzmanību, jo viņš pārstāja šaut. Pa to laiku viņam no mugurpuses sāka tuvoties milzīgs krokodils. Pārējo mednieku brīdinājuma kliedzieni palika nedzirdēti: Kuns nespēja atraut skatienu no ezera. Kāds no medniekiem izšāva uz krokodilu, bet tāpat netrāpīja. Taču arī šāviena troksnis nelika Kunam atskatīties, un krokodils viņu ierāva ezerā.

St.

ASV DV atbalsta pieminekļa celšanu Rainim

Sekojot ASV DV priekšnieka V. Haznera priekšlikumam, amatā par jaunu ievēlētie valdes locekļi pienākumus 20. jūnija sēdē Ņujorkā sadalīja līdzšinējā veidā, kādēļ ASV DV zemes valdē ne personāla sastāvā, ne veicamo amatu ziņā nekādu pārmaiņu nav. Arī par valdes padomniekiem darbosies līdzšinējie — A. Vanags organizācijas jautājumos, T. Sīlis jaunatnes lietās, V. Aparjods kultūras jautājumos, N. Rasiņš informācijas lietās un E. Kerno juridiskajos jautājumos. Tāpat DV mākslas aģentūru arī turpmāk vadīs K. Ķuzulis. Jaunievēlētā DV zemes revīzijas komisija pienākumus sadalījusi šādi: priekšsēdis A. Pukīte, viņa vietnieks E. Peniķis un sekretārs R. Jankavs.

Valde nolēma atbalstīt Raiņa un Aspazijas pieminekļa komiteju, izraugot tajā par savu pārstāvi ASV vanadžu priekšnieci Verēnu Freiju. Valde izteica neapmierinātību, ka lielākajā ASV latviešu centrā Ņujorkā, izņemot dievkalpojumus, nav noticis aizvesto piemiņas akts, kaut šogad kopš pirmajām masu deportācijām Latvijā apritēja 25 gadi. Sēdē pārrunāja arī attieksmes ar Kanadas DV valdi parādu un laikraksta „Latvija Amerikā" lietā, tāpat priekšdarbus DV dienām Čikagā 3. un 4. septembrī, kas risinās sekmīgi, un citus jautājumus.

L.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Bisk. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7,

10. jūlijā plkst. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē pie karavīru piemineklja; plkst. 6 vakarā dievkalpojums Toronto.

17. jūlijā, plkst. 11 rītā dievkalpojums.

24. jūlijā, plkst. 6 vakarā dievkalpojums.

31. jūlijā dievkalpojums Toronto nebūs, bet notiks bērnu svētku dievkalpojums Saulainē.

7. augustā dievkalpojums plkst. 11 rītā.

14. augustā, plkst. 6 vakarā dievkalpojums.

21. augustā, plkst. 11 rītā dievkalpojums, māc. Artūrs Dūmiņš.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-8881 Toronto Sv. Andreja baznīcā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Svētdien, 10. jūlijā, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 17. jūlijā, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 24. jūlijā, bērnu svētki Sidrabenē, pl. 9.30 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 31. jūlijā, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 7. augustā, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 14. augustā, bērnu un jaunatnes Sporta svētki Sidrabenē. Pl. 9.30 dievkalpojums; pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Sestdien, 20. augustā, vakarā bērnu nometnes slēgšanas dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 28. augustā, pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 11. septembrī, pl. 11 Kapu svētki.

Jūlijā un 14. augustā dievkalpojumus Andreja baznīcā noturēs prāvests B. Feders. Jūlijā un augustā mācītājs būs runājams piektdienās no pl. 5—7 Andreja baznīcā. Steidzamos gadījumos sazināties pa tālruni — 699-3331.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

17. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

31. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave. South.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont., tel. MU 5 - 5098.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

10. jūlijā, pl. 1.45 p.p. jaunatnes iesvētību dievkalpojums ar dievgaldu. Viesis māc. A. Briedis no Toronto un draudzes mācītājs J. Prauliņš. Dziesmu lapiņas.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3498 Rosedale Ave., Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Tel. 484-8394. Sv. Pāvila ev. lut. latviešu draudze Montreālā.

10. jūlijā plkst. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē, prāv. V. Šēfers.

> **Lūdzu klausaities latviešu pusstundu „Brīdis ar Dievu" savā 11. gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.30 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs. Tālrunis 261 — 4218 A. Lakšmanis, 106 Dorset Rd., Scarborough.**

17. jūlijā plkst. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē, prāv. V. Šēfers.

24. jūlijā plkst. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē, prāv. V. Šēfers.

30. jūlijā (sestdienā) plkst. 8.30 vakarā svecīšu dievkalpojums Tērvetē, māc. V. Voitkus, māc. E. Lange un prāv. V. Šēfers.

Montreālā kristīti: 12. jūnijā Viktors-Agnārs Johansons, Agnāra un Daces, dzim. Valdmanis dēls; 26. jūnijā Roberts-Neils Kulbers, Friča un Gundegas, dzim. Zālītes dēls.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270. Adrese: P.O. Box 285. Station „K" Toronto 12, Ont.

ASV BAZNĪCAS

ŅUJORKA

17. jūlijā dievkalpojumi: pl. 10 Jonkeru baznīcā māc. R. Zariņš; pl. 11 nometnē māc. Kr. Valters.

ČIKAGA

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

10. jūlijā, pl. 10 rītā dievkalpojums. Māc. A. Rautenšilds.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tel. WA 2 - 2248. Māc. V. Liventāls, tālr. WE 3 - 9326.

3. jūlijā, plkst. 11.00 dievkalpojums.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā. 1368 Pauline Blvd.

BOSTONA

Bostonas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze 4965 Washington St., Apt.201, West Roxbury, Boston, Mass. 02182. Telef. 327-5788. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 11 draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury. Māc. K. Kampe.

OKLENDA

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 15 un H ielā.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

9. jūlijā pl. 6 vakarā dievkalpojums. Māc. G. Kness - Knezinskis.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

24. jūlijā — pl. 9 rītā bērnu svētki Sidrabenē.

6 augustā — pl. 12 dienā DV Toronto nod. meistarsacīkstes šaušanā mednieku īpašumā Bērzainē.

30. jūlijā — plkst. 8 vak. Mežciemā Rudzpuķu balle.

31. jūlijā — plkst. 2 p.p. Mežciemā bērnu svētki.

6. augustā — pl. 12 DV Toronto šaušanas meistarsacīkstes ar saviesīgu sarīkojumu mednieku īpašumā Bērzainē.

20. augustā — DV Kanadā šaušanas meistarsacīkstes Bērzainē.

24. septembrī — Ņujorkas koklētāju un dziesmu ansambļa koncerts DV Toronto nod. sarīkojums. Parkdale Collegiate — Jameson Ave.

1. oktobrī — Daugavas Vanagu sarīkojums „Zelta dukāts Latvijai".

23. oktobrī — pl. 5 pēcpusdienā Sv. Jāņa baznīcā komp. Valdemāra Ozoliņa garīgs koncerts ar solisti Emmu Reinvaldi. Autors pie ērģelēm.

13. novembrī — P. Geistauta, A. Kalniņas un V. Leinveberes koncerts Latviešu namā.

NIAGARA

16. un 17. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas.

Divi jūras vilki

Pār Toronto nogūlies spiedīgs karstums, kas cilvēkiem liek meklēt veldzi ūdeņu tuvumā. Tas modina atmiņas. Ja šāsdienas zēni izmanto atrašanos ūdeņu tuvumā, lai makšķerētu vai pabraukātos ar motorlaivu, varbūt (bet tas izklausās neticami) arī atlaistos paēnā un palasītu kādu grāmatu (fantastisku ūtopiju par dēkām pasaules izplatījumā vai uz Venēras), Latvijas neatkarības gados zēni bija mazāki technikas apbrīnotāji, bet vairāk, ja tā var teikt, romantiski noskaņoti: ļoti iemīļotas bija grāmatas par jūrniekiem — pirātiem, veciem jūras vilkiem, burenieku kuģojumiem. Ne vien ziemas vakaros, bet bieži arī vasarās, Rīgas jūrmalas liedagā kādas priedes paēnā, zēni šķirstīja grāmatu lapas un, klausoties krastmalā plīstošo viļņu dziesmā un vēja šalkās, kopā ar grāmatas varoņiem devās tālos jūras ceļojumos, lai iepazītos ar toreiz vēl tik bezgala lielo un plašo pasauli, kura tagad, pateicoties technikas sasniegumiem, kļuvusi tik maza.

Atceroties šos laikus, kad arī latviešu zēni tik aizrautīgi interesējās par jūrnieku dzīvi, saskatot tajā mazāk smaga darba, bet vairāk skaistus piedzīvojumus, kas vilināt vilināja, nevilus jāatceras, ka latviešu jūras vilku skaits pamazām sarūk arvien vairāk — tāpat kā vecie strēlnieki un Latvijas brīvības izcīnītāji, kas vēl mīt mūsu vidū. Divi ievērojami latviešu jūrnieki, pie kuriem vērts mazliet tuvāk pakavēties, šai gadā kļuva arī „apaļi" jubilāri. Kaut novēloti, lai tomēr, atceroties kādreizējās latviešu zēnu ilgas, pakavējamies pie viņiem.

☆

Astoņdesmitpiecgadnieku saimei pievienojies latviešu vecais jūras vilks — kapteinis Jānis Millers Anglijā. Tas ir ilgs mūža ritējums, un tas jo cieši saistās ar latviešu jūrniecības vēsturi. Lai pakavētos pie Jāņa Millera jūrnieka gaitām, ir gandrīz vai nepieciešami atcerēties, kā viss reiz sākās . . .

Mūsu Baltijas jūra gadtūkstošiem veidojusi latviešu zemes krastus, bet jūras ceļus latviešu tautai atklāja un pavēra tikai Krišjānis Valdemārs, galvenokārt ar 1864. gadā privātlīdzekļiem Ainažos nodibināto un vēlāk valsts uzturēto pirmo latviešu jūrskolu. Tāda gan bija arī Rīgas biržas komitejai, bet tā bija vāciska, ar maz audzēkņiem. Ainažos jau agri uzbūvēja arī ap pussimt burenieku, kādēļ Ainaži savā ziņā uzskatāmi par Latvijas kuģniecības šūpuli.

Šādu jūrskolu gar piekrasti, kas sagatavoja latviešu profesionālos jūrniekus, kopš sākotnējiem laikiem saradās pavisam desmit. Savā laikā tās mēdza saukt par Valdemāra skolām, jo tās nodibinājās pēc Krišjāņa Valdemāra izstrādātā jūrskolu projekta pieņemšanas par Krievijas valsts likumu. Šis likums par jūrskolām un kuģniecību bija izdevīgs kā Krievijas valstij, tā arī latviešiem savā zemē. Jūrskolas bija arī Igaunijas daļā, bet visvairāk audzēkņu no visām Krievijas skolām bija Mangaļu jūrskolā. Nākošo jūrnieku vairums nāca no lauku pagastiem. Rīgā jūrniecību propagandēja Rīgas latviešu biedrība ar savu speciālo jūrniecības nodaļu. Latviešu jaunceltajos namos sāka parādīties mākslinieciski izdaiļojumi ar Kr. Valdemāra tautā tik populāro teicienu: Latvji, brauciet jūriņā, krājiet zeltu pūriņā!

Ko šie jūrniecības projekti latviešiem deva? Līdz pirmajam pasaules karam — ap 300 burenieku un tvaikoņu, kuru rēderejas gādāja līdzekļus jūrniecības tālākai attīstībai. Tas paškīra latviešiem ceļus pasaulē, bet pār visu — pāri jūrai un robežām mūs tuvināja Vakareiropai. Latviešu tautas garīgā un saimnieciskā ideoloģija stipri atšķīrās no krievu atpalicīguma, nihilisma, vēlākā tatāriskā komūnisma. Latviešu uzņemtie sakari ar ārzemēm kavēja rusifikāciju, kas vēlāk boļševizācijā pārvērtās par varmācības aktu.

Šie kuģu simti gan nekļuva par dāvanu jaunajai Latvijas valstij. Pēc pirmā pasaules kara Latvijas ostās palicis tikai ap pussimt kuģu, bet sagatavotie jūrnieki un jūrskolotāji bija palikuši. Tā diezgan ātri atkal saradās vairāk nekā 100 jau dižāku tvaikoņu un motorkuģu, kas sekmēja jaunās valsts saimniecību.

Pašreiz latviešiem ir tik maz kuģu kā vēl nekad: pat mazāk nekā pirms 100 gadiem, kad tikko sāka veidoties latviešu jūras ceļi. Tomēr tautā, kas dzīvo pie jūras, nekad nevar zust interese par jūrniecību. Pēdējos 25 gados latviešiem kuģu vairs nav nācis klāt, gājuši vienīgi zudumā, galvenokārt karā un okupācijas laupījumos. Par pašām kuģu lietām tomēr nav beigts runāt arī tagad. Lai pieminēts kaut vai ierosinātais radiokuģis, kurš līdz Latvijas ostu atbrīvošanas laikam kalpotu citām vajadzībām.

★

Mums nav vairs kuģu, ostu un Valdemāra jūrskolu, bet tomēr dzīvi vēl jūrnieki ar savām tradicijām un piedzīvojumiem, pat no

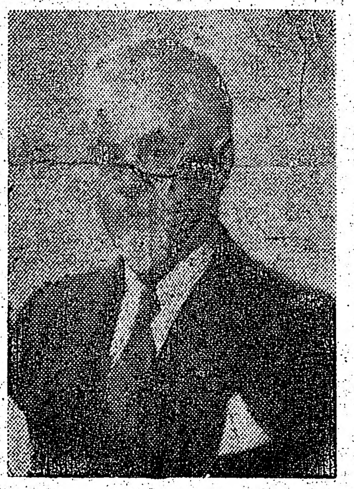

Tālbraucēju kapteinis Jānis Millers

mūsu jūrniecības sākuma laikiem. Anglijas galvaspilsētā Londonā pēc 50 kapteiņa uzdevumos nokalpotiem gadiem „sauszemes ostā" apmeties viens no mūsu pašiem vecākajiem jūras vilkiem — kapteinis Jānis Millers, kas par jūrnieka gaitām izšķīrās jau pirms 70 gadiem, kad uzkāpa par masta zēnu savas dzimtās puses Lielupes krastā celtajā burenieka „Vladimirs", kurš piederēja Kr. Valdemāra nodibinātajai kuģniecības sabiedrībai „Austra". Vēlāk Millers kļuva šīs sabiedrības kuģu līdzīpašnieks, braucot pats uz tiem par kapteini.

Pārgājis no buremiekiem uz tvaikoņiem, Millers ilgus gadus kuģoja Tālajos austrumos, kas tolaik atradās visu lielvalstu uzmanības centrā. Viņa kuģojumi pie Japānas, Ķīnas un Krievijas saistīti ar neskaitāmiem notikumiem, raibi arī viņa personīgie piedzīvojumi uz dažādiem kuģiem. Par šo laiku un arī vēlākajām gaitām Millers varētu sarakstīt biezu un saistīgu atmiņu grāmatu, pastāstot kaut vai tikai daļu no saviem piedzīvojumiem. Būtu žēl, ja tie paliktu nākošajām audzēm nesaglabāti kādā grāmatā.

Neatkarīgās Latvijas laikā kapteinis Millers ap 20 gadu vadīja tvaikoni „Elizabete", būdams tā līdzīpašnieks. Šos gadus, kad viņa kuģis bija pierakstīts Rīgas ostai un brauca ar savu karogu un latviešu komandu, Millers atzīst par saviem labākajiem jūrniecības gadiem.

Otra pasaules kara sākumā „Elizabete" veda ogles Šveicei un atradās franču Ruanas ostā, kad no Latvijas okupantiem pienāca pavēle nekavējoties atgriezties. Kapteinis Millers nepaklausīja, bet palika Francijas ostā. Drīz Franciju okupēja vācu karaspēks, uzbrūkot no gaisa dažādiem kara mērķiem. Postot pilsētu un ostu, vācu piloti tēmēja bumbas arī uz „Elizabeti", kaut tā bija apzīmēta ar neitrālās Latvijas karogu un Šveices krāsām par kravas piederību. „Kuģis bija pietauvots krastam netālu no kāda tilta," stāsta kapteinis Millers par šo kritisko brīdi. „Tilts sabruka un uzkrita velkonim un prāmim, kas atradās apakšā. Saceltie viļņi sakustināja manu kuģi, tas atrāvās vaļā un peldēja savvaļā. Biju bez loča un kuģa kartēm, mēģināju kaut kur paslēpties, lai no gaisa kuģi neredzētu. Kaut cik tas izdevās pie paaugstinātā krasta. Vēl šobrīd acu priekšā redzu baigus skatus — dega kuģi, nami, noliktavas, ogles un eļļa, kas degdama kā lāpa, no baseiniem plūda ūdenī, jūrā gāzās un nogrima arī tilti, velkoņi, kuģi ar ļaudīm un visu, kas uz tiem. Galšajā vasaras dienā putekļos, dūmos un kvēpos vairs nesaskatīju pat sauli."

Otrā dienā „Elizabeti" pa Sēnas grīvu jūrā izvadīja locis, kas šai gaisa uzbrukumā pats bija zaudējis māju ar visu iedzīvi. Jo spēcīgi uzbrukumi kuģiem un krastam notika Havras reidā, bet „Elizabeti" tieši tie neskāra. Kapteinis Millers devās uz Šērburgu, no kuras, līdz pēdējai vietai pārpildīta ar dažādu tautību bēgļiem — frančiem, spāņiem, portugaļiem, italiešiem un citiem, „Elizabete" devās uz neievērojamu, bet dabīgu ostu Biskajas jūrā — Kiberonu, kur priekšā jau bija daudz kuģu ar bēgļiem. Gaisa uzbrukumi še nenotika. Te no abiem okupantiem paglābās arī Latvijas kuģis.

Beidzot „Elizabete" ar Latvijas karogu un ar latviešu kapteini un komandu nokļuva angļu ostā Kardifā, kur, apbruņojusies pret uzbrukumiem, stājās zem Anglijas karoga un nu jau jūras kara ceļos brauca kuģu karavānās Atlantijas okeānā. Drāmatiskos apstākļos, nogrimstot daudziem kuģiem, kapteinim Milleram dažkārt nācās uzņemties karavānas komandiera parastās jūrniecības gaitas.

Nav iespējams pateikt, kas visbīstamākajās situācijās glāba gandrīz vai leģendāro kapteini Milleru un viņa latviešu kuģi un komandu. Vai tā bija stāvokļa izpratne un kuģa vadīšanas māka? Paļāvība uz Dievu un ticība savam darbam un liktenim? Vai arī tikai gadījums un Laimas māmuļas labvēlība? Skaidrs tomēr viens: Millers bija pirmās šķiras tālbraucēju kapteinis, kas savas spējas apliecinājis jau ar pirmajām dienām. Viņš deva lieliskas atbildes profesionālās pārbaudījumu komisijās, nemaz nesēdējis jūrskolas solā, bet teorētiski un praktiski sagatavojies vienīgi tiešajā darbā uz kuģa. Viņu neskāra simtiem zemūdens klinšu, nesavaņgoja ķīniešu pirātu un boļševiku uzbrukumi austrumos, viņš nepadevās arī pretiniekiem rietumos, kaut piedalījās visos sava laika karos un piedzīvoja daudz dēku. Visu viņam palīdzēja izturēt un pārvarēt Vidzemes jūrmalas zemnieka sīkstā daba.

(Turpinājums sekos)

TEĀTŖU . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

kuram trūkstot, spēle var kļūt melodrāmatiska vai pat nebaudāma. Ansule tekstā atdeva arī daļu sevis. Gluži citā plāksnē izcēlās Kungs — J. Freijs. Jocīgi briesmīgs un reizēm pat briesmīgi jocīgs viņš ienesa izrādē kontrastu, ļāva skatītājiem uzelpot pēc saspringdzinājuma brīžiem. Vēl daudzi neminēti ansambļa dalībnieki palīdzēja lielo darbu vest galā, lai gan bija jāredz daži gaužām vāji aktieri, šur tur nokļūmējās arī gaismas un dekorāciju maiņas. Tomēr kopiespaidu tas nemazināja.

Izrādei beidzoties — aplausi, aplausi, aplausi! Tad — tāda kā kavēšanās atstāt zāli, vienam otram pārdzīvojums vēl skatāms sejas vaibstos, un acīs tāds kā miklums, — savādi, ka tik sena luga ar tik senu tematu, kuru Rainis pats jau 1921. gadā atzina par novecojušos, mūs tā var aizkustināt! Secinājums: tā bija īsta teātra izrāde, kas iesniedzas jau tajos augstumos, kur sākas māksla."

Festivāla ballē priecājās skatītāji kopā ar teātriniekiem, pavisam ap 180 apmeklētāju.

A. L.

ĻAUNUMA . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

vos darbos nogrēkojušies un veicinājuši morāles pagrimšanu. Piemēram, slavenais rakstnieks Hemingvejs, veselas paaudzes elks, rakstīja: „Morālisks ir tas, pēc kā jums ir laba izjūta, bet nemorālisks, pēc kā jums ir slikta izjūta." Helēna Brauna ļoti izplatītajā grāmatā „Sekss un vieniniece" sniedz nepārtrauktas izvirtības glorifikāciju.

Aprādītos ļaunumus iespējams labot un novērst vienīgi ar sevis paša veidošanu un kontroli. Lai spētu sevi veidot un kontrolēt, cilvēkam jābūt brīvam. Brīvais cilvēks uzcēla Ameriku, kas šodien ražo vairāk nekā pusi visas pasaules produkcijas un paēdina vismaz pusi visas cilvēces. Abrahams Linkolns uzsvēra, ka nav iespējams veidot raksturu un drosmi, atņemot cilvēkam brīvību; nav iespējams cilvēkiem iespaidīgi palīdzēt, darot viņu vietā to, ko tie varētu un kas tiem būtu pašiem sevis labā jādara.

Neviens mūs no ārienes nepāraudzinās un nepadarīs par labākiem cilvēkiem, ja mēs paši katrs atsevišķi sevi neveidosim un nekļūsim labāki,— ir grāmatas autora atzinums.

J. Šķirmants

1966. GADA TORONTO VASARAS MŪZIKAS KONCERTI

SVĒTDIEN, 10. JŪLIJĀ

2.30 p.p. High Park — 411. skvadrona un RCAF orķestri F. O. Bernard Clark vadībā. Māksl.: Klaas Van Graft un Tautasdziesmu dziedātāji

2.30 p.p. Kew Gardens — Toronto Garrison Artillery orķestris kapt. M. M. Dunmal vadībā. Māksl. Remo Marinucci

2.30 p.p. Willowdale Park — Pat Riccio orķestris — māksl. Rafael Nunez

5.30 p.p. High Park — Ērģeļu priekšnesumi: piedalās Ronnie Padgett

7.30 vak. Earlscourt Park — Jimmy Namaro orķestris — māksl. Ken Steel un Dick Smith

8.00 vak. Exhibition Park — Pops Simphony — dir. Ernesto Barbini. Piedalās: Ermanno Mauro un Helly Sapinski.

PIRMDIEN, 11. JŪLIJĀ

8.30 vak. Ramsden Park — Square dejas — Bob Scott orķestra pavadījumā.

OTRDIEN, 12. JŪLIJĀ

8.30 vak. Allan Gardens — Originals Club orķestris — dir. Mr. George Anderson.

8.30 vak. Withrow Park — Square dejas Bob Scott orķestra pavadījumā.

TREŠDIEN, 13. JŪLIJĀ

8.30 vak. Riverdale Park — Tautas dziesmas un hūtenenijs: piedalās Bob un Susan, Owen McBride, Red Dootson un Klaas Van Graft.

8.30 vak. Monarch Park — Square dejas Bob Scott orķestra pavadījumā.

8.30vak. Dufferin Grove Park — Square dejas Angus Mac Kinnon orķestra pavadījumā.

CETURTDIEN, 14. JŪLIJĀ

7.30 vak. Eglinton Park — Džesa koncerts, Al Stanwyk grupa ar Kanadas labākajiem trompetistiem un Peter Appleyard kvartets.

8.00 vak. Nathan Phillips Square — Ellis McLintock orķestris un Community Folk Art Council mākslinieki.

8.30 vak. High Park — Square dejas Bob Scott orķestra pavadījumā.

8.30 vak. Kew Gardens — Square dejas Al Ward orķestra pavadījumā.

PIEKTDIEN, 15. JŪLIJĀ

8.30 vak. Riverdale Park — Apļa dejas Jack Denton orķestra pavadījumā.

SVĒTDIEN, 17. JŪLIJĀ

2.30 p.p. High Park — Royal Regiment orķestris — dir. lt. Stan Clark. Māksl. Remo Marinucci.

2.30 p.p. Kew Gardens — Governor General Horse Guards orķestris — dir. kapt. G. F. Fitzgerald. Māksl. Helen Murry.

2.30 p.p. Willowdale Park — Ron Bagnato orķestris — māksl. Enrico Farina. Tautas dziesmu dziedātāji un dejotāji.

5.30 vak. High Park. — Ērģeļu priekšnesumi, pied. Ronnie Padgett.

7.30 vak. Earlscourt Park — Ellis McLintock orķestris, māksl. Remo Marinucci, Betty Orsatti un dejotāji.

8.00 vak. Exhibition Park (galvenā estrādē) — Pops Simphony, dir. Samuel Hersenhoren. Māksl. Joyce Sullivan.

Paziņojums

Ar šo paziņojam, ka

Ādolfs **LAGUNS HEATING CONTRACTOR**

tagad nodarbināts pie

CANADIAN PETROFINA LIMITED

un ir jūsu rīcībā visās apkuņu sistēmu un eļļas vajadzībās.

A.Laguns tel. LE 1-6583 Toronto

PIRMĀ UN PĒDĒJĀ . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

„Tas bija tikai prologs," viņš turpināja, kad aplausu vētra puslīdz norima. „Mīlētās dāmas,— nē, karsti mīlētās dāmas — un bargie kungi! Es domāju tā: kas ir rakstdari un dzejdari? Es negribu lietot galotni -nieks, tas būtu tāpat kā kurpnieks, mūrnieks, tas varētu apvainot kādu, bet es neesmu tik gudrs, lai šo jautājumu izšķirtu. Lai to noskaidro valodas dižmeistari. Bet es domāju,— kas tad viņi galu galā ir, un nācu pie atzinuma, ka viņi ir sapņotāji. Un te starp mums ir viena pirmrindas sapņotāja. Es domāju,— ko tagad vajadzētu dziedāt? Lai dzīvo sveiks?... Daudz baltu dieniņu?... Dievs dod tautas darbiniekiem?... Varbūt — Nevis slinkojot un pūstot? Bet nedrīkst, jo tas traucētu viņu sapņošanā. Apzvēru, ka viņa sapņo arī tagad, un nepaies ilgs laiks, kad tas sapnis, kuru viņa tagad sapņo, parādīsies melns uz balta. Mēs viņai nekā nevaram novēlēt, tas viņai nav vajadzīgs, bet mēs varam tikai vēlēties, lai viņa sapņotu vēl ilgi un radītu daudz skaistu darbu." Apsolījis pēc 10 gadiem uzņemt arī Aīdu Niedru septiņdesmitpiecgadnieku biedrībā, kur viss esot godīgi, pat runāšana un iedzeršana, dziedonis turpināja: „Un beigās, pašās beigās es gribētu celt priekšā vai, labāk sakot, nest priekšā vienu dziesmiņu, sapņu dziesmiņu, kuru es kādreiz dziedāju, bet tagad gan tikai ņurdēšu."

Pēc īsas apdomas dziedonis uzsāka Arvīda Žilinska sapņainas rezignācijas pilno dziesmu par zilajiem sapņu kalniem. Viņš to dziedāja viens pats, bez pavadījuma. Spožais metalls balsī bija zudis, bet izjūtu modulācijas spēja palikusi tā pati. Ar šo dziesmu viņš bija jūsminājis klausītājus Liepājā un, droši vien, arī citās vietās, tā bija viņam sevišķi mīļa. Šī dziesma arī bija viņa pēdējais dziedājums lielākā sabiedrībā, kļūstot, kā saka, par viņa gulbja dziesmu.

Kad jubilejas oficiālā daļa bija beigusies, piegāju pie Kaktiņa un jautāju, vai viņš mani vēl atceras. Ilgi manī noskatījies, viņš pēdīgi noteica: „Nē, nepazīstu vis!" Atgādināju viņam pēdējo koncertu Liepājā un ciemošanos manā darba vietā. Jā, to viņš gan atceroties, bet cilvēku sejas esot pilnīgi izgaisušas no atmiņas. Pēdējos gados to esot redzēts tik daudz, ka pilnīgi neiespējami paturēt visas atmiņā. Brītiņu pavadījuši kopā, šķīrāmies, lai visai drīz satiktos atkal.

Kad ASV rietumpiekrastes II latviešu dziesmu svētku rīc. kom. sāka atkal domāt par goda viesu un runātāju aicināšanu, lūgto vidū bija arī dziedonis Ādolfs Kaktiņš. Pēc dzīvesbiedres nāves viņš bija pārcēlies uz dzīvi Sanhozē, kur par viņu rūpējās divas pameitas. Tikko nedēļa bija pagājusi, kad pienāca, gan ar drebelīgu roku rakstīta, bet spara pilna vēstule, kuras saturu viegli izteikt divos vārdos: noteikti būšu! Svētku priekšvakarā saņēmu telegrammu par ierašanās laiku un lidojuma numuru. Arī no Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītāja prof. Dr. A. Spekkes biju saņēmis līdzīgu paziņojumu. Bija sagadījies tā, ka Kaktiņam lidlaukā jāierodas pirmajam, pēc 40 minūtēm prof. Dr. A. Spekkem. Lai dziedonim nebūtu jāgaŗlaikojas lidostā vienam pašam, augstos viesus sagaidīt līdz brauca Jana Petrevica, Oregonas latviešu biedrības priekšnieka meita. Lidostā mūs sagaidīja pirmais nepatīkamais pārsteigums: lidmašīna, ar kuŗu vajadzēja ierasties Ādolfam Kaktiņam, mechanisku traucējumu dēļ nokavējusies par divām stundām. (Turpinājums sekos)

JAUNĀKĀS GRĀMA

Novadu tērpi
Teach Yourself Latvian
Latgaļu pētniecības institūts — ACTA LATGALIC
L. Latkovskis — Dzymtos zemes ļaudis, atmiņas
Latviešu tautas teikas un pasakas VI sēj.
R. Blaumaņa — Drāma
Klavieru skaņdarbi
Andr. Johansons — Rīgas svārki mugurā, atcere
Art. Voitkus — Mēs gribam būt mājās, rom.
Aina Zemdega — Basām kājām, dzej.
T. Ķikauka — Tramvajs tuksnesī, stāsti
Tēvzemes brīvībai un kultūrai, 1. Kult. darb. kong
K. Stalšāns, Krievu ekspansija un rusifikācija laikmetu tecējumā
A. Konte — Pasaules dalīšana
E. F. Šēfers — Likteņgās 13 dienas
A. Niedra — Meža jaunava, stāsti
O. Liepiņš — Vēlā ziesma, rom.
K. Kāre — Kailie krasti, dzeja
Ing. Vīksna — Es saku paldies, dzeja
E. Pērkone — Skaistuma noslēpums
J. Kārkliņš — Pūcesspieģelis I d.
J. Medenis — Miķeļnīcas, dzej. izlase
P. Aigars — Raksts ozola mizā, dz.
Prof. J. Vītola — 10 Solo dziesmas klav. pavad.
A. Niedra — Trīs laimes meklētāji, rom.
Ed. Vilde — Rūgtā laime, rom.
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.
I. Gubiņa — Gandrīz karaliene, rom.
A. Dziļums — Aklā ezera velns, rom.
P. Karells — Barbarossa
Aspazija — Drāma
Aspazija — Lirika
Aspazija — Proza
ĀBECE — lasāmgrāmata I klasei
Latvju dziesmas ar notīm
Mazais katechisms
Anšl. Eglītis — Pēdējais raidījums, rom.
Anšl. Eglītis — Sveiciens Ofijai Ozo
Z. Mauriņa — Trimdas traģika
I. Grebzde — Māsas, rom.
Rembrants — Dzīve un darbi
J. Konters — Vīri un sievas, puiši un meitas, p miklas un sakāmvārdi
Ģen. O. Dankers — Lai vēsture spriež tiesu,
A. Šilde — Bez tiesībām un brīvības
A. Bērziņš — Unpunished Crime
Dz. Zeberiņa — Cepumi — kā nekad!
H. Bella — Biljards pusdesmitos, rom.
G. Janovskis — Bez ceļa, impresijas
B. Grunde — Saules un sala grāmata, pasakas M. Kovaļevskas illustrācijām
T. Krūka — Silaines mežs runā, pasakas ar A. Robežgruntnieces illustrācijām
E. Ķezbere — Koncerts, dzejoļi
J. Kārkliņš — Pūcesspieģelis II d.
J. Rainis — Jāzeps un viņa brāļi, angļu v.
M. Ausala — Patiesības vīns, dzej.
N. Kalniņš — Laipu līcēji, rom.
Latvijas universitāte
A. Āpse — Klosterkalns, stāsti
E. Lēmane — Suņa roze, stāsti
E. Dunsdorfs — Saktu stāsti, vēst.
J. Norvilis — Garīgu koŗa dziesmu krājums
Elv. Leja — Tuksneša augs, dzejoļi
A. Zīlīte — Mīklas un pasakas
Latvju raksti I d.
Latvju raksti II d.
4. Latviešu Dz. Svētku Kanadā — albums
A. Priedītis — Ķīniešu lirika
V. Hermane — Ēnu robežās, stāsti
J. Vanags — Skumju mētelis, dzeja
Vincs Ramons — Putekļi sarkanā rietā, romān
K. Ķezbers — Dr. Applebija kalpi, stāsti un no
Latviešu tautas teikas un pasakas IV sēj.
Latviešu tautas teikas un pasakas V sēj.
K. Ieviņš — Saules dārzā, rom.
Bīsk. A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks—kāds D
A. Rasa — Uz ķēniņa zemi, atm.
Ģen. K. Goppers — Krusttēvs Oskars, atm.
Z. Liepa — Vaŗa gredzens, dzejoļi
Sak. V. Strēlerte — Paradīzes meklētāji
Teodors Reiters un viņa koŗi
Tā zeme ir mūsu
Andrups un Kalve — Latvian Literature
Andrups un Kalve — Latvian literature, br.
A. Spekke — History of Latvia
A. Speke — The Ancient Amber Routes
A. Spekke — The Ancient Amber Routes, br.
Arn. Spekke — The Baltic Sea in Ancient Maps
Arn. Spekke — Baltijas jūŗa senajās kartēs
Arn. Spekke — Dzintara ceļi
Al. Liepa — Rīgas privātdetektīvi
The Fallacy of Collective Farming
Val. Krāslavietis — Ar laika degli

DVG RĀMATNĪ
491 College St., Toronto 4,

Laikrakstam LATVIJA AMERI
491 College Street, Toronto 4, C
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AM
līdz .... uz .... mēnešiem uz
Adrese: ....
Mr., Mrs., Miss. ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā
.... abonementa uzsākšanai/p
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par
par 6 mēn., $16.00 par gadu.

966. GADA TORONTO
AS MŪZIKAS KONCERTI

SVĒTDIEN, 10. JŪLIJĀ
k — 411. skvadrona un RCAF orķestri F. O. Clark vadībā. Māksl.: Klaas Van Graft un ziesmu dziedātāji
dens — Toronto Garrison Artillery orķestris M. Dunmal vadībā. Māksl. Remo Marinucci
le Park — Pat Riccio orķestris — māksl. Nunez
k — Ērģeļu priekšnesumi; piedalās Ronnie
t Park — Jimmy Namaro orķestris — māksl. el un Dick Smith
n Park — Pops Simphony — dir. Ernesto Piedalās: Ermanno Mauro un Helly Sapin-

PIRMDIEN, 11. JŪLIJĀ
Park — Square dejas — Bob Scott orķestra mā.

OTRDIEN, 12. JŪLIJĀ
ardens — Originals Club orķestris — dir. rge Anderson.
Park — Square dejas Bob Scott orķestra mā.

TREŠDIEN, 13. JŪLIJĀ
Park — Tautas dziesmas un hūtenenijs: Susan, Owen McBride, Red Dootson un an Graft.
Park — Square dejas Bob Scott orķestra mā.
Grove Park — Square dejas Angus Mac orķestra pavadījumā.

CETURTDIEN, 14. JŪLIJĀ
Park — Džesa koncerts, Al Stanwyk grupa das labākajiem trompetistiem un Peter Ap kvārtets.
Phillips Square — Ellis McLintock orķestris munity Folk Art Council mākslinieki.
k — Square dejas Bob Scott orķestra pa- ā.
rdens — Square dejas Al Ward orķestra mā.

PIEKTDIEN, 15. JŪLIJĀ
Park — Apļa dejas Jack Denton orķestra mā.

SVĒTDIEN, 17. JŪLIJĀ
rk — Royal Regiment orķestris — dir. lt. rk. Māksl. Remo Marinucci.
rdens — Governor General Horse Guards — dir. kapt. G. F. Fitzgerald. Māksl. He- ry.
le Park — Ron Bagnato orķestris — māksl. Farina. Tautas dziesmu dziedātāji un dejo-
rk: — Ērģeļu priekšnesumi, pied. Ronnie
rt Park — Ellis McLintock orķestris, māksl. Marinucci, Betty Orsatti un dejotāji.
n Park (galvenā estrādē) — Pops Simphony, uel Hersenhoren. Māksl. Joyce Sullivan.

, ka
GUNS HEATING CONTRACTOR
tagad nodarbināts pie
DIAN PETROFINA LIMITED
visās apkuru sistēmu un eļļas vajadzībās.
tel. LE 1-6583 Toronto

PIRMĀ UN PĒDĒJĀ...

lpp.) ologs," viņš u vētra pus- s dāmas,— āmas — un nāju tā: kas dari? Es ne- ieks, tas bū- s, mūrnieks, kādu, bet es šo jautāju- oskaidro va- et es domā- ū galā ir, un ka viņi ir rp mums ir pņotāja. Es vajadzētu sveiks?... nu?... Dievs iem?... Var- jot un pūs- tas traucē- Apzvēru, ka , un nepaies sapnis, kuru parādīsies s viņai nekā s viņai „nav varam tikai pņotu vēl ilgi aistu darbu." diem uzņemt ndesmitpiec kur viss esot a un iedzer- pināja: „Un es gribētu abāk sakot, dziesmiņu, uru es kād- agad gan ti- es dziedonis ka sapņainas dziesmu par iem. Viņš to bez pavadī- ls balsī bija dulācijas spē- r šo dziesmu klausītājus ien, arī citās

vietās, tā bija viņam sevišķi mīļa. Šī dziesma arī bija viņa pēdējais dziedājums lielākā sabiedrībā, kļūstot, kā saka, par viņa gulbja dziesmu.

Kad jubilejas oficiālā daļa bija beigusies, piegāju pie Kaktiņa un jautāju, vai viņš mani vēl atceras. Ilgi mani noskatījies, viņš pēdīgi noteica: „Nē, nepazīstu vis!" Atgādināju viņam pēdējo koncertu Liepājā un ciemošanos manā darba vietā. Jā, to viņš gan atceroties, bet cilvēku sejas esot pilnīgi izgaisušas no atmiņas. Pēdējos gados to esot redzēts tik daudz, ka pilnīgi neiespējami paturēt visas atmiņā. Brītiņu pavadījuši kopā, šķīrāmies, lai visai drīz satiktos atkal.

Kad ASV rietumpiekrastes II latviešu dziesmu svētku rīc. kom. sāka atkal domāt par goda viesu un runātāju aicināšanu, lūgto vidū bija arī dziedonis Ādolfs Kaktiņš. Pēc dzīvesbiedres nāves viņš bija pārcēlies uz dzīvi Sanhozē, kur par viņu rūpējās divas pameitas. Tikko nedēļa bija pagājusi, kad pienāca, gan ar drebelīgu roku rakstīta, bet spara pilna vēstule, kuras saturu viegli izteikt divos vārdos: noteikti būšu! Svētku priekšvakarā saņēmu telegrammu par ierašanās laiku un lidojuma numuru. Arī no Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītāja prof. Dr. A. Spekkes biju saņēmis līdzīgu paziņojumu. Bija sagadījies tā, ka Kaktiņam lidlaukā jāierodas pirmajam, pēc 40 minūtēm prof. Dr. A. Spekkem. Lai dziedonim nebūtu jāgarlaikojas lidostā vienam pašam, augstos viesus sagaidīt līdz brauca Jana Petrevica, Oregonas latviešu biedrības priekšnieka meita. Lidostā mūs sagaidīja pirmais nepatīkamais pārsteigums: lidmašīna, ar kuru vajadzēja ierasties Ādolfam Kaktiņam, mechanisku traucējumu dēļ nokavējusies par divām stundām. (Turpinājums sekos)

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Novadu tērpi	$20.00
Teach Yourself Latvian	$2.10
Latgaļu pētniecības institūts — ACTA LATGALICA I	$4.00
L. Latkovskis — Dzymtos zemes ļaudis, atmiņas	$3.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VI sēj.	$7.80
R. Blaumaņa — Drāma	$12.60
Klavieŗu skaņdarbi	$5.80
Andr. Johansons — Rīgas svārki mugurā, atceres	4.50
Art. Voitkus — Mēs gribam būt mājās, rom.	4.80
Aina Zemdega — Basām kājām, dzej.	3.20
T. Ķikauka — Tramvajs tuksnesī, stāsti	4.00
Tēvzemes brīvībai un kultūrai, 1. Kult. darb. kongr.	$2.50
K. Stalšāns, Krievu ekspansija un rusifikācija Baltijā laikmetu tecējumā	$5.00
A. Konte — Pasaules dalīšana	$4.50
E. F. Šēfers — Liktenīgās 13 dienas	$4.50
A. Niedra — Meža jaunava, stāsti	$3.75
O. Liepiņš — Vēlā liesma, rom.	$3.75
K. Kāre — Kailie krasti, dzeja	$4.40
Ing. Vīksna — Es saku paldies, dzeja	$2.75
E. Pērkone — Skaistuma noslēpums	$4.75
J. Kārkliņš — Pūcesspieģelis I d.	$7.00
J. Medenis — Miķelnīcas, dzej. izlase	$3.00
P. Aigars — Raksts ozola mizā, dz.	$3.00
Prof. J. Vītola — 10 Solo dziesmas klav. pavad.	$4.00
A. Niedra — Trīs laimes meklētāji, rom.	$4.00
Ed. Vilde — Rūgtā laime, rom.	$3.80
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.50
I. Gubiņa — Gandrīz karaliene, rom.	$4.00
A. Dziļums — Aklā ezera velns, rom.	$5.00
P. Karells — Barbarossa	$7.00
Aspazija — Drāma	$8.60
Aspazija — Lirika	$8.60
Aspazija — Proza	$8.60
ĀBECE — lasāmgrāmata I klasei	$3.00
Latvju dziesmas ar notīm	$4.80
Mazais katechisms	$0.50
Anšl. Eglītis — Pēdējais raidījums, rom.	$4.50
Anšl. Eglītis — Sveiciens Ofijai Ozo	$5.00
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
I. Grebzde — Māsas, rom.	$6.00
Rembrants — Dzīve un darbi	$6.80
J. Konters — Vīri un sievas, puiši un meitas, parunas, mīklas un sakāmvārdi	$2.80
Ģen. O. Dankers — Lai vēsture spriež tiesu, atmiņas	$4.50
A. Šilde — Bez tiesībām un brīvības	$7.50
A. Bērziņš — Unpunished Crime	$5.75
Dz. Zeberiņa — Cepumi — kā nekad!	$5.50
H. Bells — Biljards pusdesmitos, rom.	$4.00
G. Janovskis — Bez ceļa, impresijas	$3.50
B. Grunde — Saules un sala grāmata, pasakas ar M. Kovaļevskas illustrācijām	$3.80
T. Krūka — Silaines mežs runā, pasakas ar A. Robežgruntnieces illustrācijām	$2.80
E. Ķezbere — Koncerts, dzejoļi	$3.60
B. Senkēviča — Zeme un jūs, dzeja	$3.00
J. Kārkliņš — Pūcesspieģelis II d.	$5.00
J. Rainis — Jāzeps un viņa brāļi, angļu v.	$5.50
M. Ausala — Patiesības vīns, dzej.	$3.50
N. Kalniņš — Laipu licēji, rom.	$5.50
Latvijas universitāte	$7.50
A. Apse — Klosterkalns, stāsti	$3.60
E. Lēmane — Suņa roze, stāsti	$3.50
E. Dunsdorfs — Saktu stāsti, vēst.	$4.00
J. Norvilis — Garīgu koŗa dziesmu krājums	$.1.75
Elv. Leja — Tuksneša augs, dzejoļi	$3.80
A. Zīlīte — Mīklas un pasakas	$3.00
Latvju raksti I d.	$37.50
Latvju raksti II d.	$37.50
4. Latviešu Dz. Svētku Kanadā — albums	$3.00
A. Prieditis — Ķīniešu lirika	$3.20
V. Hermane — Ēnu robežās, stāsti	$3.20
J. Vanags — Skumju mētelis, dzeja	$3.00
Vincs Ramons — Putekļi sarkanā rietā, romāns	$4.50
K. Ķezbers — Dr. Applebija kalpi, stāsti un noveles	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas IV sēj.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas V sēj.	$7.80
K. Ieviņš — Saules dārzā, rom.	$5.60
Bīsk. A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks—kāds Dievs	$3.25
A. Rasa — Uz ķēniņa zemi, atm.	$3.75
Ģen. K. Goppers — Krusttēvs Oskars, atm.	$1.60
Z. Liepa — Vaŗa gredzens, dzejoļi	$3.50
Sak. V. Strēlerte — Paradīzes meklētāji	$8.00
Teodors Reiters un viņa koŗi	$6.00
Tā zeme ir mūsu	$5.50
Andrups un Kalve — Latvian Literature	$9.00
Andrups un Kalve — Latvian literature, br.	$7.00
A. Spekke — History of Latvia	$12.00
A. Speke — The Ancient Amber Routes	$6.00
A. Spekke — The Ancient Amber Routes, br.	$5.00
Arn. Spekke — The Baltic Sea in Ancient Maps	$14.00
Arn. Spekke — Baltijas jūŗa senajās kartēs	$6.00
Arn. Spekke — Dzintara ceļi	$8.50
Al. Liepa — Rīgas privātdetektīvi	$2.80
The Fallacy of Collective Farming	$2.00
Val. Krāslavietis — Ar laika degli	$3.00

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Adrese: ....

Mr., Mrs., Miss. ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $....................

.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

paātriniet vēstuļu nosūtīšanu
– iemetiet komerciālus sūtījumus
biežāk pastkastē darba laikā!

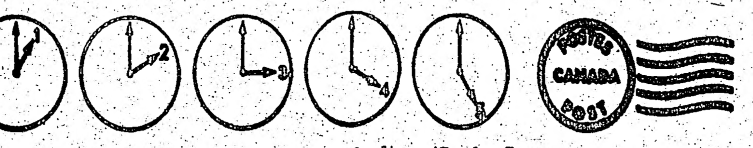

Tuvākai informācijai pameklējiet dzeltenajās lapās pasta telefonu.

2 jaunas LP pirmklasīgā technikā

Iepazīstieties, — un jūs kļūsit nešķirami draugi!

LP14: Ādolfs Kaktiņš ar orķestri

Kas tie tādi. Lāčplēšiem. Dzimtene. Trubadūrs. Traviata. Nevis slinkojot un pūstot. / Baudi zaļo jaunību. Meldermeitiņa. Es dziļi glāzē ieskatījos. Fausts. Vai gudrās dabas mājiens. Laiks steidzas prom.

LPo29: Vīru un jaukti koŗi un solisti ar orķestri

Bērzs rudenī. Ruķīši un Mežavecis. Mežezers. Lūk, roze zied. Gana dziesma vasarā./ Skatat, ļaudis. Mīkla. Mākonītis un mākonīte. Vērsītis ābolā. Dace mazā mežā gāja. Karalis un bērzlapīte. Mēnestiņš meloja. Šūpuļdziesma.

Cena $6.00 plūs 30 c PST.

ŠIS PLATES DABŪJAMAS

DV GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto 4, Ont.

Skaņu plates

LP — 33 1/3 RPM

Pēteris Lielzuika, tenors — Par katru stundu $4.50

1. Par katru stundu, Mocekļi, Lūgšana, Tu augstais Dievs, Latvju bāŗu dziesma, Aglona.

2. Visspēcīgais, Visvarenais, Lūgšana, Šūpļa dziesma, Gaisma un Lūgšana no kantātes Tēvijai

Ērģeļu pavadījumā.

Vera Leinvēbere, klavieres $5.25
Jāzepa Vītola — Variācijas,
T. Keniņa — Sonāta.
+ 3% P.S.T.

Dabūjamas DV Grāmatnīcā,
491 College St., Toronto 4, Ont.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

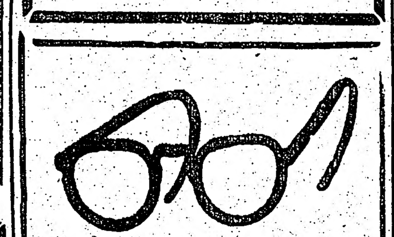

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS · NOTĀRS
268 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL WA 2-6112, 2-6111.

Pieņemu vasaras viesus pilnā pansijā

klusā lauku mājā Port Colborne apkārtnē, 1 jūdzi no Erie ezera. Rakstīt R. R. 1, Port Colborne, Mrs. Z. Dūmiņš, vai zvanīt 835—5269

VĒRTĪGI UN IEVĒROJAMI IZDEVUMI

LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS, 1.—6. sēj.	@$7.80
Aspazijas Raksti — DRĀMA—LIRIKA—PROZA	@ 8.60
RŪDOLFA BLAUMAŅA 100 GADI, piem. izd. 1120 lapp.	12.60
K. Ieviņa romāni — CĪŅA AR SIEVIETI	4.40
— SAULES DĀRZĀ	5.60
Gētes romāns — GARA RADINIEKI, I—III	4.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College St., Toronto, Ont.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251.

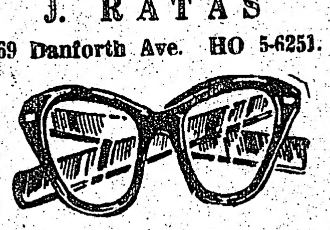

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

Vīru koŗa VIESTURS
33 RPM skaņu plate
21 DZIESMA — IEDZIEDĀTAS NO 1959. — 1965. GADAM.
Dabūjamas DV grāmatnīcā —
491 College St., Toronto 4.
Cena $4.50 + 3% tirdzniecības nod. Ontario prov.

TRANSPORTA
UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un
TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4—1403, Toronto

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

„KOKLĪTES SKANĒJA"

Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis. 21 dziesma. Solisti:
T. Jaunzeme un A. Līdacis. .... Mono $4.50; Stereo $5.50

P. Geistauts — DZIEDU TEV . . .
15 garīgas dziesmas. Mono $4.50

Laimdotas Gleškes — LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS
Kokles pavadījumā $5.50

Ontario provincē dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

Dabūjamas DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Tautieši! Ievērojiet!
ALEKSANDRA GUGĀNA DARINĀTĀS ROTAS LIETAS
jūs varat apskatīt un pirkt Toronto centrā
DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.

IZMANTOJIET IZDEVĪBU UN IZVĒLIETIES KĀDU NO ŠĪM PLATĒM, JO TĀS IR BEIDZAMĀS.

1002 KALVIS, vīr. dubultkv. .... 45 RPM $2.00
E. Dārziņa — Es zinu. J. Norviļa — Vasara; Noriet saule vakarā. J. Cīruļa — Aun, meitiņa, balti kājas. E. Melngaiļa — Rudenī.

1004 B. PIEKALNĪTIS, bass .... 45 RPM $2.00
J. Vītola — Mana kokle. A. Kalniņa — Imantas dziesma. B. Skultes — Sapņu zeme; Dainu zeme. J. Kalniņa — Esam lielķēniņa dēli.

1005 V. SALNA, tenors .... 45 RPM $2.00
Atmiņas — Angļu valsis. Toreiz — tango.

1006 KALVIS, vīr. dubultkv. .... 45 RPM $2.00
J. Norviļa — Balsis. Jāz. Mediņa — Krāc jūrmalas priedes; Ganiņš biju. M. Hermann — Tuljaks.

1007 KALVIS, vīr. dubultkv. .... 45 RPM $2.00
E. Dārziņa — Mirdzi kā zvaigzne. B. Skultes — Aijā. J. Vītola — Nakts; Mežezers.

1008* DZIESMU VAIROGS, j-koris .... 33 RPM $6.00
T. Ķeniņa kantāte — Kurzemes kareivis. J. Vītola kantāte — No atzīšanas koka. Ad. Ābeles — Dieva gādība. A. Kalniņa — Nakts dziesma. E. Melngaiļa — Mūsu Tēvs debesīs. Solisti: A. Ruševics un J. Kļaviņš. Pie ērģelēm prof. Ād. Ābele.

1012 II LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ 33 RPM 12" plate $6.00
Koncerta tiešs ieskaņojums!
A. Jurjāna — Mūsu Tēvs debesīs. T. Ķēniņa — Dieva kalpa vakars. J. Cīruļa — Sirds tik grūta. J. Zālīša — Ceļš uz dzimteni. A. Kalniņa — Imanta. E. Dārziņa — Cīņas bērni. V. Ozoliņa — Dzērves un ērglis. Jāz. Mediņa — Krāc jūrmalas priedes. J. Kalniņa — Arājiņi, ecētāji. H. Pavasara — Apsegloju biržu sesku. A. Feila — Div' pļaviņas es nopļāvu. E. Freimanes — Pilna upe baltu ziedu. J. Norviļa — Ik rītiņu saule lēca. J. Graubiņa — Tricēj kalni. E. Melngaiļa — Jāņu vakars. J. Vītola — Uguns milna; Beverīnas dziedonis. Šīs plates ietvere ir izveidota kā vēsturisks dokuments, kas ietveŗ sevī daudzus lielā notikuma faktus.

1015 TORONTO LATV. TAUŖU ORĶ. .... 45 RPM $2.00
Marši: Rīga dimd, Pūt vējiņi, Seši mazi bundzenieki. Tautas valsis.

1018 DUETI — V. SALNA un J. KĻAVIŅŠ. .... 45 RPM $2.00
J. Norviļa — Latvietim. A. Žilinska — Karogs

1019 TAUTAS DZIESMAS — Ē. REINVALDE, sopr. 45 RPM $2.00
J. Vītola — Aijā, žūžū; Vilciņš zaķi aicināja; Dzeltens manis kumeliņš. V. Dārziņa — Man māmiņa tā glabāja; Man deviņi rožu dārzi.

1020* THE LATVIAN TRIO .... 33 RPM $5.00
E. Freimaņa — Menuets; Valsis. V. Bērzkalna — Rucavietis. K. Lesiņa — Agitato. J. Vītoliņa — Suitu dancis. V. Dārziņa — Raibie cimdi. V. Ziedoņa — Svīta „Sena Teika."

1021* KALVIS, vīru dubultkvartets .... 33 RPM $5.00
E. Dārziņa — Pie tēvu zemes. J. Vītola — Uguns milna; Dies irae; H. Pavasara — Barka ar sienu; Vecie tēvi. J. Cīruļa — Jaunībai; Koklētājs. V. Ozoliņa — Rozes. A. Jurjāna — Lūk rozes zied. A. Valles — Dzimtene. A. Kalnāja — No dzimtenes manas. A. Kalniņa — Karš.

1022* LĪGO, jaukts koris DAINA .... 33 RPM $5.00
E. Freimane — 13 līgo dziesmu virkne. E. Melngailis — Jo dziedāju, jo skanēja. V. Dārziņš — Svāgera meitiņa. E. Freimane — Aiz kalniņa dūmi kūpa. J. Graubiņa — Jūriņ' prasa smalku tīklu; Dziedātāja līgaviņa.

TAUTAS DEJAS, Skaņu studija DAINA orķestŗa izpildījumā .... 45 RPM $2.00
1024 Andžiņš. Mugurdancis.
1028 V. SALNA, tenors .... 45 RPM $2.00
Alfr. Matisona — Dzimtene; Pavasars.
1026 A. BALODIS, baritons, orķ. pav. .... 45 RPM $2.00
Pasaciņa — tango. Daiļā meitiņ — valsis.

DABŪJAMAS

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

SPORTS

VĀJAS ASV LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

ALAs sporta biroja vieglatlētikas komitejas sarīkojumā un šīs komitejas locekļa Gundāra Grīslīša vadībā 25. jūnijā Indianapolē notika ASV latviešu šāgada meistarsacīkstes vieglatlētikā, pulcinot tikai 9 dalībniekus, no kuriem 7 bija paši indianapolieši, bet pa vienam ierodoties no 237 jūdžu attālās St. Luisas un no 246 jūdžu attālās Grand Rapidu Skrundas. Meistarsacīkšu kvalitātīvo sniegumu negatīvi ietekmēja Indianapolei raksturīgais karstums, bet 100 m skrējiens notika tiešā pretvējā.

Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītāja Dr. A. Spekkes dāvātās gadskārtējās lielās balvas šoreiz izcīnīja Andris Niedra (St. Luisa) par labāko sasniegumu skriešanas disciplīnās pēc starptautiskajām IAAF punktu tabulām (400 m — 56,5 sek — 548 p.), Gundārs Grīslītis (Indianapoles DV SK) par labāko sasniegumu lēkšanu disciplīnās (tāllēkšanā — 5,27 m — 437 p.) un Dzintra Brotza - Pasteniece (Grand Rapidu Skrunda) par labāko sasniegumu sieviešu sacensībās pēc starptautiskajām IAAF punktu tabulām (lodes grūšanā — 8,64 m — 606 p.). Speciālbalvu par labāko sasniegumu mešanu disciplīnās izcīnīja Ivars Veldre (Indianapoles DV SK) lodes grūšanā — 13,94 m — 724 p. Bijušās trimdas latviešu rekordistes, 1962. gada 23. martā Sietlā mirušās Mirdzas Timmas mūžīgi ceļojošo piemiņas balvu, kuru uz vienu gadu iegūst tā vieglatlēte, kura ASV latviešu meistarsacīkstēs sasniedz labāko rezultātu skriešanu vai lēkšanu disciplīnās, vērtējot pēc starptautiskajām IAAF punktu tabulām, šogad ieguva Lauma Kūriņa (Indianapoles DV SK), tāllēkšanā iespējot 4,30 m — 571 p.), personīgā īpašumā saņemot mazu miniatūrbalviņu. Diemžēl, pašu ceļojošo balvu vēl nevarēja pasniegt, jo tā jau kopš 1964. gada (jau divus gadus!) „aizķērusies" pie pirmās ieguvējas milvokietes Māras Zinģes! Balvu līdz šim izcīnījušas: 1964. gadā — Māra Zinģe (Milvoku „Aušeklis") (80 m 9,8 sek. — 742 p.); 1965. gadā — Dzintra Pasteniece (Grand Rapidu „Skrunda") augstlēkšanā (1,25 m — 532 p.).

Būvuzņēmēja Viktora Otlāna 1961. gadā dāvāto mūžīgi ceļojošo balvu labākajai sporta kopai vīriešu sacensībās šogad pirmoreiz ieguva Indianapoles DV SK. Vērtējot katrās disciplīnas pirmās sešas vietas (10—8—6—4—2—1 p.), indianapolieši „salasīja" 136 p. (Modris Lakstiņš 40 p., Gundārs Grīslītis 36, Ojārs Bērziņš 26, Guntis Kirkis 24, Ivars Veldre 10), 2. vietā atstājot vienpersonas komandu St. Luisu (Andri Niedru) ar 46 p. Balvu līdz šim izcīnījušas: 1961. un 1962. gadā — Vašingtonas Ausma, 1963. gadā — Grand Rapidu Skrunda, 1964. gadā — Linkolnas DV SK, 1965. gadā — Grand Rapidu Skrunda.

Ļoti vienlīdzīga cīņa risinājās par Dienvidkalifornijas latviešu biedrības 1961. gadā dāvāto mūžīgi ceļojošo balvu labākajai sporta kopai sieviešu sacensībās, 12 punktu pārsvaru beidzot izcīnot Grand Rapidu Skrundas „solistei" Dzintrai Brotzai, kura, vienīgā startējot visās sešās sieviešu disciplīnās (divās bez konkurences!), „salasīja" 58 punktus, 2. vietā atstājot Indianapoles DV SK ar 46. p. (Valda Grīslīte 30 p., Lauma Kūriņa 16). Balvu līdz šim izcīnījušas: 1961. un 1962. gadā—Vašingtonas Ausma, 1963. 1964. un 1965. gadā — Grand Rapidu Skrunda.

1951. gadā Takomā notikušās ASV latviešu sporta darbinieku sanāksmes dalībnieku 1961. gadā dāvāto mūžīgi ceļojošo balvu labākajai sporta kopai vīriešu un sieviešu sacensību kopvērtējumā šogad pirmoreiz ieguva Indianapoles DV SK ar 182 p., 2. vietā atstājot Grand Rapidu Skrundu — 58 p., bet 3. vietā St. Luisu — 46 p. Balvu līdz šim izcīnījušas: 1961. un 1962. gadā — Vašingtonas Ausma, 1963., 1964. un 1965. gadā — Grand Rapidu Skrunda.

Savus pērnā gada meistarsacīkšu meistartitulus šoreiz sekmīgi aizstāvēja Gundārs Grīslītis tāllēkšanā un trissoļlēkšanā, Ivars Veldre lodes grūšanā un Dzintra Brotza augstlēkšanā, lodes grūšanā, diska mešanā un šķēpa mešanā.

Neparasti bagāts bija balvu klāsts. Visi jaunie ASV latviešu meistari saņēma glītas trofejas, pirmo vietu ieguvēji — latviešu grāmatas vai skaņu plates, bet visu 14 disciplīnu pirmo trīs vietu ieguvēji — arī ASV VVLSP diplomus. Tā nu iznāca, ka bez diploma nepalika neviens meistarsacīkšu dalībnieks un — ar vienu vienīgu izņēmumu — katram tika arī pa balvai, latviešu grāmatai vai skaņu platei . . .

Pēc sacensībām visi meistarsacīkšu dalībnieki un sporta darbinieki pulcējās Grīslīšu mājā, kur izdalīja balvas un diplomus, pēc tam pārrunājot dažādus vieglatlētikas jautājumus un noskatoties Ivara Veldres uzņemto skaņu un krāsu filmu „Skrejceļā un apļī", kas aptver vairumu lielāko mūsu vieglatlētikas sacīkšu Ziemeļamerikā kopš 1956. gada.

Meistarsacīkšu techniskie rezultāti:

Vīriešiem: 100 m — 1. A. Niedra 12,9 sek., 2. M. Lakstiņš 13,8 sek., 3. G. Kirkis 14,1 sek.; 400 m — 1. A. Niedra 56,5 sek.; tāllēkšanā — 1. G. Grīslītis 5,27 m, 2. M. Lakstiņš 5,07 m; trissoļlēkšanā — 1. G. Grīslītis 10,42 m, 2. M. Lakstiņš 9,97 m; augstlēkšanā — 1. M. Lakstiņš 1,43 m, 2. A. Niedra 1,43 m, 3. G. Grīslītis 1,385 m; lodes grūšanā — 1. I. Veldre 13,94 m, 2. O. Bērziņš 12,46 m, 3. G. Kirkis 10,43 m, 4. G. Grīslītis 10,01 m, 5. M. Lakstiņš 8,97 m; diska mešanā — 1. O. Bērziņš 34,67 m, 2. A. Niedra 29,12 m, 3. G. Kirkis 26,39 m, 4. G. Grīslītis 25,40 m; šķēpa mešanā — 1. A. Niedra 41,40 m, 2. O. Bērziņš 35,50 m, 3. G. Kirkis 32,63 m, 4. M. Lakstiņš 32,50 m, 5. G. Grīslītis 27,70 m.

Sievietēm: 100 m — 1. Dz. Brotza 16,1 sek.; tāllēkšanā — 1. L. Kūriņa 4,30 m, 2. Dz. Brotza 3,58 m, 3. V. Grīslīte 3,43 m; augstlēkšanā — 1. Dz. Brotza 1,21 m; lodes grūšanā — 1. Dz. Brotza 8,64 m, 2. V. Grīslīte 8,44 m, 3. L. Kūriņa 7,32 m; diska mešanā — 1. Dz. Brotza 26,00 m, 2. V. Grīslīte 22,47 m; šķēpa mešanā — 1. Dz. Brotza 24,45 m, 2. V. Grīslīte 16,53 m.

Gundārs Grīslītis

Vietnamas karš paplašināsies

Aizvadītās nedēļas nogalē ASV prezidents Džonsons beidzot izšķīrās par veco militāro patiesību, nonievātu Korejas karā, ka ienaidniekam jāuzbrūk tur, kur tas atrodas un kur tam var nodarīt lielākos zaudējumus. Reakcija Pekingā un Hanojā liecina, ka tas izdevies. Daudz spriedīs par to, vai gaisa uzbrukumi Hanojas un Haipongas apgādes un naftas bāzēm bija nepieciešami. Ja šī bumbošana izraisīs kara paplašināšanos, daudz debatēs arī par to, vai Džonsons ar savu lēmumu pārsteidzies. Nenoliedzams fakts tomēr ir, ka pirms šo gaisa uzbrukumu sākuma komūnistu militārā mašinērija netika pietiekami traucēta, lai tie sāktu domāt par nopietnām sarunām kara darbības izbeigšanai. Amerikāņi cer, ka tagad, parādīdami neapšaubāmu gribu novest konfliktu līdz apmierinošam nobeigumam, komūnisti vispirms kliegs, izkliegsies un tad sēdīsies pie sarunu galda. Otrkārt jāatceras, ka amerikāņi ar gaisa uzbrukumiem Hanojai un Haipongai vilcinājās ļoti ilgi. Militārie lietpratēji domā, ka nogaidīts pat pārāk ilgi. Tomēr šoreiz izšķīrēji var būt nevis militārie, bet Vašingtonas politiskie apsvērumi. Jau tas vien, kas lasāms preses apskatos par notikumiem sarkanajā Ķīnā, liek domāt, ka ķīniešu iekšējās cīņas par varu un ideoloģiskās domstarpības sasniegušas lielu intensitāti. Tātad, izmantots brīdis, kad ienaidnieks iekšēji visvājākais, tāpat cerot, ka Hanojas un Haipongas bumbošana nekļūs par iemeslu tā saliedēšanai..

Amerikāņiem kara paplašināšana bija jāuzsāk arī psicholoģiska iemesla dēļ. Kaut vairums amerikāņu spēku Vietnamā aktīvās cīņās piedalās vienu gadu, pēc tam tiek apmainīti, sāka tomēr rasties zināma bezcerība, zaudējumi auga, uzvara nebija saredzama, bet visiem bija pietiekami skaidrs, ka Vašingtona nedara visu, kas tās spēkos un iespējās. Amerikāņu cīnītāju morāles stiprināšanai uzbrukumi Hanojai un Haipongai tādēļ bija ļoti nozīmīgi. Bez tam abu pilsētu civīliedzīvotāji, atskaitot dažādas neērtības, gaisa uzbrukumos nav cietuši, toties izolēta Haipongas osta, kurā visus kara gadus netraucēti ieplūda militāra un saimnieciska palīdzība Ziemeļvietnamai, kuru bez kavēnai pret dienvidiem. Hanojā iznīcināti lieli naftas krājumi — gandrīz visas Ziemeļvietnamas rezerves, kas palēninās tās rūpniecību un traucēs militāro mašinēriju vispār. Dzelzceļlīniju starp Hanoju un sarkano Ķīnu amerikāņi tur savā kontrolē jau labu laiku. Tagad, ar Haipongas ostas daļēju iznīcināšanu, apgāde Ziemeļvietnamai pēkšņi izrādījusies par kardinālo problēmu, kuras atrisināšanu amerikāņi centīsies pēc iespējas traucēt.

Sarkanā Ķīna uz abu Ziemeļvietnamas pilsētu bumbošanu līdz šim reaģējusi vienīgi ar asiem vārdiem pret ASV un ar pastiprinātas palīdzības solījumiem Hočiminam. Notikušā bumbošana Pekingas uztverē tagad pavērusi ceļu lielākai palīdzībai Ziemeļvietnamai. Šī ziņa sekoja no Ziemeļkorejas saņemtajai informācijai, ka tur sāks iesaukt brīvprātīgos cīņām Vietnamā. Interesanti, ka, runājot par palīdzības palielināšanu, Ķīna ar saviem brīvprātīgajiem vēl nav draudējusi.

Ziemeļkorejas iesaistīšanās karā Vietnamā nebūtu nekāds pārsteigums. Galu galā Dievidvietnamas pusē jau ilgāku laiku cīnās 25.000 dienvidkorejiešu, kuru skaitu tuvākā nākotnē palielinās uz 40.000. Situācija, protams, kļūs citāda, ja Ziemeļkoreja sadomātu radīt otru fronti. Tā ir iespēja, kas vienmēr paturama prātā.

Politiskie lietpratēji pagaidām domā, ka savos draudos un solījumos Pekinga nav pateikusi nekā jauna, nekā tāda, kas sniegtos tālāk par morālu atbalstu Ziemeļvietnamai; ka Ķīna pagaidām vēl nav sagatavojusies aktīvi iesaistīties Vietnamas karā. Liela nozīme veltīta Pekingas apgalvojumam, ka amerikāņi ar saviem gaisa uzbrukumiem grib piespiest vietnamiešu tautu padoties ASV miera sarunu viltībai. Citiem vārdiem, Ķīna akceptē faktu, ka amerikāņu gaisa uzbrukumi patiešām domāti Ziemeļvietnamas piespiešanai uzsākt miera sarunas.

Ziemeļvietnama, kā ziņo no Parīzes, gaisa uzbrukumus ņem nopietni, sagaida to atkārtošanos un turpināšanos, kādēļ rēķinās ar varbūtību, ka tie no naftas novietnēm var pārsviesties arī uz dzīvokļu kvartāliem. Šai sakarā uzsākta plaša apmēra civīliedzīvotāju evakuācija. Savā laikā Hanojas iedzīvotāju skaitu vērtēja uz 1,2 milj., bet pēdējā laikā tas gan strauji mazinājies, komūnistiem mēģinot galvaspilsētas rūpniecību pārcelt uz apkārtnes alām un džungļu slēptuvēm. Rūpniecības pārcelšana, cik vien tas bija Ziemeļvietnamas spēkos, sākās jau pirms 17 mēnešiem, reizē ar pirmajiem amerikāņu gaisa uzbrukumiem Ziemeļvietnamai. Pēc komūnistu ziņu aģentūru sniegtās informācijas, masveidīgās Hanojas evakuācijas nobeigumā pilsētā paliks ne vairāk kā 300.000 iedzīvotāju.

Aktīvi nedēļas nogalē uz gaisa uzbrukumiem Hanojai un Haipongai reaģēja demonstranti Anglijā. Apmēram 4000 piedalījās protesta gājienā uz ASV sūtniecību Grovenora laukumā, kuru bloķēja 200 policistu. Pirms gājiena uz ASV sūtniecību demonstrantu delegācija apmeklēja ministru prezidenta Vilsona rezidenci Dauninga ielā, prasot Anglijas atšķelšanos no ASV Vietnamas politikas. Anglijai Vietnamā karavīru nav. Vārda pēc tur pārstāvētas tikai divas britu kopvalsts nācijas — Austrālija un Jaunzēlande, bet principā Anglija Vašingtonas politiku atbalsta.

Redzot, ka nākamajos gados ASV aizsteigsies priekšā Pad. savienībai Mēness sasniegšanas programmā, kas apdraud krievu prestižu, Kremļa ārlietu ministrs Gromiko pasteidzies rosināt ASV un Pad. savienības kopīgu sadarbību Mēness sasniegšanā.

Sarkanais papagailis ASV ārlietu ministram Raskam: „20 gados esmu iemācījies četrus vārdus, kurus teicis Kenedijs un Džonsons: lidosim uz Mēnesi kopīgi!" Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANĀDĀ

★ Savā nesenajā runā Tridenta klubā Toronto, Ontario provinces labošanas iestāžu ministrs A. Grosmans izjustos vārdos lika pie sirds pieaugušajiem vairāk pretoties pašreizējam vispārīgajam pagrimumam sabiedriskajās normās un aktīvi veicināt modernās jaunatnes audzināšanā nepieciešamo morālo vadlīniju izveidošanu. Grosmans uzsvēra, ka pie mūsdienu jauniešu morālo standartu sajukuma vainojams saprašanās trūkums ar vecākiem. Norādot uz cilvēka censanos uzņemt saskari ar mēnesi un izplatījumu, viņš izteica pārliecību, ka taču vieglāk atrast kopīgu valodu ar tiem, kurus mīlam. Mūsdienu jaunietim skola gan devusi daudz vairāk zināšanu nekā bija gudrajiem pirms simt gadiem, tomēr viņam nav ne desmitās daļas šo vīru gudrības. Modernā gadsimta technikas brīnumi devuši jaunietim pārlieku savu fantastisko spēju apziņu, bet to iegrožo un apspiež brieduma trūkums. Grosmans beidza savu runu, aicinot nepadoties svarīgu un nepieciešamu sabiedrisku normu iznīcināšanai, jo „jaunā morāle", neaizstājot vecos pieņemtos tikumus ar kaut ko labāku, ir tikai „nemorāla morāle". Grosmans kritizēja arī „šķietami modernos domātājus", zinātniekus un garīdzniekus, par brīvas dzimumdzīves aizstāvēšanu pirms laulībām, uzsverot, ka ar šādu morāles normu noniecināšanu arī pieaugušo sabiedrība kļūst vainojama jauniešu noziedznieku skaita pieaugumā. Grosmans ieskata, ka cīņā par jaunieša izveidošanos atbildīgā pilsonī liela loma piekrīt vispārpieņemtu sabiedrisku un ētisku likumu ievērošanai.

☆ Grāmatu apgāds — „Little, Brown & Co (Canada) Ltd., izsludinājis sacensību bērnu grāmatai, kurā var piedalīties ikviens Kanadas pilsonis vai iedzīvotājs. Iesūtāmi tikai nepublicēti oriģinālmanuskripti, mašīnrakstā, pie kam svarīga arī angļu valoda un stils. Darbs var būt brīvas izdomas vai arī dabzinātnisks, iesūtāms līdz 1967. gada 1. janvārim. Labākais manuskripts izpelnīsies 1000 dol. godalgu, balvas saņēmēju publicēs 1967. gada jūnijā. Izvēlētā manuskripta autors saņems arī samaksu par visām iespiestām grāmatām, kas pārdotas Kanadā un ASV, saskaņā ar līgumu. Tuvāka informācija par šo sacensību, kurā varētu piedalīties arī Kanadas latviešu rakstnieki, iegūstama minētajā apgādā 25 Hollinger Road, Toronto 16, Ont.

☆ Neparastais karstuma vilnis Ontario izraisījis nemierus divos cietumos. No Toronto Mersera labošanas iestādē ievietotajām 88 cietumniecēm 15 sievietes vecumā no 19 līdz 33 gadiem uzsākušas kautiņu kādā trešā stāva guļamtelpā, kurš turpinājies visos trīs cietuma stāvos, izbeigdamies otrā stāva kapellā. Izdauzīti logi, salauztas mēbeles, zaudējumi nodarīti par 20.000 dolariem. 60 policistu ar mokām „cīnītājas" savaldīja. Trīs ievietotas slimnīcā ar dziļām griezuma brūcēm, četras Don cietumā. Kingstonas pārmācības namā 250 cietumnieki uzsākuši sēdēšanas streiku bezbola laukumā, nepaskaidrojot savas rīcības iemeslus, bet pieņem, ka demonstrācija notikusi par to, ka cietuma kantīnē par 1 centu paaugstināta cigarešu paciņas cena, toties cietumnieku atlīdzība par darba stundu pēdējos 3 gados nav paaugstināta . . .

☆ Ieilgušais CBC raidītāja pārvaldes un producentu disputs beidzies ar valdības izmeklēšanas komisijas publicēto „balto lapu". Raidījumu pārvaldei (Board of Broadcast Governors jeb BBG) piešķirtas nediskutējamas pilnvaras sabiedrību un privāto raidītāju programmas kontrolē. Ar šo arī nokārtots jautājums, kuŗa valdības iestāde īsti atbildīga par Kanadas raidījumu informācijas nozari, nepārprotami šo atbildību prasot no BBG. Paredzētas arī pārmaiņas CBC augstāko darbinieku kompetencēs un pakļautībā, atšķirot vadlīniju izstrādāšanu no CBC kārtējo raidījumu sagatavošanas tiešajiem darbiem, kā formulēts valdības ziņojumā: „Ar jauno likumu dažas plašākas nozares, kuras līdz šim ietelpa CBC raidījumu vadlīniju kompetencē, turpmāk būs pakļautas BBG noteikumiem un kontrolei."

SAGAIDA TĪRĪŠANAS DIENVIDSLAVIJĀ

No Belgrades saņemtas ticamas ziņas, ka sagaidāmas vispārējas tīrīšanas kā Dienvidslavijas valdībā, tā partijā. Viceprezidents Rankovičs jau atbrīvots no visiem partijas amatiem. Tas pats sagaida Stefanoviču, kas Rankoviča iekšlietu ministra dienās bija viņa policijas šefs. No drošības policijas rindām tikšot padzīts kāds augstāks ierēdnis — Lūkičs, kas atklāti atzinies, ka serbu dogmatistu grupa — Rankovičs, Stefanovičs u. c. — slepeni noklausījušies augstu valdības ierēdņu privātsarunas un ka mikrofoni atrasti paša Tito dzīvojamās telpās. Serbu dogmatisti pretojušies Tito partijas līnijas saimnieciskām un politiskām reformām. Bet tīrīšanas neapstāšoties tikai pie serbiem vien, — izmeklēšanas sākšoties arī kroātu un slovēņu partijās, tiesās, presē, armijā un ārlietu ministrijā.

Rankoviča padzīšanu uzskata par triecienu Pad. savienībai, ar kuru pēdējam bijušas visai draudzīgas attieksmes. Bez tam viņu uzskatīja arī par iespējamo Tito troņmantnieku. Šo godu tagad iegūšot agrākais ārlietu ministrs Popovičs, pašreiz tuvākais personīgais padomnieks prezidentam Tito.

FRANCIJA UZSĀK ATOMIEROČU MĒĢINĀJUMUS

Francija un sarkanā Ķīna ir divas no pasaules piecām atomvalstīm, kuras nav parakstījušas vienošanos par atomieroču mēģinājumu ierobežošanu pazemē. Ķīna atmosfairā izmēģinājusi trīs atombumbas; Francija līdz šim četras Sahāras tuksnesī, tagad Alžīrijas territorijā, — bet nule sākusi mēģinājumu seriju Klusā okeanā. Līdz šim izspridzināta viena bumba ar samērā niecīgu eksplozīvo spēku, bet mēģinājumi turpināšoties līdz pat novembrim, kādēļ var rēķināties arī ar spēcīgākiem spridzinājumiem.

Pēc pirmās eksplozijas franči bija ārkārtīgi lepni uz radīto niecīgo radioaktīvitātes daudzumu. Jau 10 stundu pēc mēģinājuma sprādziena vietu apmeklēja parastās drēbēs tērpušās amatpersonas, paziņojot, ka visa radioaktīvitāte izgaisusi. Sprādziens notika Polinēzijā Maururoa atolā. Pirmo bumbu izspridzināja no kādas liellaivas, 90 pēdu no krasta. Sprādziens redzēts un dzirdēts 270 jūdžu attālās Gambijas salās.

Franču atomieroču mēģinājumu seriju Vašingtonā uzņem ārkārtīgi vēsi, tomēr ne tik vēsi, lai amerikāņi neizrādītu vairāk nekā pieklājīgu interesi. Sprādziena briesmu zonas ārpusē kreisējuši divi amerikāņu karakuģi, gaisā manīta kāda amerikāņu lidmašīna, kamēr tūdaļ pēc pamanīšanas okeana dziļumos pazudusi kāda zemūdene, — domājams, arī amerikāņu. Vašingtona savu interesi nenoliedz, apzīmējot to par vienkāršu rutīnu. Nedz Anglija, nedz Pad. savienība šādu rutīnu tomēr nav izrādījušas.

Francijai par savu atomieroču mēģinājumu seriju nāksies dzirdēt daudz pārmetumu. Jau pirms tās uzsākšanas visas apkārtējās valstis iesniedza asu protestu. Septembrī šo jautājumu pacels Apvienoto nāciju pilnsapulcē, Franciju mudinot parakstīt aizlieguma līgumu. Bet līdz tam franči ar saviem mēģinājumiem būs jau pāri puscelam. Prezidents *de Golls ieņēmis galvā* domu, ka Francijai jābūt pašai savam atomarsenālam. Un, — lai notiktu, kas notikdams — tāds Francijai arī būs. Atomieroču mēģinājumu ierobežošanu pazemē Francija neievēro, Ženēvas atbruņošanās konferenci boikotē un labāk izstājās no NATO, nekā padevās amerikāņu virskundzībai.

VARŠAVAS PAKTA LIELIE BUKARESTĀ

Bukarestā sākusies daudz iztirzātā Varšavas pakta konference, piedaloties 7 komūnistu valstu galvām, komūnistu partiju vadītājiem un aizsardzības politikas veidotājiem. Konference tika gaidīta ar lielu interesi, sevišķi pēc tam, kad radās baumas par Varšavas pakta šķelšanos, par Rumānijas prasībām likvidēt kā Varšavas paktu, tā NATO, kā arī padomju spēku izvākšanu no citām Varšavas pakta valstīm.

Kā tagad izskatās, konference nebūs nekas cits, kā tikai formāla sanāksme, kurā vienosies par jautājumiem, kas jau izdebatēti un atrisināti. Iespējamās šķelšanās brīdis jau ir garām. Šī iespēja pastāvēja Varšavas pakta ārlietu ministru slepeno sēžu laikā, kas notika pirms divām nedēļām Maskavā. Tagad viss atkal liekas labākajā kārtībā, un nav jājautā, kas šo kārtību noteicis. Tādēļ ir puslīdz droši, ka Varšavas pakta konference, pirmā 18 mēnešu laikā, nekādus pārsteigumus nesagādās. Tā ilgs trīs vai četras dienas.

Tā sauktās pakta šķelšanās rezultātā, liekas, Rumānijai izdevies iekustināt vienu punktu, proti: Austrumeiropa sākšot kontakta meklēšanu ar Rietumiem, lai mēģinātu mazināt saspīlējumu Eiropas kontinentā. Varbūt, ka šai jautājumā savi nopelni bijuši arī Francijas prezidentam de Gollam.

I JANKOVSKIS
REAL ESTATE BROKER
87 Roncesvalles Ave., Toronto 3.
Telefoni: 533-8553-4 536-0143

2000 pēdas ezera krasts: 150 akru farma apmēram 10 jūdzes austrumos no Lindsey (apm. 100 jūdzes no Toronto) ar 2000 pēdām up Pigeon ezera. Ļoti laba zeme. Dzīvojamā ēka moderna ar visām labierīcībām. Elektrība un ūdens vadi arī kūtī. Pašreizējais īpašnieks vecuma dēļ pensionējies. Šo īpašumu iespējams nopirkt par $19.900.- ar $4000,- iemaksu. Tuvākai informācijai lūdzu zvanīt I. Jankovskim 533—8553.

High Park — Glenlake Ave.: $4000,- iemaksa 6 istabu divstāvu dubultķieģeļu mājai klusā rajonā. Ķieģeļu garāža, vienai ģimenei. Jauna apkure, zemi nodokļi. Zvanīt J. Welsam LE 6—0143.

Roncesvalles—Pearson Avenue: $15,500.- ir visa prasītā cena 9 istabu dubultķieģeļu mājai ar 3 virtuvēm un 2 vannas istabām. Cenā ieskaitītas arī daļa mēbeles, kā elektr. ledus skapji, plīts u.t.t. Iebraucamais ceļš un garāžas iespējas. Tikai ½ bloku no Roncesvalles ielas satiksmes un veikaliem. Gadījuma pirkums. Lūdzu zvanīt Vilim Lilīčkam 533—8553.

realtor